

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Η αντασφαλιστική αγορά: Είδη αντασφαλιστικών συμβάσεων, μοντέλα αξιολόγησης καταστροφικού κινδύνου και παράθεση προτύπων εποπτείας επί των αντασφαλιστικών εταιρειών ώστε να εξασφαλιστεί ένα παγκοσμίως φερέγγυο ασφαλιστικό σύστημα

ΠΑΥΛΑΚΗ Κ. ΕΙΡΗΝΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ
Που υποβλήθηκε στο Τμήμα Στατιστικής
του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Στατιστική
Μερικής Παρακολούθησης (Part-time)

Αθήνα
Απρίλιος 2011

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον Καθηγητή κ. Φράγκο Νικόλαο!

Ευχαριστώ από καρδιάς τον σύζυγό μου, τους γονείς μου και τον αδερφό μου……...

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διπλωματική μου εργασία πραγματεύεται το ρόλο που καταλαμβάνει η αντασφάλιση στην ασφαλιστική αγορά και κατ' επέκταση τους λόγους που οι ασφαλιστικές εταιρείες είναι υποχρεωμένες να εκχωρούν μέρος των κινδύνων που αναλαμβάνουν σε άλλες αντασφαλιστικές εταιρείες.

Στο 1^{Ο} κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην έννοια του κινδύνου και δίδεται ο ορισμός της ασφάλισης εν συναρτήσει με την αντασφάλιση,καθώς οι δύο αυτές έννοιες είναι αλληλένδετες και διόλου ανεξάρτητες. Συνεχίζοντας στο 2 ^{Ο} κεφάλαιο, γίνεται μία ιστορική αναδρομή για την αντασφάλιση, τις πρωτογενείς ρίζες της και την τελική κατάληξη στον όρο αντασφαλιστική αγορά. Επιπροσθέτως γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην αντασφαλιστική αγορά των Lloyd's, η οποία είναι μία από τις σπουδαιότερες αντασφαλιστικές αγορές του κόσμου.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικότεροι σκοποί της αντασφάλισης κυριότεροι εκ των οποίων αναμφισβήτητα είναι η ισορροπία του χαρτοφυλακίου καθώς και ο επιμερισμός του κινδύνου ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ικανότητα ασφάλισης εκ μέρους των ασφαλιστικών εταιρειών. Τα κεφάλαια 4,5,6 αναφέρονται εξ' ολοκλήρου στα είδη των αντασφαλιστικών συμβάσεων τα οποία ποικίλλουν και υποχρεώνουν αντασφαλιστή και αντασφαλισμένο σε διαφορετικό είδος δέσμευσης ανάλογα με το είδος της αντασφαλιστικής σύμβασης που υπογράφεται.

Η αντασφαλιστική αγορά και συνάμα οι αντασφαλιστικές εταιρείες έχουν απειληθεί από καταστροφικά γεγονότα κυρίως από την δεκαετία του 50 και έπειτα. Στο κεφάλαιο 6 γίνεται αναφορά σε μοντέλα αξιολόγησης καταστροφικών κινδύνων τα οποία είναι σε θέση να μετρούν την πιθανότητα επέλευσης καταστροφικών ενδεχομένων με βάση κάποιους παράγοντες ώστε ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές εταιρείες να είναι σε θέση να διασφαλίσουν το χαρτοφυλάκιό τους σε κάποιες γεωγραφικές περιοχές.

Κλείνοντας τη διπλωματική μου εργασία έκρινα απαραίτητο, να αναφερθώ στην πολιτική του μάνατζμεντ και της σχέσης αναγκών/στόχων, που αποτελούν παράγοντες που καθορίζουν τη δομή μιας ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής εταιρείας καθώς και στη σημασία της εποπτείας της αντασφαλιστικής δραστηριότητας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο	Σελίδα
1. Η έννοια του κινδύνου	1
1.1 Μορφές κινδύνου	2
1.2 Αιτίες και παράγοντες κινδύνου	5
1.3 Επιβάρυνση της κοινωνίας από τους κινδύνους	6
1.4 Μέθοδοι αντιμετώπισης κινδύνου	7
1.5 Ορισμός ασφάλισης	10
1.6 Η αντασφάλιση και ο ρόλος στο θεσμό της ασφάλισης	10
2. Η αντασφαλιστική αγορά	13
2.1 Ιστορική αναδρομή	13
2.2 Οι συναλλασσόμενοι	15
3.Ο ρόλος της αντασφάλισης	20
3.1 Στόχος της αντασφάλισης	20
3.2 Εισαγωγή στην αντασφαλιστική τεχνική	23
4.Η προαιρετική αντασφάλιση	26
4.1 Αναλογική προαιρετική αντασφάλιση	27
4.2 Μη αναλογική προαιρετική αντασφάλιση	27
4.3 Η προσφορά της προαιρετικής αντασφάλισης υπερβάλλοντος ζημιάς	28
5.Οι αναλογικές συμβάσεις αντασφάλισης	31
5.1 Σύμβαση σταθερού ποσοστού	32
5.2 Σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου	45
5.3 Η προαιρετική υποχρεωτική σύμβαση	48
6. Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις	50
6.1 Σύμβαση υπερβάλλοντος ζημιάς	51
6.2 Working cover	53

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.3 Cat cover 54
6.4 Πόσο κοστίζει η προστασία υπερβάλλοντος ζημιάς 55
6.5 Η σύμβαση περιορισμού 60
6.6 Συνοδικό υπερβάλλον ζημιάς 61
6.7 Υπερβάλλον ζημιάς στην κράτηση 62
6.8 Περιεκτικό υπερβάλλοντος ζημίας 63
6.9. Η προαιρετική αντασφάλιση μετά τις συμβάσεις 64

7.Μοντέλα αξιολόγησης καταστροφικού κινδύνου 68
7.2.1 RMS Europe Windstorm 70
7..2.2 Eqecat Eurowind 71
7.2.3 Κίνδυνος πλημμύρας στην Ιταλία: από το AFRAID στο SIGRA 71

8.Το πρόγραμμα αντασφάλισης 77
8.1 Εισαγωγή 77
8.2 Κοπή/Δομή Εταιρείας 77
8.3 Ενδύματα /Τύποι Αντασφάλισης 79
8.4 Κόστος του ενδύματος/ Αντασφαλιστικό Πρόγραμμα 81
8.5 Επιλογή του "επαγγελματία ράφτη/αντασφαλιστή-ασφαλειομεσίτη αντασφάλισης 82
8.6 Το rating αντασφαλιστών 86
8.7 Η έννοια του pay-back 88
8.8 Η ρήτρα διαιτησίας 89

9.Η εποπτεία επί της αντασφαλιστικής δραστηριότητας 90
9.1 Εισαγωγή 90
9.2 Μεγαλύτερη προσοχή εκ μέρους της εποπτικής αρχής 91
9.3 Ειδικές αρχές και κατευθύνσεις για τις εταιρείες αντασφάλισης 98

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας	Σελίδα
Πίνακας 3	25
Πίνακας 4	29

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Όλοι μας άτομα-επιχειρήσεις –κοινωνία ,επιζητούμε την οικονομική ασφάλεια ή ακόμα καλύτερα ,την προστασία από τα ζημιογόνα ενδεχόμενα. Ο κίνδυνος ορίζεται ως η αβεβαιότητα σχετικά με την επέλευση ενός ζημιογόνου ενδεχομένου.

Εάν μια ζημιά είναι σίγουρο ότι θα συμβεί ,τότε είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί σαν σίγουρη δαπάνη. Όταν όμως υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την επέλευση της ζημιάς ,τότε η αντιμετώπιση του κινδύνου απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή.

Οι κίνδυνοι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής τόσο των ατόμων και των επιχειρήσεων όσο και της ευρύτερης κοινωνίας. Οι ανθρώπινες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από την αέναη προσπάθεια για την αντιμετώπιση των κινδύνων .Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στις υπανάπτυκες κοινωνίες ,οι ζημιές επιβαρύνουν κατά κανόνα εκείνους επί των οποίων επέρχονται οι κίνδυνοι. Από την άλλη πλευρά οι αναπτυγμένες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από την ανάπτυξη ευφυών και αποτελεσματικών μηχανισμών διαχείρισης των κινδύνων, που επιτρέπουν την διασπορά τους σε ευρύτερες ομάδες του πληθυσμού και την συνεπακόλουθη ελαχιστοποίηση της επιβάρυνσης εκείνων επί των οποίων επέρχονται τελικά οι κίνδυνοι.

Ο κίνδυνος ως έννοια στον χώρο της ασφάλισης δεν έχει μονοδιάστατη μορφή. Γι' αυτό το λόγο υπάρχουν κάποιες βασικές κατηγορίες κινδύνων. Έτσι λοιπόν οι κίνδυνοι ταξινομούνται σε:

-καθαρούς και κερδοσκοπικούς

-στατικούς και δυναμικούς

-γενικευμένους και ειδικούς

Καθαρός κίνδυνος είναι η κατάσταση ,στην οποία υπάρχουν οι πιθανότητες απώλειας ή μη απώλειας αλλά όχι κέρδος. Αντίθετα , κερδοσκοπικός κίνδυνος είναι μία κατάσταση από την οποία μπορεί να προκύψει κέρδος ή ζημιά. Η παραπάνω διάκριση είναι πολύ σημαντική γιατί οι ασφαλιστές ασφαλίζουν μόνο καθαρούς κινδύνους και έτσι οι κερδοσκοπικοί κίνδυνοι κατά κανόνα δεν ασφαλίζονται. Επιπροσθέτως ο νόμος των μεγάλων αριθμών εφαρμόζεται ευκολότερα στους καθαρούς κινδύνους απ' ότι στους κερδοσκοπικούς.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στατικοί κίνδυνοι είναι οι κίνδυνοι που ενυπάρχουν σε ένα δεδομένο περιβάλλον και συνδέονται με απώλειες από την μη ομαλή λειτουργία της φύσης ή ακόμα από λάθη και παραλείψεις ανθρώπων. Αντίθετα οι δυναμικοί κίνδυνοι συνδέονται με ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον .

Γενικευμένος κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που επηρεάζει όλη την οικονομία ή μεγάλο αριθμό ατόμων ή ομάδων στην οικονομία. Αντίθετα, ειδικός κίνδυνος είναι ένας κίνδυνος που επηρεάζει μόνο το άτομο και όχι το σύνολο ή τη χώρα. Η διάκριση σε γενικευμένους και ειδικούς κινδύνους είναι σημαντική ,καθώς η κρατική αρωγή συνήθως χρειάζεται για την ασφάλιση γενικευμένων κινδύνων.

1.1 ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι καθαροί κίνδυνοι είναι δυνατόν να ταξινομηθούν ως εξής:

-Προσωπικοί κίνδυνοι

-Κίνδυνοι περιουσίας

-Κίνδυνοι αστικών ευθυνών

Προσωπικοί Κίνδυνοι

Προσωπικοί κίνδυνοι είναι οι κίνδυνοι που επηρεάζουν άμεσα το άτομο και μπορεί να επιφέρουν απώλεια ή μείωση εισοδήματος, έξοδα και εξάντληση της περιουσίας του. Βασικές κατηγορίες προσωπικών κινδύνων είναι ο κίνδυνος πρόωρου θανάτου,ο κίνδυνος των γηρατειών, ο κίνδυνος της κακής υγείας και ο κίνδυνος της ανεργίας.

Κίνδυνος πρόωρου θανάτου: Πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν πριν φτάσουν το μέσο όρο ηλικίας θανάτου που προβλέπουν οι πίνακες θνησιμότητας .Ο πρόωρος θάνατος σημαίνει συχνά οικονομικές εκκρεμότητες .Οι βασικές κατηγορίες απωλειών από τον πρόωρο θάνατο κάποιου είναι η οικονομική επίπτωση στην οικογένεια από την απώλεια των μελλοντικών εισοδημάτων του θανόντος, τα έξοδα της ασθένειας, της κηδείας, η ανεπάρκεια του εισοδήματος της οικογένειας στο μέλλον πέρα από τις υφιστάμενες οικονομικές εκκρεμότητες, ψυχική οδύνη και η απώλεια καθοδήγησης στα μέλη της οικογένειας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κίνδυνος των γηρατειών: Ο σημαντικότερος κίνδυνος που σχετίζεται με τα γηρατειά είναι το ενδεχόμενο ανεπάρκειας εισοδήματος μετά τη συνταξιοδότηση. Συνήθως όσοι αποσύρονται έχουν χαμηλότερα εισοδήματα από τον καιρό που εργάζονταν εκτός αν έχουν συγκεντρώσει περιουσία από την οποία έχουν εισοδήματα ή έχουν για παράδειγμα κάποιο ιδιωτικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα. Γενικά όμως οι ηλικιωμένοι δεν αποτελούν οικονομικά ομοιογενή ομάδα και τα εισοδήματά τους διαφέρουν σημαντικά.

Κίνδυνος κακής υγείας :Με την κατηγορία αυτή σχετίζονται τα καταστροφικά ιατρικά έξοδα και η απώλεια εισοδήματος. Μια απρόβλεπτη ασθένεια ή ατύχημα μπορεί πραγματικά να επιφέρει καταστροφικά ιατρικά έξοδα. Αν κάποιος δεν έχει επαρκή ασφάλιση υγείας ή άλλα εισοδήματα, αντιμετωπίζει μεγάλη οικονομική ανασφάλεια και ενδεχομένως ακόμα και πτώχευση.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σοβαρός λόγος οικονομικής ανασφάλειας είναι η μακρόχρονη ανικανότητα.Τότε μειώνεται δραστικά το εισόδημα ,απαιτούνται ιατρικές δαπάνες, εξαντλούνται τα ποσά της αποταμίευσης, ο πάσχων χρειάζεται κάποιον να τον προσέχει. Αλήθεια επίσης είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων σπάνια σκέπτεται το ενδεχόμενο μακρόχρονης ανικανότητας . Στατιστικά αποδεικνύεται ότι ένα στα τρία άτομα ηλικίας 25 ετών ,πριν φθάσει τα 65, θα μείνει ανίκανο για τουλάχιστον 6 μήνες. Σχεδόν ένα στα επτά άτομα θα μείνει ανίκανο για τουλάχιστον 5 χρόνια πριν από τα 65.

ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η μέτρηση κινδύνων δεν είναι μία απλή υπόθεση η οποία μπορεί να προσεγγισθεί με μία και μόνο έννοια. Θα παραθέσουμε κάποιες έννοιες μέτρησης κινδύνου οι οποίες είναι αναγνωρισμένες στην ασφαλιστική βιβλιογραφία. Συγκεκριμένα θα αναφερθούμε στην έννοια του υποκειμενικού κινδύνου, του αντικειμενικού κινδύνου ,της ενδεχόμενης ζημιάς, και αιτιών και παραγόντων κινδύνων.

Υποκειμενικός κίνδυνος

Ο υποκειμενικός κίνδυνος ορίζεται ως η αβεβαιότητα που σχετίζεται με την πνευματική –διανοητική κατάσταση ενός ανθρώπου. Έστω ότι κάποιος μεθάει και επιχειρεί να γυρίσει σπίτι του με το αυτοκίνητό του .Αισθάνεται αβέβαιος αν θα τα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

καταφέρει να γυρίσει χωρίς να τον συλλάβει η αστυνομία για μέθη. Αυτή η αβεβαιότητα είναι υποκειμενικός κίνδυνος.

Η έννοια του υποκειμενικού κινδύνου είναι ενδιαφέρουσα διότι επιτρέπει να ερμηνεύσουμε την συμπεριφορά δύο ή περισσοτέρων ατόμων, τα οποία ενώ βρίσκονται στην ίδια φαινομενική κατάσταση ,λαμβάνουν τελικά διαφορετικές αποφάσεις. Δύο άτομα στην ίδια κατάσταση μπορεί να έχουν διαφορετική αντίληψη του κινδύνου, και η συμπεριφορά τους να προσδιορισθεί ανάλογα.

Αντικειμενικός κίνδυνος

Ο αντικειμενικός κίνδυνος ορίζεται ως η σχετική απόκλιση της πραγματικής ζημιάς από την αναμενόμενη. Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε, ότι ένας ασφαλιστής έχει ασφαλίσει 10.000 σπίτια για μια μακρά περίοδο και κατά μέσο όρο καίγεται το 1% το χρόνο ή 100 σπίτια το χρόνο. Είναι βεβαίως απίθανο κάθε χρόνο να καίγονται ακριβώς 100 σπίτια, άλλες χρονιές μπορεί να καούν 90 και άλλες 110 (απόκλιση 10%). Αυτή η σχετική απόκλιση μεταξύ πραγματικής και αναμενόμενης ζημιάς είναι γνωστή σαν αντικειμενικός κίνδυνος.

Ο αντικειμενικός κίνδυνος μπορεί να μετρηθεί στατιστικά με τον συντελεστή μεταβλητότητας (coefficient of variation) . Εφόσον ο αντικειμενικός κίνδυνος μπορεί να μετρηθεί, αποδεικνύεται πολύ χρήσιμη έννοια για μια ασφαλιστική εταιρεία. Όσο αυξάνεται ο αριθμός των θεωρούμενων περιπτώσεων , η ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να προβλέπει τις μελλοντικές αναμενόμενες ζημιές με περισσότερη ασφάλεια, γιατί στηρίζεται στο νόμο των μεγάλων αριθμών.

Ο νόμος αυτός υποδηλώνει ότι, όσο αυξάνεται ο αριθμός των περιπτώσεων ,τόσο οι πραγματικές απώλειες προσεγγίζουν τις αναμενόμενες. Στο προηγούμενο παράδειγμα, όσο αυξάνεται ο αριθμός των θεωρούμενων σπιτιών, τόσο ασφαλέστερη γίνεται η πρόβλεψη του αριθμού των σπιτιών που θα καούν.

Ενδεχόμενη ζημιά (Chance of Loss)

Η ενδεχόμενη ζημιά ορίζεται ως η πιθανότητα να εμφανισθεί ένα ζημιογόνο γεγονός.

Ως γνωστόν η έννοια της πιθανότητας ορίζεται ως η σχετική συχνότητα εμφάνισης ενός ενδεχομένου σε άπειρο αριθμό παρατηρήσεων υπό τις αυτές συνθήκες. Δεν θα πρέπει όμως σε καμία περίπτωση να συγχέεται το ενδεχόμενο ζημιάς με τον

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντικειμενικό κίνδυνο. Το ενδεχόμενο ζημιάς είναι η πιθανότητα να εμφανισθεί ένα ζημιογόνο ενδεχόμενο. Ο αντικειμενικός κίνδυνος είναι η σχετική απόκλιση πραγματικής και αναμενόμενης ζημιάς.

1.2 Αιτίες και παράγοντες κινδύνων (Perils and Hazards)

Στην πράξη οι ασφαλιστικές εταιρείες χρησιμοποιούν την θεωρία των πιθανοτήτων για να υπολογίσουν το ενδεχόμενο της ζημιάς για κάθε μία αιτία που μπορεί να προκαλέσει την ζημιά .Για παράδειγμα ένα κτίριο μπορεί να καταστραφεί από φωτιά, κεραυνό, θύελλα, σεισμό κλπ. Όλα αυτά αποκαλούνται αίτια ζημιάς .Η έννοια όμως αυτή πρέπει να διακριθεί από τους παράγοντες της ζημιάς ,που αναφέρονται στις συνθήκες που δημιουργούν ή που αυξάνουν το ενδεχόμενο της ζημιάς. Για εάν κάποιος οδηγεί σε έναν παγωμένο δρόμο και συγκρουσθεί με κάποιο άλλο αυτοκίνητο, η αιτία του ατυχήματος είναι η σύγκρουση ,ενώ αντίθετα ο παγωμένος δρόμος είναι ο παράγοντας που επέδρασε και χάθηκε ο έλεγχος.

Τέτοιοι παράγοντες διακρίνονται σε :

Α)φυσικούς (physical hazards), δηλαδή φυσικές συνθήκες που επηρεάζουν το ενδεχόμενο ζημιάς .Για παράδειγμα , ο παγωμένος δρόμος αυξάνει την πιθανότητα σύγκρουσης ή η ελαττωματική καλωδίωση σε ένα παλιό διαμέρισμα αυξάνει την πιθανότητα πυρκαγιάς.

Β)ηθικούς (moral hazards), δηλαδή παράγοντες που σχετίζονται με ανεντιμότητα , η οποία αυξάνει το ενδεχόμενο απώλειας . Είναι π.χ. γνωστά τα παραδείγματα των εμπρησμών ,δηλαδή των σκηνοθετημένων πυρκαγιών σε βάρος των δήθεν πλουσίων ασφαλιστικών εταιρειών , που στην ουσία είναι σε βάρος των έντιμων ασφαλισμένων , εφόσον η αποζημίωση τέτοιων περιπτώσεων οδηγεί σε αύξηση ασφαλίστρων.

Γ)αμελείας (morale hazards), δηλαδή τους παράγοντες της απροσεξίας ή αδιαφορίας προς το ενδεχόμενο απώλειας, ακριβώς επειδή υπάρχει ασφάλιση. Π.χ. κάποιος που έχει ασφαλίσει το αυτοκίνητό του κατά του κινδύνου της κλοπής δεν ενδιαφέρεται πάντα να το κλειδώσει. Έτσι το ενδεχόμενο κλοπής αυξάνεται εξαιτίας της ύπαρξης ασφάλισης .

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εννοείται ότι οι ηθικοί παράγοντες είναι πολύ σοβαρότεροι από τους παράγοντες αμέλειας, εφόσον εκεί υπεισέρχεται όχι απλή αμέλεια, αλλά δόλος κατά της ασφαλιστικής εταιρείας και των απλών ασφαλισμένων.

1.3 ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ

Η κοινωνία επιβαρύνεται με δύο τρόπους από την ύπαρξη και επέλευση των κινδύνων .Κατ' αρχήν, υπάρχει το κόστος των ζημιών που τελικά επέρχονται στα άτομα και τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, δημιουργούνται κόστη που πηγάζουν από την πιθανότητα επέλευσης των κινδύνων.

Κόστος πραγματοποιηθεισών ζημιών

Η κοινωνία υφίσταται άμεσα και έμμεσα κόστη από την επέλευση των ζημιών. Τα άμεσα κόστη επιβαρύνουν τα άτομα και τις επιχειρήσεις επί των οποίων τελικά επέρχονται οι κίνδυνοι. Οι αρνητικές συνέπειες των ζημιών αυτών μπορεί να είναι από σημαντικές εώς και καταστροφικές:

(α)καταστρέφεται ανθρώπινο κεφάλαιο (θάνατοι, ασθένειες, αναπηρίες),

(β)καταστρέφεται υλικό κεφάλαιο (περιουσίες, επιχειρήσεις, υποδομές),

(γ)χρειάζονται πόροι για αντικατάσταση απωλειών,

(δ)αυξάνονται οι κοινωνικές παροχές στους ζημιωθέντες,

(ε)μείωση φορολογικών εσόδων,

(στ)αύξηση των τιμών των προϊόντων με μειωμένη παραγωγή

Κόστος ενδεχόμενων ζημιών

Ακόμα και όσοι δεν υφίστανται άμεσα τις συνέπειες της επέλευσης των κινδύνων, βρίσκονται αντιμέτωποι με την αβεβαιότητα που δημιουργεί το ενδεχόμενο ζημιών. Κατ' αρχήν ,η αβεβαιότητα αυτή επηρεάζει , λίγο ως πολύ την ψυχική ηρεμία των ατόμων και των επιχειρήσεων και είναι σε όλους γνωστά τα ψυχολογικά αποτελέσματα της οικονομικής ανασφάλειας.

Όμως το σημαντικότερο κοινωνικό κόστος προέρχεται από τις αρνητικές συνέπειες στην κατανομή των οικονομικών πόρων:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1.τα άτομα και οι επιχειρήσεις αποφεύγουν ορισμένες ενέργειες ή δραστηριότητες, για να αποφύγουν τις ενδεχόμενες ζημιές,

2.ο χρονικός ορίζοντας των προγραμματισμών επιβραχύνεται λόγω των υφιστάμενων αβεβαιοτήτων,

3.τα άτομα και οι επιχειρήσεις αποταμιεύουν πρόσθετα ρευστά διαθέσιμα, που θα μπορούσαν να επενδυθούν αποδοτικότερα αλλού, και,

4.για την ευρύτερη κοινωνία και οικονομία η απουσία μηχανισμών αντιμετώπισης των κινδύνων οδηγεί στη μείωση της οικονομικής ευημερίας (μείωση παραγωγής , υψηλότερες τιμές)

1.4 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Στο βαθμό που ο κίνδυνος επιβαρύνει όλη την Κοινωνία είναι σημαντικό να εξευρεθούν τρόποι αντιμετώπισής του. Υπάρχουν πέντε βασικές μέθοδοι αντιμετώπισης του κινδύνου:

-αποφυγή κινδύνου

-κράτηση κινδύνου

-μεταφορά του κινδύνου

-έλεγχος ζημιών

-ασφάλιση

Αποφυγή κινδύνου (risk avoidance)

Είναι αναμφισβήτητα μια μέθοδος χειρισμού του κινδύνου. Για παράδειγμα :

-για να αποφύγει κανείς τον κίνδυνο του τροχαίου ατυχήματος, μπορεί να μην οδηγεί

-για να μην εναχθεί ποτέ μια βιομηχανία για ελαττωματικότητα ενός συγκεκριμένου προϊόντος, μπορεί να μην το παράγει.

Στη πράξη όμως δεν μπορούν να αποφευχθούν όλοι οι κίνδυνοι, ούτε και είναι πάντα σκόπιμο. Για παράδειγμα μπορεί να αποφύγει κανείς τον κίνδυνο θανάτου ή ανικανότητας από αεροπορικό ατύχημα αποφεύγοντας να ταξιδεύει με αεροπλάνο. Είναι όμως αυτό επιθυμητό, όταν γνωρίζουμε πόσο χρόνο και κούραση σημαίνει το ταξίδι με τρένο ή αυτοκίνητο;

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κράτηση κινδύνου (risk retention)

Τα άτομα και οι επιχειρήσεις μπορούν να κρατήσουν το σύνολο ή μέρος του κινδύνου .Η κράτηση του κινδύνου διακρίνεται σε ενεργητική και παθητική.

Ενεργητική κράτηση κινδύνου (active risk retention) έχουμε στην περίπτωση που το άτομο έχει συνείδηση του κινδύνου και επιλέγει συνειδητά να φέρει το σύνολο ή μέρος του κινδύνου. Για παράδειγμα , κάποιος μπορεί να θέλει να κρατήσει για τον εαυτό του τον κίνδυνο μιας μικροσύγκρουσης και αγοράζει ασφαλιστήριο με απαλλαγή 500 ευρώ. Δηλαδή συνειδητά κρατά το μέρος του κινδύνου.

Η ενεργητική κράτηση του κινδύνου χρησιμοποιείται για δύο λόγους:

(α)γιατί μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα. Μπορεί να μην αγορασθεί καθόλου ασφάλιση ή ασφάλιση με απαλλαγή, που σημαίνει οικονομία στα ασφάλιστρα.

(β)γιατί μπορεί να μην υπάρχει σχετική ασφάλιση ή να είναι πολύ ακριβή. Για παράδειγμα, ορισμένοι γιατροί δεν αγοράζουν ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης, διότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στα υψηλά ασφάλιστρα.

Παθητική κράτηση κινδύνου (passive risk retention) . Ο κίνδυνος μπορεί να κρατηθεί παθητικά, από άγνοια, αδιαφορία ή τεμπελιά κάτι που μπορεί να αποδειχθεί πολύ επικίνδυνο. Για παράδειγμα, πολλοί άνθρωποι με αξιόλογα εισοδήματα δεν ασφαλίζονται για το ενδεχόμενο μακρόχρονης ανικανότητας και έτσι κρατούν για τον εαυτό τους αυτόν τον πολύ σοβαρό κίνδυνο, που μπορεί και να τους καταστρέψει οικονομικά.

Συμπερασματικά, η κράτηση κινδύνου μπορεί να αποδειχθεί μια χρήσιμη τεχνική για τον χειρισμό του κινδύνου, όταν πρόκειται για κινδύνους με υψηλή συχνότητα και σχετικά μικρές επιπτώσεις. Δεν ενδείκνυται όμως για κινδύνους με χαμηλή συχνότητα και σημαντικές επιπτώσεις, όπως , για παράδειγμα , οι κίνδυνοι υψηλών νοσοκομειακών εξόδων , μακρόχρονης ανικανότητας ή αγωγή για αστική ευθύνη.

Μεταφορά κινδύνου (risk transfer). Οι κίνδυνοι μπορούν να μεταφερθούν με διάφορους τρόπους όπως:

-με συμβόλαια

-με διαδικασίες περιορισμού διακυμάνσεων (Hedging)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Μεταφορά κινδύνων με συμβόλαια. Ανεπιθύμητοι κίνδυνοι μπορούν να μεταφερθούν με συμβόλαια .Για παράδειγμα ο κίνδυνος ελαττωματικής τηλεόρασης μπορεί να μεταφερθεί στον έμπορο με συμβόλαιο συντήρησης , που τον καθιστά υπεύθυνο για όλες τις επισκευές μετά την περίοδο της εγγύησης. Ο κίνδυνος σημαντικών μελλοντικών αυξήσεων στο ενοίκιο μπορεί να μεταφερθεί στον ιδιοκτήτη μέσω μακρόχρονης σύμβασης. Ο κίνδυνος σημαντικής αύξησης τιμών στο κατασκευαστικό κόστος μπορεί να μεταφερθεί στον κατασκευαστή μέσω συμβολαίου, που θα προβλέπει σταθερή τιμή. Ακόμη κίνδυνος μπορεί να μεταφερθεί μέσω ενός όρου περί μη ευθύνης. Για παράδειγμα, κάποιος που κατασκευάζει διαρκή καταναλωτικά προϊόντα μπορεί να βάλει, στο συμβόλαιο πώλησης τους προς τον έμπορο, όρο που να προβλέπει ότι δε φέρει καμιά ευθύνη, σε περίπτωση που το προϊόν πάθει ζημιά και τραυματιστεί κάποιος.

Διαδικασίες περιορισμού διακυμάνσεων (Hedging). Αναφέρονται στην προστασία κάποιου έναντι ενός κινδύνου ζημιάς σε σχέση με μια συναλλαγή, κάνοντας μια άλλη συναλλαγή ως αντιστάθμισμα. Η διαδικασία αυτή, η οποία είναι διεθνώς πολιτογραφημένη με τον όρο Hedging, πραγματοποιείται μέσω ειδικών συμβολαίων (future contracts), τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένα γι' αυτό το σκοπό Χρηματιστήρια Αξιών.

Έλεγχος Ζημιών (loss control)

Σημαίνει την ανάληψη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων για την μείωση της συχνότητας των ζημιών. Στοχεύει στην πρόληψη ζημιών και την ελαχιστοποίηση απωλειών.

Πρόληψη ζημιών (loss prevention) . Η πρόληψη ζημιών αποσκοπεί στη μείωση της πιθανότητας απώλειας. Τα τροχαία ατυχήματα μπορεί να μειωθούν, αν οι αυτοκινητιστές περνούν σεμινάρια ασφαλούς οδήγησης και οδηγούν αμυντικά. Οι καρδιοπάθειες μπορούν να ελαττωθούν, αν παρακολουθούμε το βάρος μας, δεν καπνίζουμε και έχουμε καλές και υγιεινές συνήθειες.

Η πρόληψη ζημιών είναι σημαντική και για τις επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, η έκρηξη σε έναν καυστήρα μπορεί να αποφευχθεί με περιοδικές επιθεωρήσεις. Τα εργατικά ατυχήματα μπορούν να ελαττωθούν φροντίζοντας για την τήρηση κανόνων ασφαλείας. Πυρκαγιές μπορεί να αποφευχθούν απαγορεύοντας στους εργάτες να καπνίζουν σε περιοχές με εύφλεκτα υλικά.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ασφάλιση (Insurance)

Για τους περισσότερους αποτελεί τον πιο πρακτικό τρόπο αντιμετώπισης των κινδύνων. Τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της Ιδιωτικής Ασφάλισης που πρέπει να επισημανθούν:

-χρησιμοποιείται η μεταφορά κινδύνου, αφού ο καθαρός κίνδυνος μεταφέρεται στον ασφαλιστή

-διασπείρονται οι απώλειες των λίγων σε πολλούς , και έτσι η πραγματική ζημιά (actual loss) υποκαθίσταται από την μέση ζημιά (average loss)

-τέλος ο αντικειμενικός κίνδυνος μπορεί να περιορισθεί με την εφαρμογή του νόμου των μεγάλων αριθμών, μέσω του οποίου ο ασφαλιστής μπορεί να προβλέψει με σχετική ακρίβεια τις μελλοντικές απώλειες.

1.5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ασφάλιση είναι η συγκέντρωση τυχαίων και απρόβλεπτων κινδύνων με τη μεταφορά τους σε ασφαλιστές που συμφωνούν, έναντι ασφαλίστρου να αποζημιώσουν τους ασφαλισμένους για τις τυχαίες ζημιές ή να παρέχουν άλλες χρηματικές παροχές ή υπηρεσίες, που συνδέονται με τον κίνδυνο.

1.6 Η ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Τι είναι εκείνο που οδηγεί τις ασφαλιστικές να εκχωρούν μέρος των κινδύνων που αναλαμβάνουν σε άλλες ασφαλιστικές εταιρίες; Οι ασφαλιστικές εταιρίες ασφαλίζουν μέρος από τους κινδύνους, που αναλαμβάνουν πρωτογενώς, σε άλλες ασφαλιστικές εταιρίες. Δηλαδή, οι ασφαλιστικές εταιρίες ασφαλίζονται και οι ίδιες! Έλλειψη εμπιστοσύνης στον εαυτό τους; Ή μήπως απόδειξη της πίστης τους στο θεσμό, αφού οι ίδιες δίνουν το καλό παράδειγμα;

Η απάντηση είναι απλή, εφ' όσον γνωρίζουμε τις αρχές με τις οποίες λειτουργεί μια ασφαλιστική εταιρία. Η ικανότητά της να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων δεσπόζουσα θέση κατέχουν το ύψος των ιδίων κεφαλαίων και αποθεματικών της και ο όγκος των ασφαλίστρων. Το αντικείμενο της ασφαλιστικής επιχείρησης δεν είναι άλλο από τους κινδύνους και τις πιθανότητες επέλευσής τους. Στοιχεία, κατ' εξοχήν, αβέβαια. Φυσικά, δεδομένων των κεφαλαίων και αποθεματικών, η αβεβαιότητα μειώνεται με την αύξηση του όγκου εργασιών,

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

δηλαδή με την ανάληψη περισσότερων κινδύνων, γεγονός που επιτρέπει την καλύτερη εκτίμηση των αναμενόμενων ζημιών, με βάση τη λειτουργία του νόμου των μεγάλων αριθμών.

Θεωρητικά, επομένως, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι όσο περισσότερους κινδύνους (ασφαλίσεις) έχει αναλάβει μια ασφαλιστική εταιρία, τόσο περισσότερο σίγουρη μπορεί να θεωρείται από τους ασφαλισμένους, ένα συμπέρασμα που ίσως φαίνεται παράδοξο εκ πρώτης όψεως.

Τι είναι, όμως, εκείνο που οδηγεί τις ασφαλιστικές εταιρίες να εκχωρούν μέρος των κινδύνων, που αναλαμβάνουν, σε άλλες ασφαλιστικές εταιρίες, τους αντασφαλιστές τους;

Πρώτον, καμιά εταιρία δεν έχει τόσο μεγάλο χαρτοφυλάκιο κινδύνων ώστε οι στατιστικοί νόμοι - και κυρίως ο νόμος των μεγάλων αριθμών - να βρίσκουν πλήρη εφαρμογή και, κατά συνέπεια, η ικανότητα της εταιρίας να προβλέψει τις αποζημιώσεις που θα καταβάλει, μειώνεται.

Δεύτερον, έστω και αν δεχτούμε ότι το χαρτοφυλάκιο μιας εταιρίας έχει αναπτυχθεί αρκετά, ο βαθμός εξασφάλισης που παρέχουν το μεγάλο μέγεθος και η λειτουργία του νόμου των μεγάλων αριθμών είναι συνάρτηση του χρονικού ορίζοντα. Όσο μεγαλύτερη είναι η χρονική διάρκεια εντός της οποίας απαιτείται εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων, ώστε τα έσοδα να επαρκούν τουλάχιστον για την αντιμετώπιση των εξόδων (στοιχείο κατ' εξοχήν αβέβαιο, αφού εξαρτάται - σε μεγάλο βαθμό - από τις αποζημιώσεις που θα πληρώσει), τόσο περισσότερο άνετα μπορεί να αισθάνεται η ασφαλιστική εταιρία. Και αυτό, αφού θα μπορεί να εξισορροπεί τα ενδεχόμενα κέρδη από κάποια έτη με τις ενδεχόμενες ζημιές από κάποια άλλα.

Επομένως, με την υπόθεση ότι ο υπολογισμός του ασφαλίστρου για τους κινδύνους, που αναλαμβάνονται από μια ασφαλιστική εταιρία, είναι τεχνικά σωστός και βασίζεται σε μια αξιόπιστη στατιστική εμπειρία, μπορούμε να υποθέσουμε ότι μια περίοδος, για παράδειγμα δέκα ετών, είναι αρκετά μεγάλη ώστε το σύνολο των εκροών να εξισορροπείται από το σύνολο των εισροών και, κατά συνέπεια, κανένα πρόσθετο μέτρο εξασφάλισης από πλευράς ασφαλιστικής εταιρίας να μην απαιτείται.

Είναι αυτονόητο, όμως, ότι καμιά εταιρία δεν μπορεί ν'αφήσει τα πράγματα στην τύχη τους βασιζόμενη σ'αυτήν τη λογική, αφού την ενδιαφέρει η εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων σε μικρότερα χρονικά διαστήματα και, αν είναι δυνατόν, σε κάθε ετήσια χρήση.

Κατά συνέπεια, η μεταφορά μέρους των κινδύνων σε τρίτους, οι οποίοι θα λειτουργούν εξισορροπητικά, συμμετέχοντας στην πληρωμή αποζημιώσεων και απορροφώντας ασφάλιστρα, είναι μια αποτελεσματική λύση προς αυτήν την κατεύθυνση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τρίτον, από τη σχέση μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών, μέσω της αντασφαλιστικής συνεργασίας, προκύπτουν και κάποια οφέλη για τον εκχωρητή κινδύνων όπως π.χ. μετάδοση τεχνογνωσίας.

Η αντασφάλιση των ελληνικών ασφαλιστικών εταιριών διενεργείται περισσότερο στο εξωτερικό και, κυρίως, σε ευρωπαϊκές ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές εταιρίες (δηλαδή εταιρίες που αναλαμβάνουν μόνο αντασφαλίσεις και όχι πρωτογενείς ασφαλίσεις).

Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται διεθνώς μια σωστότερη κατανομή των κινδύνων, μια μεγάλη διασπορά, έτσι ώστε οι συνέπειες ενός καταστροφικού γεγονότος να απορροφώνται, χωρίς να θέτουν σε δοκιμασία την επιβίωση των ασφαλιστικών εταιριών και τα συμφέροντα των ασφαλισμένων.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η πρώτη σύμβαση αντασφάλισης, για την οποία υπάρχει τεκμηριωμένη και ασφαλής απόδειξη, εμφανίζεται ως εξέλιξη της ασφάλισης θαλασσίων μεταφορών, μετά την ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών στην Ευρώπη, κατά το τέλος του Μεσαίωνα. Οι πόλεις της Μεσογείου έγιναν σημαντικά εμπορικά κέντρα που, χάρις στις Σταυροφορίες, διεύρυναν τις επιχειρηματικές τους σχέσεις με την Ανατολή.

Η ναύλωση πλοίων και οι εμπορικές δραστηριότητες ενισχύθηκαν σημαντικά από την ιταλική Αναγέννηση, που μετέτρεψε τη νοοτροπία μοιρολατρικής υποταγής και περιορισμένης αντίληψης για τον κόσμο σε μια νέα στάση προσωπικής πρωτοβουλίας και προσπάθειας.

Την περίοδο εκείνη, η βασική μορφή εμπορικής δραστηριότητας, η μεταφορά εμπορευμάτων διά θαλάσσης, προέβλεπε μια σύμβαση δανείου που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του πρώτου συστήματος αντασφάλισης. Η σύμβαση αυτή, που χρησιμοποιείτο ήδη από την εποχή των αρχαίων Ελλήνων και των Ρωμαίων, γνωστή ως *bottomry bonds,* γεννήθηκε για τη χρηματοδότηση της αγοράς εμπορευμάτων και για την ασφάλιση κινδύνου μεταφορών, ενώ ταυτόχρονα αποτελούσε και επένδυση για τον εγγυητή του δανείου. Ο χρηματοδότης, που αργότερα αντικαταστάθηκε από τον ασφαλιστή, δάνειζε χρήματα στον έμπορο που επιθυμούσε να μεταφέρει διά θαλάσσης το εμπόρευμά του. Εάν το εμπόρευμα έφτανε άθικτο στον προορισμό του, το δάνειο επιστρεφόταν με τόκο, ενώ, εάν το πλοίο βυθιζόταν, ο έμπορος θα μπορούσε να κρατήσει το δάνειο. Αυτές οι συμβάσεις δανείου αποτέλεσαν τη βασική δομή των συμφωνιών ανάληψης κινδύνων έναντι πληρωμής ενός ποσοστού ή ενός ασφαλίστρου. Αυτή η εξελικτική διαδικασία, που θα μετατρέψει την ασφάλεια θαλασσίων μεταφορών σε ανεξάρτητη εμπορική δραστηριότητα, ευνοήθηκε από τη νομοθεσία των ιταλικών εμπορικών πόλεων, που είχαν ως στόχο την ανάπτυξη των εμπορικών τους σχέσεων και επιδίωκαν να προστατευθούν από καταχρηστικές πρακτικές αλλά και από τη νομοθεσία κατά της τοκογλυφίας, την οποία επέβαλε ο Πάπας Γρηγόριος σε όλους τους κινδύνους που μεταβιβάζονταν μέσω των συμβάσεων δανείου. Το πρώτο συμβόλαιο που μπορεί να χαρακτηρισθεί ως σύμβαση

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντασφάλισης συνάφθηκε στη Γένοβα στις 12 Ιουλίου 1370. Είναι συντεταγμένο στα Λατινικά και αφορούσε μεταφορά εμπορευμάτων διά θαλάσσης από τη Γένοβα στην πόλη Σλούις στη Φλάνδρα. Το συμβόλαιο αυτό όριζε ότι ο ασφαλιστής μεταβίβαζε το πλέον επικίνδυνο τμήμα του ταξιδιού -από το Κάδιξ της Ανδαλουσίας μέχρι το Σλούις- σε έναν άλλο ασφαλιστή, *«αναλαμβάνοντας ασφάλεια» (ripigliando sichurta),* με άλλα λόγια αντασφαλιζόμενος. Μια τέτοια συμφωνία επέτρεπε στον άμεσο ασφαλιστή να μειώσει ένα μέρος του αναλαμβανόμενου κινδύνου. Η συμφωνία λάμβανε χώρα ανάμεσα στον ασφαλιστή (που μεταβίβαζε τον κίνδυνο) και τον αντασφαλιστή (που τον αναλάμβανε), χωρίς να δημιουργείται συμβατική σχέση α-νάμεσα στον αντασφαλιστή και τον αρχικό ασφαλισμένο.

Σταδιακά, η σύναψη αντασφάλισης, για τη μεταβίβαση στον αντασφαλιστή του πιο επικίνδυνου τμήματος ενός κινδύνου, κατέστη κοινή πρακτική για την εποχή εκείνη. Από τα μέσα του 16ου αιώνα, η ασφάλιση θαλασσίων μεταφορών θεσμοθετήθηκε σε τέτοιο βαθμό, που οι ασφαλιστές υιοθέτησαν προτυπωμένα έντυπα ασφαλιστήριων συμβολαίων. Το πρώτο από τα έντυπα αυτά είναι ισπανικής προέλευσης και συνάφθηκε στη Σεβίλλη το 1552.

Ο 17ος αιώνας γνώρισε την άνθηση της συνασφάλισης, της πρακτικής δηλαδή με την οποία ο ίδιος κίνδυνος καλύπτεται από περισσότερους από έναν ασφαλιστές. Αν και η αντασφάλιση εγγυάται μεγαλύτερη ευελιξία και περισσότερα οικονομικά οφέλη, χρειάστηκε, παρά ταύτα, να περιμένουμε τη νέα βιομηχανική εποχή, κατά το 19ο αιώνα, ιδίως δε την ασφαλιστική βιομηχανία για να υπερισχύσει η αντασφάλιση της συνασφάλισης. Μεταξύ 17ου και 18ου αιώνα, η αντασφάλιση αποκτά μεγαλύτερη σημασία, ενώ για πρώτη φορά θεσπίζεται το ανώτατο ύψος του ασφαλιζόμενου ποσού, η ημερομηνία καταβολής των πληρωμών και οι τρόποι ανάκτησης.

Από το 1746 έως το 1864, η αντασφάλιση είχε απαγορευθεί στην Αγγλία. Πράγματι, μετά από μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών στην αγγλική αντασφαλιστική αγορά κατά το πρώτο ήμισυ του 18ου αιώνα, η κυβέρνηση αποφάσισε να επέμβει. Με ένα σύστημα που ονομαζόταν *«difference in premium»,* ο πρωτασφαλιστής αναλάμβανε τους κινδύνους, σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και στην ηπειρωτική Ευρώπη, και κατόπιν αντασφαλιζόταν πλήρως με ασφάλιστρο μικρότερο από το αρχικό. Το 1746, ο βασιλιάς Γεώργιος ο Β' επέβαλε μια σειρά περιορισμών στην αντασφάλιση, που ισοδυναμούσαν με την πλήρη απαγόρευση της. Αντασφάλιση

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

επιτρεπόταν μόνο όταν ο ασφαλιστής είχε κηρυχθεί αφερέγγυος, σε πτώχευση ή είχε αποβιώσει. Η διάταξη αυτή είχε σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των Lloyd's. Όντως, έχοντας στερηθεί των διευκολύνσεων που τους προσέφερε η αντασφάλιση, οι ασφαλιστές έχασαν μεγάλο τμήμα της ικανότητάς τους για ανάληψη ασφάλισης. Έτσι, ορισμένες αιτήσεις ασφαλιστικής κάλυψης πέρασαν σε ιδιώτες ασφαλιστές των Lloyd's που ενεργούσαν ως συνασφαλιστές. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες των τελευταίων αναπτύχθηκαν θεαματικά. Το διάταγμα αυτό παρέμεινε σε ισχύ μέχρις ότου καταργήθηκε οριστικά από τη βασίλισσα Βικτωρία, το 1864.

Οι πρώτες αλληλασφαλισπκές εταιρείες ασφάλισης πυρός και ζωής υπήρχαν ήδη όταν, το 1850, δημιουργήθηκαν οι πρώτες επαγγελματικές εταιρείες αντασφάλισης. Το 1846 ιδρύθηκε η *Koelnische Rueck* και κατόπιν η *Aachener Rueck.* Και οι δύο είχαν συνδεθεί με την πυρκαγιά του Αμβούργου, το 1842. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι, ενώ η ασφάλιση θαλασσίων μεταφορών προσέφερε προσωρινή κάλυψη κινδύνου, στο μέτρο που ο κίνδυνος υφίστατο μόνο για τη διάρκεια του ταξιδιού και για ένα συγκεκριμένο πλοίο, έγινε δεκτό ότι οι κίνδυνοι πυρός αποτελούσαν μόνιμο κίνδυνο, γιατί μπορούσαν να απειλήσουν ολόκληρα κτήρια ή και το σύνολο της περιουσίας μιας κοινότητας.

Στην Ιταλία, η πρώτη επαγγελματική εταιρεία αντασφάλισης ήταν η Ausonia, που ιδρύθηκε το 1898, αλλά ξεκίνησε να αναλαμβάνει τις πρώτες αντασφαλιστικές υποθέσεις το 1924. Την εποχή εκείνη, δημιουργούνται σε ολόκληρη την Ευρώπη ανάλογες επαγγελματικές αντασφαλιστικές εταιρείες.

2.2. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΙ

Η τέλεια αγορά είναι εκείνη όπου ένα προϊόν ανταλλάσσεται μεταξύ αγοραστών και πωλητών, που έχουν εύκολη επικοινωνία μεταξύ τους και μπορούν ελεύθερα να ανταλλάσσουν πληροφορίες για την τιμή, την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα του προϊόντος. Σε μια πραγματικά ανταγωνιστική αγορά, κανείς από τους συναλλασσόμενους δεν πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζει, μόνος, την τιμή αγοράς.

Η αντασφάλιση είναι ένα προϊόν που αγοράζεται και πωλείται σε όλο τον κόσμο, τόσο σε μονοπωλιακές αγορές αναπτυσσομένων χωρών ή χωρών με κλειστή οικονομία, όσο και σε αγορές σχεδόν τελείως ανταγωνιστικές, όπως η Αγγλία, οι

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία, η Γερμανία, η Ελβετία, οι Βερμούδες, κ.ά. Οι τελευταίες αυτές χώρες, χάρις στα εξελιγμένα συστήματα επικοινωνίας, μπορούν πλέον να λειτουργούν ως ενιαία αγορά. Η ανάγκη τοποθέτησης σε παγκόσμιο επίπεδο κάποιων κινδύνων που αναλαμβάνουν ασφαλιστές, οδηγεί συχνά μερικούς από αυτούς, που δραστηριοποιούνται κυρίως σε τοπικές αγορές, να μετέχουν σε διεθνείς αντασφαλιστικές δραστηριότητες. Συνεπώς, δεν υπάρχει σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στην τοπική και στη διεθνή αντασφαλιστική αγορά. Αφενός, μπορεί να υπάρχει μια αγορά αποκλειστικά τοπικών εταιρειών, που διατηρούν μεταξύ τους σχέσεις αντασφάλισης μόνο στη βάση της αμοιβαιότητας, ενώ, αφετέρου, υπάρχει μια αγορά όπως το Λονδίνο, όπου η αντασφάλιση αλλοδαπών εταιρειών αντιπροσωπεύει όγκο συναλλαγών, κατά πολύ μεγαλύτερο εκείνου των τοπικών εταιρειών. Συνοψίζοντας, μπορούμε να αναλύσουμε σύντομα τα χαρακτηριστικά των εξής αγορών:

• Η διεθνής αγορά

• Η αγορά του Λονδίνου

• Η αγορά των Lloyd's

Η διεθνής αγορά

Η θέση των αντασφαλιστών εκτός της αγγλικής αγοράς ποικίλλει σημαντικά. Πολλές αντασφαλιστικές εταιρείες που αναλαμβάνουν σημαντικό όγκο διεθνών αντασφαλισπκών υποθέσεων, έχουν συχνά μια αντιπροσωπεία στις σημαντικότερες πόλεις όπου συνάπτονται τέτοια συμβόλαια, όπως το Λονδίνο, τη Ζυρίχη, τη Νέα Υόρκη, το Τόκυο, κ.λπ. Μέσω αυτού του δικτύου αντιπροσωπειών μπορούν να αποκτούν περισσότερες πληροφορίες, που τους επιτρέπουν να ενεργούν με μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας. Άλλες εταιρείες, μεταξύ των οποίων και οι κρατικές αντασφαλιστικές εταιρείες, που συχνά λειτουργούν σε μονοπωλιακές ή σχεδόν μονοπωλιακές αγορές, δραστηριοποιούνται κυρίως σε τοπικό επίπεδο.

Η αγορά του Λονδίνου

Η αγορά αυτή περιλαμβάνει όλες τις αγγλικές εταιρείες και όλες τις αντιπροσωπείες των εταιρειών άλλων χωρών που αναλαμβάνουν αντασφαλίσεις. Η αγορά αυτή είναι τεράστια, αλλά η συγκέντρωσή της σε ένα πολύ μικρό χώρο (συχνά

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

στο ίδιο μέγαρο) καθιστά απλούστερη την τοποθέτηση των κινδύνων και τη σύναψη συμβάσεων. Η αγορά αυτή λειτουργεί διαφορετικά από τους Lloyd's, ακόμα και αν έχουν, μερικές φορές, επαφές και ανταλλάσσουν πληροφορίες.

Η αγορά των Lloyd's

Για πολλά χρόνια ήταν μια από τις σημαντικότερες αντασφαλιστικές αγορές στον κόσμο και σίγουρα απαραίτητο σημείο αναφοράς για την τοποθέτηση κάποιων κατηγοριών συναλλαγών, όπως την αγορά μεταφορών και όλους τους ειδικούς κινδύνους (contingency) για τους οποίους οι Lloyd's είναι φημισμένοι σε ολόκληρο τον κόσμο. Εδώ και λίγα χρόνια, λόγω των σοβαρών απωλειών που υπέστη κατά την περίοδο 1988-1992, η αγορά αυτή διέρχεται μια κρίση ταυτότητας, που κλονίζει αυτή τη μοναδική, από πολλές απόψεις, ασφαλιστική δομή.

ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΙ

Λόγω της φύσης, αυτής καθ' εαυτής της ασφάλισης και της αντασφάλισης, όλοι οι εμπλεκόμενοι (με την εξαίρεση των διαμεσολαβητών) χρειάζεται να αγοράζουν αντασφάλιση. Στη συνέχεια μπορούμε να αναφέρουμε τους βασικούς αγοραστές και τους βασικούς πωλητές του αντασφαλιστικού προϊόντος.

Οι αγοραστές αντασφάλισης

Οι ασφαλιστικές εταιρείες, που ονομάζονται και πρωτασφαλιστές, αποτελούν, ως προς τον όγκο των συναλλαγών σε ασφάλιστρα, τη μεγαλύτερη ομάδα αγοραστών αντασφάλισης. Είναι μια πολύ διαφοροποιημένη ομάδα, η οποία περιλαμβάνει από πολύ μικρές ασφαλιστικές εταιρείες, που αρχίζουν να δραστηριοποιούνται σε μια μικρή αναπτυσσόμενη αγορά, μέχρι τους μεγαλύτερους παγκόσμιους ασφαλιστικούς ομίλους, με προϊόν ασφαλίστρων άνω των 10 τρισεκατομμυρίων ευρώ.

Μια άλλη ομάδα αγοραστών αντασφάλισης είναι οι ίδιοι οι Lloyd's, λόγω τόσο της φύσης των υποθέσεων που ασφαλίζουν όσο και της διεθνοποίησης των χαρτοφυλακίων τους. Αντασφάλιση αγοράζουν και οι κρατικές ασφαλιστικές εταιρείες. Ορισμένες από αυτές ελέγχουν έως και το 100% της ασφαλιστικής δραστηριότητας στη χώρα τους και χρειάζονται, επομένως, τον επιμερισμό των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Αντασφάλιση πρέπει να αγοράζουν, λόγω της φύσεως των δραστηριοτήτων τους, και οι «δέσμιες» ασφαλιστικές εταιρείες, τις οποίες

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ιδρύουν μεγάλοι βιομηχανικοί και εμπορικοί όμιλοι για την ασφάλιση των κινδύνων του ομίλου τους και οι οποίες έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Και οι ίδιοι οι αντασφαλιστές, όπως και οι κρατικές αντασφαλιστικές εταιρείες, αγοράζουν αντασφάλιση (επανεκχώρηση), για να προστατεύουν τους κινδύνους που υπερβαίνουν την ασφαλιστική τους χωρητικότητα.

Οι πωλητές αντασφάλισης

Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει όλες τις εταιρείες και τα syndicates των Lloyd's που δέχονται αντασφάλιση, είτε είναι leaders είτε followers στην αντασφαλιστική συναλλαγή που ζητεί ο αγοραστής. Οι βασικοί πωλητές είναι:

Οι επαγγελματικές αντασφαλιστικές εταιρείες. Οι επαγγελματίες αντασφαλιστές - ανάμεσα σε διακόσιους και τριακόσιους, ανάλογα με τις χρονιές- είναι εταιρείες που αναλαμβάνουν μόνο αντασφαλιστικές υποθέσεις. Είναι στην πλειοψηφία τους πολυεθνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους περισσότερους ασφαλιστικούς κλάδους, είτε άμεσα με τους ασφαλιστές είτε μέσω διαμεσολαβητών.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι Lloyd's του Λονδίνου είναι σημαντικοί πωλητές αντασφάλισης και λειτουργούν αποκλειστικά μέσω διαπιστευμένων ασφαλειομεσιτών (Lloyd's broker).

Οι εταιρείες πρωτασφάλισης. Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν πολλές ασφαλιστικές εταιρείες που αναλαμβάνουν και αντασφάλιση. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Swiss Re, ποσοστό μεταξύ του 30-40% των αντασφαλίστρων ανά τον κόσμο αναλαμβάνονται από εταιρείες πρωτασφάλισης.

Οι κρατικές αντασφαλιστικές εταιρείες είναι πωλητές αντασφάλισης τόσο στην τοπική αγορά (διά νόμου) όσο και στη διεθνή, μέσω της αμοιβαιότητας.

Όλοι οι αντασφαλιστές, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, για να καθορίζουν με ακρίβεια το βαθμό επικινδυνότητας και την αποδοτικότητα των συμβολαίων που ασφαλίζουν, χρειάζονται ένα μεγάλο αριθμό πληροφοριών, που τους παρέχει είτε ο ασφαλιστής είτε ο ασφαλειομεσίτης (broker) που έχει αναλάβει την τοποθέτηση. Ο κύριος ρόλος του broker υποδιαιρείται σε τρία τμήματα:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

- Απόκτηση της υπόθεσης
- Τοποθέτηση της υπόθεσης στην αντασφαλιστική αγορά
- Εξυπηρέτηση προς τον ασφαλιστή και τον αντασφαλιστή.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

3.1. Στόχος της αντασφάλισης

Είδαμε ότι η αντασφάλιση είναι μια σύμβαση με βάση την οποία ένας ασφαλιστής, που ονομάζεται και αντασφαλισμένος ή εκχωρητής, επιτυγχάνει με την πληρωμή ασφαλίστρου την εγγύηση, εκ μέρους του αντασφαλιστή, του συνόλου ή μέρους του κινδύνου που ανέλαβε ή που δύναται να αναλάβει. Όπως και οι συμβάσεις της πρωτασφάλισης, η σύμβαση αντασφάλισης υπόκειται στην αρχή της «απόλυτης καλής πίστης». Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι τα μέρη που διαπραγματεύονται τη σύμβαση οφείλουν να παρουσιάσουν ορθά τα γεγονότα και να γνωστοποιήσουν στον αντισυμβαλλόμενο όλα τα δεδομένα που έχουν στη διάθεσή τους. Χρησιμοποιούμε τον όρο *παθητική αντασφάλιση* για την ασφάλιση που συνάπτεται από τον ασφαλιστή-εκχωρητή, ο οποίος εκχωρεί τα ασφάλιστρα και τους κινδύνους για την αντασφάλισή τους, και *ενεργητική αντασφάλιση* για την ασφάλιση που συνάπτεται από τον αντασφαλιστή, ο οποίος αποδέχεται την αντασφάλιση των ασφαλίστρων και των κινδύνων.

Οι βασικοί σκοποί της αντασφάλισης είναι:

α) ο επιμερισμός του κινδύνου

β) η αύξηση της ικανότητας ασφάλισης

γ) η ισορροπία του χαρτοφυλακίου

δ) η σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων

ε) η ενίσχυση της οικονομικής ευρωστίας του ασφαλιστή-εκχωρητή.

α) Ο επιμερισμός του κινδύνου

Ας πάρουμε για παράδειγμα έναν ασφαλιστή που ανέλαβε τον κίνδυνο να καταβάλει την αξία ενός επιβατικού αεροπλάνου σε περίπτωση πτώσης του. Επειδή ο κίνδυνος αυτός είναι υπερβολικά επαχθής για τον ίδιο, αποφασίζει να τον αντασφαλίσει. Ο ασφαλιστής επιλέγει έναν ή περισσότερους υποψήφιους αντασφαλιστές, για να μεταβιβάσει μέρος του κινδύνου. Αυτός ο επιμερισμός αποτελεί μια εναλλακτική λύση στη συνασφάλιση. Όταν μια ασφαλιστική εταιρεία, ακόμα και αν διαθέτει μεγάλα περιουσιακά στοιχεία, δεν μπορεί να αναλάβει μόνη

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

της έναν κίνδυνο πέραν κάποιων ορίων, είναι αναγκασμένη να αγοράσει αντασφαλιστική κάλυψη. Εάν μια εταιρεία βρεθεί, μόνη της, αντιμέτωπη με μια σειρά καταστροφών, όπως για παράδειγμα εάν γίνει σεισμός σε μια περιοχή, τότε μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο η οικονομική της σταθερότητα.

β) Η αύξηση της ικανότητας ασφάλισης

Από την άλλη μεριά, εάν ένας ασφαλιστής είναι αναγκασμένος να αναλαμβάνει μόνο τους κινδύνους που δεν ξεπερνούν το ανώτατο όριο των δυνατοτήτων του, τότε μπορεί να αναλαμβάνει κινδύνους μόνο σε περιορισμένη κλίμακα. Το γεγονός ότι τώρα έχει στη διάθεσή του και την οικονομική ισχύ των αντασφαλιστών του, σημαίνει ότι αυξάνεται η χωρητικότητά του και, επομένως, μπορεί να αναλαμβάνει μέρος των κινδύνων σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι εάν υπολόγιζε μόνο στις δικές του δυνάμεις. Επομένως, η αντασφάλιση αυξάνει την ικανότητα ασφάλισης του εκχωρητή .

γ) Η ισορροπία του χαρτοφυλακίου

Όπως είδαμε, ο ασφαλιστής περιορίζεται στα συνολικά ποσά που μπορεί να αναλάβει για κάθε κίνδυνο. Κάθε ασφαλιστής, για λόγους ισορροπίας διαχείρισης, πρέπει να φροντίζει η θεωρητική πιθανότητα να συμβεί ένα ζημιογόνο γεγονός (η λεγόμενη ζημία) να πλησιάζει όσο το δυνατόν περισσότερο τη στατιστική πιθανότητα. Για να πετύχει ένα τέτοιο αποτέλεσμα, πρέπει να αυξήσει τον αριθμό των υποθέσεων που διαχειρίζεται, ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο η διαφορά ανάμεσα στη θεωρητική και στη στατιστική πιθανότητα. Δεδομένου ότι ο νόμος των μεγάλων αριθμών καθιστά ασφαλέστερη την ασφάλιση μεγάλου αριθμού μικρών κινδύνων από την ασφάλιση μικρού αριθμού μεγάλων κινδύνων, είναι προς το συμφέρον του ασφαλιστή να διατηρεί ομοιογενές το χαρτοφυλάκιο των κινδύνων. Για παράδειγμα, αν πάρουμε την περίπτωση ασφάλισης 99 μικρών κινδύνων με ασφαλιζόμενη αξία 1.000 και ποσοστό ασφαλίστρου 1%, και ένα μεγάλο κίνδυνο με αξία 3.000 και το ίδιο ποσοστό ασφαλίστρου, είναι προφανές ότι ο ασφαλιστής μπορεί να αντέξει οικονομικά μια ολική ζημία σε έναν από τους 99 κινδύνους, ενώ δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μια ολική ζημία σε ένα μεγάλο κίνδυνο αξίας 3.000 . Ο κίνδυνος αξίας 3.000 διαταράσσει την ισορροπία του χαρτοφυλακίου. Επομένως, είναι απαραίτητο, διαμέσου της αντασφάλισης, να μειωθεί η έκθεση του ασφαλιστή, ο οποίος αντασφαλίζει το μέρος του κινδύνου που υπερβαίνει το 1.000.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

δ) Η σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων

Μια άλλη σημαντική πτυχή της αντασφάλισης είναι το γεγονός ότι προσφέρει σταθερότητα σε μια ασφαλιστική εταιρεία, για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Σημαντικές εκτροπές και διακυμάνσεις των αποτελεσμάτων του ασφαλιστή είναι δυνατόν να βλάψουν την εικόνα του και να προκαλέσουν ανησυχίες στους μετόχους. Οι διακυμάνσεις των αποτελεσμάτων μπορεί να οφείλονται σε μεγαλύτερη συχνότητα των σημαντικών κινδύνων ή σε μια καταστροφική ζημιά.

Η αντασφάλιση ελαχιστοποιεί τις διακυμάνσεις, περιορίζοντας την έκθεση στους επιμέρους κινδύνους και μειώνοντας τις ζημιές που μπορεί να παρουσιαστούν σε ένα χαρτοφυλάκιο κινδύνων, είτε για ένα μεμονωμένο γεγονός είτε κατά τη διάρκεια του ασφαλιστικού έτους. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί πόσο σημαντικό είναι να έχει χρονική διάρκεια η σχέση ανάμεσα στον εκχωρητή και στους αντασφαλιστές του, διότι και για τον αντασφαλιστή είναι απαραίτητο να διατηρείται χρονικά η ισορροπία των ιδίων αντασφαλιστικών αποτελεσμάτων .

ε) Η ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας του ασφαλιστή-εκχωρητή

Ένας από τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της ευρωστίας μιας ασφαλιστικής εταιρείας, είναι η μέτρηση της φερεγγυότητάς της. Η φερεγγυότητα υπολογίζεται από το λόγο του κεφαλαίου και των ελεύθερων αποθεμάτων προς τα καθαρά ασφάλιστρα (καθαρά ασφάλιστρα = μεικτά ασφάλιστρα - ασφάλιστρα που εκχωρήθηκαν σε αντασφάλιση). Είναι το ελάχιστο ποσοστό, κάτω από το οποίο δεν μπορούν να λειτουργήσουν οι ασφαλιστικές εταιρείες. Το ποσοστό αυτό ονομάζεται *ελάχιστο ποσοστό φερεγγυότητας.* Το παρακάτω παράδειγμα δείχνει πώς η χρήση της αντασφάλισης βοηθά την εκχωρήτρια ασφαλιστική εταιρεία να αυξήσει το ποσοστό φερεγγυότητάς της και, επομένως, να ενισχυθεί οικονομικά.

Η εταιρεία IRN Ασφαλιστική ΑΕ, με κεφάλαιο και απόθεμα που ανέρχονται σε 30 δισεκατομμύρια, αναλαμβάνει υποθέσεις με ασφάλιστρα ύψους 200 δισεκατομμυρίων χωρίς αντασφάλιση και το ποσοστό φερεγγυότητάς της είναι 15%:

$$\frac{30}{200} * 100 = 15\%$$

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αν όμως, αντίθετα, η εταιρεία IRN εκχωρούσε σε αντασφάλιση 150 δισεκατομμύρια ασφαλίστρων στους αντασφαλιστές της, τότε το ποσοστό φερεγγυότητάς της θα ανερχόταν σε 60%:

$$\frac{30}{(200\text{-}150)} * 100=60\%$$

Εκχωρώντας το 75% των ασφαλίστρων, η IRN Ασφαλιστική αύξησε το ποσοστό φερεγγυότητας της κατά 300%.

3.2 Εισαγωγή στην αντασφαλιστική τεχνική

Υπάρχουν δύο είδη αντασφάλισης *(πίνακας 3):*

η προαιρετική αντασφάλιση

η αντασφαλιστική σύμβαση.

Η **προαιρετική αντασφάλιση** είναι η πιο παλιά μέθοδος αντασφάλισης. Πρόκειται για αντασφάλιση ενός και μόνο κινδύνου και πραγματοποιείται προσφέροντας τον κίνδυνο σε έναν ή περισσότερους υποψήφιους αντασφαλιστές. Η εκχωρήτρια εταιρεία παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν στον κίνδυνο (ασφαλιζόμενες αξίες, ποσοστά ασφαλίστρων, ατέλειες, μέσα πρόληψης, επικινδυνότητα, κ.λπ.). Ο αντασφαλιστής αναλύει όλα τα στοιχεία που έχει στη διάθεση του και έχει την προαιρετική δυνατότητα (δυνατότητα επιλογής) να δεχτεί ή να αρνηθεί μέρος του κινδύνου. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αντασφαλιστές δεν έχουν καμία υποχρέωση να αναλάβουν τον κίνδυνο και είναι απόλυτα ελεύθεροι να δεχθούν ή να απορρίψουν την προσφορά. Αυτό το είδος εκχώρησης είναι αρκετά περίπλοκο και δύσκολο. Η κατάρτιση των αναγκαίων εγγράφων, η αναζήτηση των διαθέσιμων αντασφαλιστών, ο χρόνος υπολογισμού του κινδύνου, κ.λπ. καθιστούν τη διαδικασία χρονοβόρα και δαπανηρή. Η ύπαρξη όμως, της αντασφαλιστικής σύμβασης απλοποιεί τη διαδικασία σύναψης αντασφάλισης.

Η αντασφαλιστική σύμβαση επιτρέπει την αντασφάλιση των κινδύνων εκ των προτέρων- δηλαδή, επιτρέπει στον εκχωρητή να ασφαλίσει έναν κίνδυνο και να τον αντασφαλίσει αυτόματα στους αντασφαλιστές που έχουν δεχθεί ένα μέρος της σύμβασης. Πρόκειται για μία συμφωνία που υποχρεώνει την εταιρεία να εκχωρήσει και τον αντασφαλιστή να αποδεχθεί τους κινδύνους, που εντάσσονται κατ' ελάχιστον στις παρακάτω τρεις κατηγορίες:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στόχος της αντασφάλισης

- ένα συγκεκριμένο κλάδο ή υποκλάδο ή κατηγορία
- μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή
- ένα ανώτατο όριο ή ασφαλιζόμενο ποσό που δεν υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο όριο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στόχος της αντασφάλισης

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗ

Το πρώτο γνωστό αντασφαλιστικό συμβόλαιο, όπως ήδη αναφέραμε στην ιστορική αναδρομή, είναι ένα προαιρετικό συμβόλαιο ανάμεσα στον Giullano Grillo (ασφαλιστή) και τους Goffredo di Benavia και Martino Marufo (αντασφαλιστές). Το συμβόλαιο είχε συναφθεί το 1370, μετά από διαμεσολάβηση του Bartolomeo Lomellino (broker). Όπως είδαμε ήδη στην εισαγωγή για την προαιρετική αντασφάλιση, κάθε κίνδυνος αναλύεται χωριστά. Η εκχωρήτρια εταιρεία παρέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και ο αντασφαλιστής, μετά από ανάλυση, αποδέχεται ή αρνείται τη συμμετοχή του στον κίνδυνο. Οι σκοποί της προαιρετικής αντασφάλισης είναι κυρίως:

Η αντασφάλιση ειδικών κινδύνων, που δεν προβλέπονται στις συμβάσεις.

Η αντασφάλιση ποσών/αξιών που υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα όρια των υπό σύναψη συμβάσεων.

Η μείωση της έκθεσης του εκχωρητή και των αντασφαλιστών των συμβάσεων σε κινδύνους ιδιαίτερης επικινδυνότητας.

Η μείωση της έκθεσης σε συγκεκριμένους τομείς σώρευσης, όπου ο ασφαλιστής είναι ήδη υπέρ το δέον εκτεθειμένος.

Η απόκτηση χωρητικότητας σε κλάδους στους οποίους ο όγκος συναλλαγών δεν δικαιολογεί τη σύναψη συμβάσεων.

Η παροχή στον αντασφαλιστή της δυνατότητας να αξιολογεί την τεχνική ικανότητα ανάληψης κινδύνων του εκχωρητή.

Η απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειρογνωμοσύνης από εξειδικευμένους αντασφαλιστές.

Η χρήση, ωστόσο, της προαιρετικής αντασφάλισης περιλαμβάνει και κάποιες αρνητικές πτυχές, που μπορούμε να συνοψίσουμε ως εξής:

Ο όγκος διοικητικής εργασίας που απαιτείται στη φάση της τοποθέτησης και διαχείρισης.

Ο αναγκαίος χρόνος για την τοποθέτηση (όσο μεγαλύτερος ή ιδιαίτερος είναι ο κίνδυνος, τόσο περισσότεροι αντασφαλιστές απαιτούνται).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ασφαλιστής δεν μπορεί να εκδώσει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο (να προσφέρει κάλυψη κινδύνου), αν δεν έχει ολοκληρώσει προηγουμένως την τοποθέτηση στους αντασφαλιστές.

Η προαιρετική αντασφάλιση μπορεί να είναι αναλογική ή μη αναλογική.

4.1. ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗ

Αναλογική καλείται η μορφή εκείνη της αντασφάλισης όπου υπάρχουν, στην ίδια αναλογία, η εκχώρηση του κινδύνου, η εκχώρηση του ασφαλίστρου και η ανάκτηση της ζημίας (σε περίπτωση που επέλθει**).**

Η τοποθέτηση του προαιρετικού κινδύνου λαμβάνει χώρα με την παρουσίαση του κινδύνου στους αντασφαλιστές. Συνήθως, η παρουσίαση αυτή γίνεται με μια σύνοψη των κύριων στοιχείων, σε ένα κείμενο που ονομάζεται **«placement slip»** ή προσφορά τοποθέτησης κινδύνου.

Η προαιρετική προσφορά (slip) αποστέλλεται/επιδεικνύεται στους αντασφαλιστές, οι οποίοι, σε περίπτωση αποδοχής, την υπογράφουν δηλώνοντας το ποσοστό συμμετοχής. Η συνήθης πρακτική είναι ο ασφαλιστής να αποστέλλει, κάθε μήνα ή κάθε τρίμηνο, ένα έγγραφο επιβεβαίωσης (closing ή δελτίο εκχώρησης), που συνοψίζει τα βασικά στοιχεία για τους κινδύνους που έχει αποδεχθεί ο αντασφαλιστής καθώς και τους λογαριασμούς που αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίοδο. Συνήθως, οι λογαριασμοί αυτοί περιλαμβάνουν τα ασφάλιστρα μείον τις προμήθειες καθώς και μικρές ζημίες που επήλθαν κατά την περίοδο που μεσολάβησε ανάμεσα στην έναρξη του κινδύνου και την αποστολή των λογαριασμών. Σε περίπτωση που έχουν επέλθει σημαντικές ζημίες, αυτές τακτοποιούνται ταμειακά αμέσως μετά την καταβολή της αποζημίωσης από τον ασφαλιστή στον ασφαλισμένο.

4.2. ΜΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗ

Εφόσον η αναλογική αντασφάλιση χαρακτηρίζεται από την εκχώρηση, κατά την ίδια αναλογία, του κινδύνου, του ασφαλίστρου και της ζημίας, εάν επέλθει, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι κάθε φορά που συνάπτεται αντασφάλιση χωρίς να τηρούνται οι παραπάνω αναλογίες πρόκειται για μη αναλογική αντασφάλιση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αντίθετα από την αναλογική τοποθέτηση, μπορούμε να σημειώσουμε ότι ο ασφαλιστής εδώ καλείται αντασφαλισμένος και όχι εκχωρητής, καθότι δεν εκχωρεί κατ' αναλογία. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι το ασφάλιστρο αναφέρεται και ως ποσοστό του αρχικού συνολικού ασφαλίστρου. Οι αντασφαλιστές δεν αναγνωρίζουν προμήθεια στους ασφαλιστές, ενώ, επιπλέον, στο slip αναφέρεται ο αντασφαλιστής που όρισε το τίμημα (leader). Τούτο συμβαίνει, διότι στην αγορά είναι απλούστερο να τοποθετείται ο κίνδυνος όταν υπάρχει ένας leader αντασφαλιστής, αναγνωρισμένος για την τεχνική προπαρασκευή του και την ικανότητά του στην ανάλυση κινδύνου. Δεν είναι ασυνήθιστο και άλλοι αντασφαλιστές (following market) να αποφασίζουν να δεχτούν ποσοστό της κάλυψης, μόνο με βάση τη συμμετοχή του leader.

Ανακύπτει εύλογα το ερώτημα, γιατί ένας αντασφαλιστής αποφασίζει να δεχθεί ένα μικρότερο ποσοστό ασφαλίστρου για να αναλάβει μεγαλύτερο κίνδυνο. Είναι προφανές ότι, από την ανάλυση που έκανε ο αντασφαλιστής, προκύπτει ότι οι πιθανότητες να επέλθει ζημία, μεγαλύτερη των 50 εκατομμυρίων, είναι αρκετά μικρές. Οι πιθανότητες αυτές είναι δυνατόν να υπολογισθούν σύμφωνα με έναν απλό τύπο: Στην περίπτωση μας, ο αντασφαλιστής ζήτησε ασφάλιστρο 20 εκατομμυρίων για αξία 350 εκατομμυρίων.

Ο λόγος των δύο ποσών ισούται προς: 20/350*100=6%

Η τεχνική ονομασία αυτού του λόγου είναι *rate on line* ή ποσοστό/έκθεση. Αυτός ο λόγος υποδηλώνει στον ασφαλιζόμενο το κόστος της αντασφαλιστικής χωρητικότητας και στον αντασφαλιστή το χρόνο (σε ν έτη) για την ανάκτηση μιας ενδεχόμενης ολικής ζημίας .

4.3.Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΖΗΜΙΑΣ

Ο αντασφαλιστής, για να ορίσει το κόστος της αντασφάλισης, πρέπει να υπολογίσει το τμήμα του αρχικού ασφαλίστρου που ανήκει στον αντασφαλιστή, αφού λάβει υπόψη τη σχέση μεταξύ προτεραιότητας, αξίας και ασφαλιζομένου ποσού τού υπό εξέταση κινδύνου. Για το σκοπό αυτό, οι αντασφαλιστές χρησιμοποιούν τις καμπύλες εμπειρίας, που σχηματίζονται με βάση την εμπειρία ζημιών του αντασφαλιστή και της αγοράς για το συγκεκριμένο είδος κινδύνου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Παράδειγμα: ο εκχωρητής πρέπει να παραχωρήσει κίνδυνο με ασφαλιζόμενο ποσό 100 ευρώ και ζητά προστασία για το υπερβάλλον των 10 με αρχικό ασφάλιστρο 10 (με δεδομένο ότι ο τύπος της επικινδυνότητας είναι μεγαλύτερος του μέσου όρου, ότι το αρχικό ασφάλιστρο είναι το ενδεδειγμένο και ότι ο αντασφαλιστής έχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για να αξιολογήσει τον κίνδυνο).

Ας υποθέσουμε ότι σύμφωνα με την εμπειρία του αντασφαλιστή, οι κίνδυνοι της κατηγορίας Α έχουν MPL (Μέγιστη Πιθανότητα Ζημίας) 40%, ήτοι 40 ευρώ. Για το λόγο αυτό, στο ποσοστό που θα ζητήσει θα δηλώσει ασφάλιστρο της τάξεως του 85,5% του αρχικού ασφαλίστρου.Συνήθως, οι αντασφαλιστές δεν διαθέτουν όλοι χαρτοφυλάκια προαιρετικών υποθέσεων που να είναι αρκετά σημαντικά, ώστε να μπορούν να σχεδιάζουν δικές τους καμπύλες εμπειρίας. Συχνά, προσφεύγουν σε προκατασκευασμένους στην αγορά πίνακες, που περιλαμβάνουν το κόστος (σε ποσοστό του ασφαλίστρου) σε σχέση με την προτεραιότητα (ως ποσοστό του ασφαλιζομένου ποσού) που κρατά ο εκχωρητής.

Οι πίνακες αυτοί, ωστόσο είναι εφαρμόσιμοι μόνον όταν το αρχικό ασφάλιστρο κάλυψης είναι σύμφωνο.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η προαιρετική αντασφάλιση

Πίνακας 4

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η προαιρετική αντασφάλιση παρουσιάζει μειονεκτήματα, Η τεχνική της αντασφαλιστικής σύμβασης αναπτύχθηκε ακριβώς στα πλαίσια της προσπάθειας περιορισμού αυτών των μειονεκτημάτων.

Η παλαιότερη αντασφαλιστική σύμβαση βρέθηκε στο Κρατικό Αρχείο της Φλωρεντίας, ανάμεσα στα έγγραφα της οικογένειας Strozzi. Φέρει χρονολογία 16 Μαΐου 1409 και συντάχθηκε στα Ιταλικά.

Η αντασφαλιστική σύμβαση είναι ένα μέσο που επιτρέπει στον εκχωρητή να αντασφαλίσει κατ' αρχήν όλους τους κινδύνους που περιλαμβάνονται μέσα σε συγκεκριμένα χρηματικά όρια, εδαφικά πλαίσια και/ή ασφαλιστικούς κλάδους. Και η αντασφαλιστική σύμβαση μπορεί να είναι αναλογική ή μη αναλογική.

Ο πίνακας 4 είναι μια σύντομη γραφηματική ανακεφαλαίωση των διαφόρων τύπων συμβάσεων. Όπως είδαμε στο εισαγωγικό γράφημα, οι συμβάσεις χωρίζονται σε αναλογικές και μη αναλογικές.

Η αναλογική σύμβαση είναι μια συμφωνία που υποχρεώνει τον εκχωρητή-ασφαλιστή να εκχωρήσει και τον αντασφαλιστή να αποδεχτεί ένα προκαθορισμένο ποσοστό κάθε κινδύνου, που αναλήφθηκε αρχικά από τον εκχωρητή.

Αυτό σημαίνει ότι παρέχεται η εγγύηση της αυτόματης προστασίας των κινδύνων, δηλαδή ότι ο εκχωρητής - ασφαλιστής μπορεί να δώσει άμεση κάλυψη σε κάθε κίνδυνο που αποφασίζει να ασφαλίσει, εφόσον υπόκειται στους όρους που αναφέρονται στη σύμβαση. Επομένως, ο αντασφαλιστής συμμετέχει κατ' αναλογία στα ασφάλιστρα που εισπράχτηκαν (μείον τις προμήθειες) καθώς και στις ζημίες και άλλες δαπάνες που ανέλαβε ο ασφαλιστής - εκχωρητής, που αφορούν στους κινδύνους που εκχωρήθηκαν στη σύμβαση, και δεν έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί τον κίνδυνο ή τους κινδύνους, εφόσον εμπίπτουν στους όρους που αναφέρονται στη σύμβαση. Είναι υποχρεωμένος να αποδεχτεί και τους καλούς και τους κακούς κινδύνους και εξαρτάται απόλυτα από την ικανότητα του ασφαλιστή-εκχωρητή να κρίνει ποιους κινδύνους μπορεί να ασφαλίσει. Έτσι, εισάγεται η έννοια της αντα-σφάλισης του ασφαλιστή-εκχωρητή και όχι του κινδύνου. Ο αντασφαλιστής επικεντρώνει την ανάλυσή του στην οργανωτική ικανότητα του ασφαλιστή,στις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

διαδικασίες ανάληψης κινδύνων που ακολουθεί, στην προηγούμενη εμπειρία του, στον επαγγελματισμό του, κ.λπ. Τα μειονεκτήματα της προαιρετικής αντασφάλισης αντισταθμίζονται από την εξοικονόμηση χρόνου και κόστους, τόσο για τον εκχωρητή όσο και για τον αντασφαλιστή.

Υπάρχουν τρία είδη αναλογικής αντασφαλιστικής σύμβασης:

- η σύμβαση σταθερού ποσοστού
- η σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου
- η προαιρετική-υποχρεωτική σύμβαση.

5. 1 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ

Η σύμβαση σταθερού ποσοστού είναι μια συμφωνία με την οποία η εκχωρήτρια εταιρεία υποχρεούται να εκχωρήσει και ο αντασφαλιστής υποχρεούται να αποδεχτεί ένα προκαθορισμένο ποσοστό για κάθε κίνδυνο που ασφάλισε αρχικά ο εκχωρητής. Ο αντασφαλιστής συμμετέχει («υποχρέωση να ακολουθήσει την τύχη»), κατ' αναλογία, σε όλες τις ζημίες και δέχεται το ίδιο ποσοστό των ασφαλίστρων, αφαιρούμενων των προμηθειών. Για παράδειγμα, μια εκχωρήτρια εταιρεία μπορεί να αποφασίσει να οργανώσει μια σύμβαση σταθερού ποσοστού, που να καλύπτει όλες τις ασφαλίσεις της στον κλάδο πυρός. Το όριο για κάθε μεμονωμένο κίνδυνο θα είναι 800 εκατομμύρια. Η εταιρεία αποφασίζει να κρατήσει το 20% κάθε κινδύνου· επομένως, οι αντασφαλιστές θα καλύψουν αυτόματα το υπόλοιπο 80%. Οι αντασφαλιστές θα λάβουν το 80% των ασφαλίστρων (μείον τις προμήθειες) και θα καταβάλουν το 80% όλων των ζημιών που θα πλήξουν τους κινδύνους που εκχωρήθηκαν στη σύμβαση.

Οι κίνδυνοι που ασφαλίστηκαν από την εταιρεία μας ξεκινούν από την αξία των 60 και φθάνουν μέχρι τα 1.000 εκατομμύρια. Είναι προφανές ότι οι κίνδυνοι με αριθμό 10, που είναι χίλια εκατομμύρια, και με αριθμό 11, που είναι 1.500, υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το τμήμα των δύο αυτών κινδύνων, που υπερβαίνει το όριο κατά 200 και 500 εκατομμύρια αντίστοιχα, δεν περιλαμβάνεται στη σύμβαση σταθερού ποσοστού και, επομένως, θα πρέπει να αντασφαλισθεί με άλλο συμβόλαιο ή να εκχωρηθεί

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

σε άλλο αντασφαλιστή διά της προαιρετικής οδού ή, τέλος, να κρατηθεί από τον εκχωρητή επιπλέον της συνήθους κράτησής του (πρόσθετη κράτηση).

Πρέπει να σημειωθεί ότι η κράτηση του εκχωρητή (στο παράδειγμα μας 20%) δηλώνεται ως καθαρή και μη αντασφαλίσιμη. Έτσι, προλαμβάνεται η ασφάλιση κακών κινδύνων από τον ασφαλιστή, εφόσον αντασφαλίζει ένα μέρος τους στη σύμβαση σταθερού ποσοστού και αντασφαλίζει την κράτησή του διά της προαιρετικής οδού, χωρίς να κρατά για λογαριασμό του καμία έκθεση σε κίνδυνο.

Ας εξετάσουμε τώρα τι γίνεται με τα ασφάλιστρα που αφορούν στους προαναφερθέντες κινδύνους:

Κίνδυνος	Αρχικό ασφάλιστρο	Ασφάλιστρο που κρατήθηκε	Ασφάλιστρο που εκχωρήθηκε	Πρόσθετη κράτηση ασφαλίστρου	Προμήθειες επί της εκχώρησης
1	8	1,6	6,4	0	1,6
2	10	2	8	0	2
3	17	3,4	13,6	0	3,4
4	32	6,4	25,6	0	6,4
5	26	5,2	20,8	0	5,2
6	54	10,8	43,2	0	10,8
7	50	10	40	0	10
8	58	11,6	46,4	0	11,6
9	65	13	52	0	13
10	80	12,8	51,2	16	12,8
11	150	16	64	70	16

Σύμφωνα με τον κανόνα της αναλογικής εκχώρησης, και τα ασφάλιστρα (οι προμήθειες) θα επιμερισθούν με αναλογικό τρόπο, όπως και τα ασφαλιζόμενα όρια. Για παράδειγμα, στον κίνδυνο 10, το ασφάλιστρο που κρατήθηκε, ύψους 12,8, είναι το γινόμενο του πηλίκου 160/1.000 (16) επί 80 ποσοστιαίες μονάδες.Είναι προφανές ότι οι προμήθειες αφαιρούνται από τα μεικτά ασφάλιστρα, που μετατρέπονται με αυτόν τον τρόπο σε καθαρά εκχωρηθέντα ασφάλιστρα.

Ας πάρουμε τώρα ένα παράδειγμα σχετικό με τις ζημιές που πλήττουν τους κινδύνους που αναλύθηκαν:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κίνδυνος	Ποσό ζημίας	Ποσό ζημίας που κρατήθηκε	Ποσό ζημίας που εκχωρήθηκε	Πρόσθετη κράτηση ποσού ζημίας
1	0	0	0	0
2	50	10	40	0
3	5	1	4	0
4	0	0	0	0
5	0	0	0	0
6	10	2	8	0
7	30	6	24	0
8	0	0	0	0
9	100	20	80	0
10	400	64	256	80
11	1.200	128	512	560

Κατά την ίδια αναλογία θα επιμερισθούν οι ζημίες που πλήττουν τους κινδύνους που εκχωρήθηκαν στη σύμβαση.

Στον κίνδυνο 10, το τμήμα της ζημίας που βαρύνει τον αντασφαλιστή (400) είναι το γινόμενο του ποσού της ζημίας (400) επί το ποσοστό που βαρύνει τον αντασφαλιστή (64%)· επομένως, το παράδειγμα ισούται με 256.

Ας αναλύσουμε τώρα τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από τη χρήση της σύμβασης σταθερού ποσοστού.

Πλεονεκτήματα για την Εκχωρήτρια Εταιρεία:

- Απλότητα στη λειτουργία. Η σύμβαση σταθερού ποσοστού επέτρεψε στον εκχωρητή, χωρίς μεγάλο φόρτο διοικητικής εργασίας, να αναλάβει και να αντασφαλίσει, αυτόματα, όλους τους κινδύνους μέχρι 800 εκατομμύρια, ενώ είχε αποφασίσει να υποστεί μέγιστη έκθεση 160 εκατομμυρίων ανά κίνδυνο.

- Με τη σύμβαση σταθερού ποσοστού, ο εκχωρητής επιτυγχάνει το στόχο της αύξησης της ιδίας χωρητικότητας ασφάλισης.

- Δεδομένου ότι η σύμβαση αυτή προσφέρει στους αντασφαλιστές καλύτερη διασπορά (spread) των υποθέσεων, χωρίς προεπιλογή, και ότι συνήθως παράγει περισσότερα κέρδη από τις άλλες αναλογικές συμβάσεις, είναι πολύ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

πιθανό ο εκχωρητής να πετύχει υψηλότερες προμήθειες και καλύτερους όρους απ' ότι με άλλα είδη συμβάσεων.

Μειονεκτήματα για την Εκχωρήτρια Εταιρεία:

- Ο εκχωρητής δεν μπορεί να διαφοροποιήσει την κράτηση του ανάλογα με το συγκεκριμένο κίνδυνο και, επομένως, εκχωρεί ασφάλιστρα για μικρούς κινδύνους που θα μπορούσε κάλλιστα να κρατήσει εξ ολοκλήρου για λογαριασμό του.

- Το μέγεθος των κινδύνων που κρατά ο εκχωρητής δεν είναι ομοιογενές, δεδομένου ότι κρατά ένα σταθερό ποσοστό όλων των ασφαλισθέντων κινδύνων, που είναι διαφόρων μεγεθών. Επομένως, ο εκχωρητής δεν βελτιώνει την ισορροπία του χαρτοφυλακίου του.

Πλεονεκτήματα για τον Αντασφαλιστή:

- Ο αντασφαλιστής λαμβάνει ένα ποσοστό από κάθε κίνδυνο, χωρίς προεπιλογή, και μετέχει στις υποθέσεις που ασφάλισε η εκχωρήτρια εταιρεία περισσότερο απ' ό,τι με οποιαδήποτε άλλη μορφή αντασφάλισης.

- Ο αντασφαλιστής αποκτά, ενδεχομένως, μεγαλύτερο ποσοστό κερδών απ' ότι θα μπορούσε να αποκτήσει με άλλες μορφές συμβάσεων.

Μειονεκτήματα για τον Αντασφαλιστή:

Γενικά, υψηλότερες προμήθειες σε σχέση με άλλες μορφές συμβάσεων. Εξάλλου, μπορούμε να προσθέσουμε ότι η σύμβαση σταθερού ποσοστού είναι το καλύτερο αντασφαλιστικό μέσο για νέες εκχωρήτριες εταιρείες ή για εταιρείες που αρχίζουν να δραστηριοποιούνται σε νέους ασφαλιστικούς κλάδους, ως μέσο ανταλλαγών (αμοιβαιότητα) για δυνατότητα συμμετοχής σε χαρτοφυλάκια μεγαλύτερων υποθέσεων με ελάχιστο κόστος ή για την αύξηση του ποσοστού φερεγγυότητας του εκχωρητή (δεδομένου ότι είναι το μέσο με το μεγαλύτερο ύψος εκχωρηθέντων ασφαλίστρων). Για περισσότερο διεξοδική ανάλυση των αναλογικών συμβάσεων πρέπει να γνωρίζουμε τις παρακάτω πληροφορίες:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

- Εκχωρήτρια Εταιρεία (Ασφαλιστής)
- Ασφαλιστικός Κλάδος
- Εδαφικά όρια
- Ανώτατα Όρια
- Είδος Σύμβασης
- Εκτίμηση ύψους ασφαλίστρων
- Συμμετοχή στα κέρδη
- Προμήθειες
- Αποθέματα Ασφαλίστρων .
- Αποθέματα Ζημιών .
- Τόκοι επί των καταθέσεων .
- Τεχνική χαρτοφυλακίου .
- Όριο αποζημίωσης τοις μετρητοίς .
- Πινάκια εκχώρησης
- Λογαριασμοί
- Ημερομηνία έναρξης και προειδοποίηση καταγγελίας .
- Προμήθειες ασφαλειομεσιτείας
- Στατιστικές
- Γραμμή κράτησης (όριο ανά γραμμή) .
- Αριθμός γραμμών

Ακολουθεί εξήγηση των όρων που είναι κοινοί σε όλες τις αντασφαλιστικές συμβάσεις.

ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το ανώτατο όριο είναι το χρηματικό ποσό μέχρι το ύψος του οποίου ο αντασφαλιστής είναι υπεύθυνος για κάθε κίνδυνο. Το όριο αυτό εκφράζεται με βάση το ασφαλιζόμενα ποσό ή την MPL (Maximum Probable Loss - Μέγιστη Πιθανή Ζημία).

Ας υποθέσουμε ότι ο ασφαλιστής (εκχωρητής) εκδίδει ασφαλιστήριο συμβόλαιο για κάλυψη κινδύνου πυρός που είναι δυνατόν να πλήξει έναν κίνδυνο, για μέγιστη αξία 800 εκατομμυρίων ευρώ. Σε περίπτωση ζημίας και υποθέτοντας ότι το αγαθό αυτό καίγεται ολοσχερώς, είναι σαφές ότι ο ασφαλιστής θα καταβάλει το πολύ 800 εκατομμύρια ευρώ και, επομένως, το μέγιστο ποσό που θα κληθεί να καταβάλει ο αντασφαλιστής ισούται με το ασφαλισμένο όριο (ασφαλισμένο ποσό).

Για τους σκοπούς της αντασφάλισης ο κίνδυνος μπορεί να εκτιμηθεί και με διαφορετικό τρόπο, κυρίως στην περίπτωση βιομηχανικών κινδύνων, όπου οι πραγματογνώμονες μπορούν να εκτιμήσουν τη μέγιστη ζημία που ενδεχομένως επέλθει, εάν προκληθεί πυρκαγιά κάτω από φυσιολογικές συνθήκες.

Οι πραγματογνώμονες αξιολογούν τα μέσα προστασίας (αντιπυρικά συστήματα, εγγύτητα Πυροσβεστικής, πύρινοι τοίχοι, κ.λπ.) και καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι για αξία ασφαλισμένων αγαθών ύψους 800 εκατομμυρίων ευρώ, μια ενδεχόμενη πυρκαγιά δεν μπορεί να προξενήσει ζημιές που να υπερβαίνουν τα 400 εκατομμύρια.

Όταν η εκτίμηση των ανωτάτων ορίων πραγματοποιείται με τον προαναφερθέντα τρόπο, ονομάζεται εκτίμηση που πραγματοποιήθηκε με βάση την MPL (Maximum Probable Loss - Μέγιστη Πιθανή Ζημία).

Στην περίπτωση αυτή, τόσο ο ασφαλιστής όσο και ο αντασφαλιστής γνωρίζουν ότι το εν λόγω ανώτατο όριο μπορεί να υπόκειται σε σφάλματα εκτίμησης και ότι, σε κάθε περίπτωση, είναι δυνατό να αποτελέσει αντικείμενο υπέρβασης, εάν η ζημιά επέλθει κάτω από μη φυσιολογικές συνθήκες (όπως στην περίπτωση τρομοκρατικής ενέργειας). Γι' αυτόν το λόγο, γίνεται προσπάθεια περιορισμού των σφαλμάτων αυτών δηλώνοντας μια ελάχιστη M PL.

Για παράδειγμα, μία μέγιστη MPL=400 εκατομμύρια ευρώ ανά κίνδυνο, με όριο 50%, σημαίνει ότι το μέγιστο ποσό που είναι δυνατόν να αποζημιώσει ο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντασφαλιστής ανέρχεται στο διπλάσιο του ασφαλισμένου ποσού, δηλαδή σε 800 εκατομμύρια.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΚΕΡΔΗ

Ορίζεται ως συμμετοχή στα κέρδη το τμήμα των κερδών που αποκομίζει ο αντασφαλιστής από μια συγκεκριμένη σύμβαση και το οποίο καταβάλλεται στην εκχωρήτρια εταιρεία κατά το κλείσιμο του συμβατικού έτους.

Η συμμετοχή στα κέρδη καταβάλλεται επιπλέον της συνήθους προμήθειας που αναγνωρίζει ο αντασφαλιστής στον εκχωρητή. Στην πιο απλή μορφή της υπολογίζεται ως εξής:

Το πλεόνασμα των εσόδων έναντι του κόστους αποτελεί το ετήσιο κέρδος, επί του οποίου υπολογίζεται το ποσοστό συμμετοχής επί των κερδών. Εάν το κόστος υπερβαίνει τα έσοδα, προφανώς δεν υπάρχουν κέρδη και, κατά συνέπεια, δεν καταβάλλεται η συμμετοχή, ενώ συνήθως οι απώλειες μεταφέρονται στο επόμενο έτος. Εξάλλου, δεν θα ήταν σωστό οι αντασφαλιστές να καταβάλλουν συμμετοχή στα κέρδη σε περίπτωση θετικών αποτελεσμάτων χρήσεως, όταν τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων ήταν γι' αυτούς αρνητικά. Είναι, επομένως, δυνατόν το συμβόλαιο να προβλέπει και μεταφορά των απωλειών μιας χρήσης στις επόμενες, μέχρι την πλήρη εξάλειψη των απωλειών αυτών (ή για ένα περιορισμένο αριθμό ετών). Είναι επίσης δυνατόν, για τους σκοπούς και μόνο του υπολογισμού της συμμετοχής στα κέρδη, αντί να λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα μιας χρήσης, να χρησιμοποιείται ο μέσος όρος τριών ή περισσότερων χρήσεων, συμπεριλαμβανομένης και της τρέχουσας.

Η ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ

Αναφέραμε προηγουμένως ότι ο αντασφαλιστής αναγνωρίζει στον εκχωρητή μία προμήθεια, δηλ. ένα εκατοστιαίο ποσοστό των αντασφαλισμένων ασφαλίστρων, για την κάλυψη του κόστους πρόσκτησης και διαχείρισης των κινδύνων και των ζημιών, Αυτό το ποσοστό μπορεί να προσδιορίζεται εκ των προτέρων (σταθερή προμήθεια) ή εκ των υστέρων (κλιμακωτή προμήθεια). Προφανώς, ο τρόπος υπολογισμού της προμήθειας εκ των υστέρων θα πρέπει να

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

προβλέπεται εκ των προτέρων στο συμβόλαιο. Όταν η προμήθεια υπολογίζεται εκ των υστέρων, πρέπει να ορίζεται μια "προσωρινή" προμήθεια, που θα αναπροσαρμόζεται στο τέλος της χρήσης, όταν θα είναι γνωστά τα στοιχεία που προβλέπονται από τον τύπο υπολογισμού του οριστικού ποσοστού.

Ενώ η σταθερή προμήθεια είναι ένα ποσοστό που αποζημιώνει τον εκχωρητή για τις δαπάνες που ανέλαβε, η κλιμακωτή προμήθεια εν μέρει αντισταθμίζει τις δαπάνες που αναλήφθηκαν και εν μέρει επιβραβεύει τον εκχωρητή σε περίπτωση χαμηλού συντελεστή ζημιών και, επομένως, μπορεί να συνδεθεί με τη συμμετοχή στα κέρδη. Όλοι οι τύποι υπολογισμού των κλιμακωτών προμηθειών προβλέπουν μία ελάχιστη και μία μέγιστη προμήθεια, που αφορούν, αντίστοιχα, σε μία μέγιστη και σε μία ελάχιστη συχνότητα εμφάνισης ζημιών. Πέραν των ορίων αυτών δεν προβλέπεται καμία άλλη διακύμανση.

Η κλιμακωτή προμήθεια βασίζεται σε έναν πίνακα που έχουν προσυμφωνήσει ο εκχωρητής και ο αντασφαλιστής, και στον οποίο ορίζεται το ποσοστό των ασφαλίστρων που θα θεωρείται ως προμήθεια, σε σχέση με την ποσοστιαία αναλογία των απαιτήσεων στα ασφάλιστρα (loss ratio).

Ο λόγος απαιτήσεων προς ασφάλιστρα (loss ratio) υπολογίζεται, συνήθως, στο τέλος του έτους, σύμφωνα με τον παρακάτω τύπο:

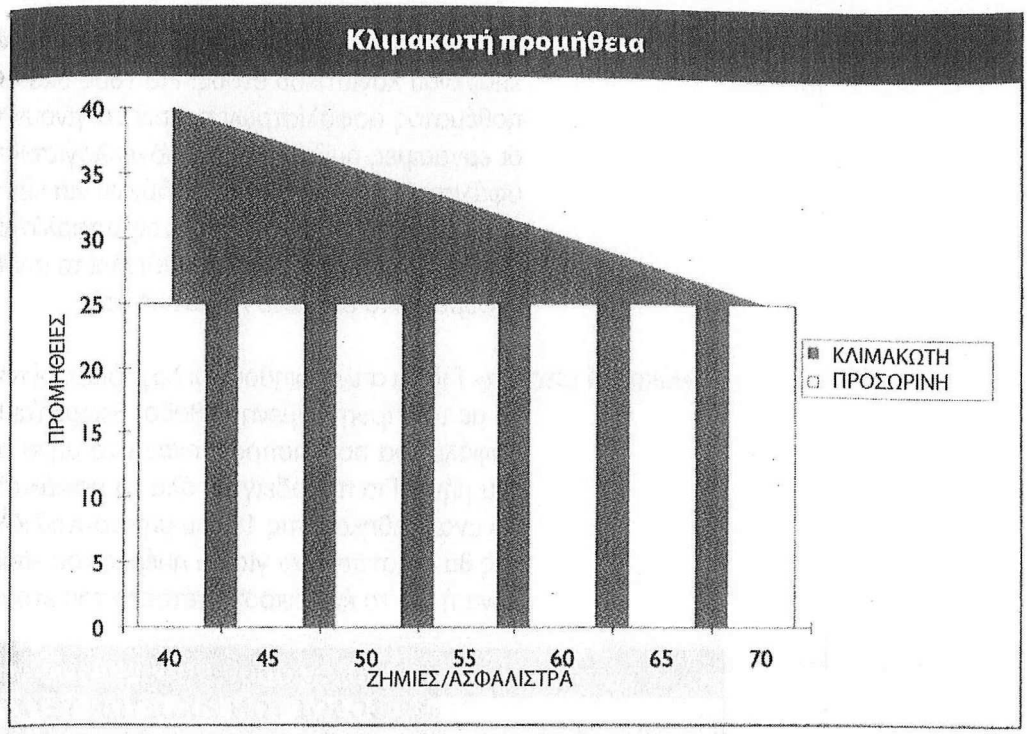
ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΖΗΜΙΕΣ+ ΖΗΜΙΕΣ ΣΕ ΑΠΟΘΕΜΑ τρέχοντος έτους	—	ΖΗΜΙΕΣ ΣΕ ΑΠΟΘΕΜΑ στο τέλος του προηγούμενου έτους
ΚΑΘΑΡΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ + ΑΠΟΘΕΜΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ στο τέλος του προηγούμενου έτους	—	ΑΠΟΘΕΜΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ στο τέλος του έτους

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΜΑΚΩΤΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ

Στο παράδειγμά μας για τη σύμβαση σταθερού ποσοστού, είπαμε ότι η προμήθεια που αναγνωρίσθηκε στον εκχωρητή ήταν 25%. Μπορούμε να δηλώσουμε με τον αριθμό αυτό την προσωρινή προμήθεια. Ας υποθέσουμε ότι ο πίνακας κλιμακωτής προμήθειας που συμφωνήθηκε από τα μέρη είναι ο παρακάτω:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

	% λόγος ζημιών/ασφάλιστρα	% κλιμακωτής προμήθειας	Προσωρινή προμήθεια
Μικρότερος ή ίσος	40	40	25
Μικρότερος ή ίσος	45	37,5	25
Μικρότερος ή ίσος	50	35	25
Μικρότερος ή ίσος	55	32,5	25
Μικρότερος ή ίσος	60	30	25
Μικρότερος ή ίσος	65	27,5	25
Μικρότερος ή ίσος	70	25	25

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟΘΕΜΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ

Κάτω από κανονικές συνθήκες, ο κίνδυνος μπορεί να θεωρηθεί ότι επιμερίζεται διαχρονικά με ομοιόμορφο τρόπο. Με άλλα λόγια, η πιθανότητα να καεί μια κατοικία, να βυθισθεί ένα πλοίο ή να καταπέσει ένα αεροπλάνο την 1η Ιανουαρίου, μπορεί να θεωρηθεί ανάλογη με την πιθανότητα να καεί, να βυθισθεί ή να καταπέσει οποιαδήποτε άλλη ημέρα του έτους.

Οι τέσσερις κλασικές μέθοδοι για τον προσδιορισμό του αποθέματος ασφαλίστρων είναι οι παρακάτω:

1**.** ***Κατ' αναλογία του διανυθέντος χρόνου (pro rata temporis).*** Στηρίζεται στον υπολογισμό του «πόσες ημέρες» κάθε κίνδυνος θα διανύεται, κατά το επόμενο λογιστικό έτος. Το ασφάλιστρο διαιρείται σε 365 μέρη και επιμερίζεται με βάση τον αριθμό των ημερών που θα διανύσει ο κίνδυνος, κατά τη διάρκεια του επόμενου λογιστικού έτους. Για τους σκοπούς του προσδιορισμού του αποθέματος ασφαλίστρων πρέπει να γίνουν τόσοι υπολογισμοί, όσες είναι οι εργάσιμες ημέρες του εν λόγω λογιστικού έτους, δεδομένου ότι τα ασφάλιστρα αναληφθέντων κινδύνων για κάθε μία από αυτές θα δώσουν ένα ξεχωριστό ποσό αποθέματος ασφαλίστρων. Το άθροισμα των ποσών αυτών μείον την προμήθεια αποτελεί το απόθεμα ασφαλίστρων που θα μεταφερθεί στο επόμενο λογιστικό έτος.

2.*«Εικοστά τέταρτα».* Για να απλοποιηθούν οι λογαριασμοί που πραγματοποιούνται σύμφωνα με την προηγούμενη μέθοδο, θεωρείται ότι όλοι οι κίνδυνοι και όλα τα ασφάλιστρα που εισπράχθηκαν στο μήνα αυτό αναλήφθηκαν στο μέσον του μήνα. Για παράδειγμα, όλα τα ασφάλιστρα του Ιανουαρίου θεωρείται ότι αναλήφθηκαν στις 15 του μήνα αυτού και, επομένως, ο σχετικός κίνδυνος θα υφίσταται και για 15 ημέρες του επόμενου έτους, δηλαδή για μισό μήνα ή για το ένα εικοστό τέταρτο του έτους .

3. **«Όγδοα».** Μια ανάλογη αλλά πιο απλή διαδικασία χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό που πραγματοποιείται με τη μέθοδο των *«ογδόων».* Όλα τα ασφάλιστρα που αναλήφθηκαν σε ένα τρίμηνο θεωρείται ότι αναλήφθηκαν στο μέσον του τριμήνου (μέσον τριμήνου=1/8 του έτους).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

4. «Forfait» Η τέταρτη μέθοδος για τον υπολογισμό των αποθεμάτων ασφαλίστρων στηρίζεται στην υπόθεση ότι όλα τα ασφάλιστρα του έτους έχουν αναληφθεί ομοιόμορφα στις 30 Ιουνίου. Κατά συνέπεια, το 50% όλων των αναληφθέντων ασφαλίστρων στο συγκεκριμένο έτος θα διατρέξει τον κίνδυνο το επόμενο έτος. Το απόθεμα ασφαλίστρου προς μεταφορά στο επόμενο έτος προσδιορίζεται μετά την αφαίρεση της προμήθειας. Εντούτοις, η ιταλική νομοθεσία καθορίζει ποσοστά *forfait* 40% για την ασφάλεια Αστικής Ευθύνης, 35% για τους κλάδους εκτός Αστικής Ευθύνης και 15% για τους κινδύνους βραχείας διάρκειας.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ

Ο εκχωρητής, για να έχει την εγγύηση ότι ο αντασφαλιστής θα εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις του, μπορεί να προβλέψει στο ίδιο το συμβόλαιο το δικαίωμά του να διατηρήσει ο ίδιος σε κατάθεση εγγυήσεις, που συνήθως ισούνται με το απόθεμα ασφαλίστρων και /ή το απόθεμα ζημιών.

Η πρακτική της διατήρησης ενός ποσού εις κατάθεση ως εγγύηση οφείλεται στο ότι, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του αντασφαλιστή, είναι πιο εύκολο για τον εκχωρητή να χρησιμοποιήσει το ποσό αυτό ως αντιστάθμισμα ενδεχόμενων υπολοίπων, οφειλομένων από τον αντασφαλιστή. Συνήθως, ο εκχωρητής παρακρατεί τα απόθεμα ασφαλίστρων για ένα έτος και το επιστρέφει το επόμενο στον αντασφαλιστή, παρακρατώντας ταυτόχρονα ίσο ποσοστό ως απόθεμα για μεταγενέστερο έτος.

ΑΠΟΘΕΜΑ ΖΗΜΙΩΝ

Σε κάθε λογιστικό έτος παρουσιάζονται πολλές ζημίες. Ένα μέρος αυτών προσδιορίζεται και καταβάλλεται το ίδιο έτος ενώ άλλο μέρος εκκαθαρίζεται στα επόμενα. Είναι, λοιπόν, αναγκαίο να υπάρχουν τα απαραίτητα ποσά για να αντιμετωπισθούν αυτές οι υποχρεώσεις. Όπως και για τα ασφάλιστρα, σε κάθε λογιστικό έτος θα έχουμε ένα απόθεμα ζημιών την 1η Ιανουαρίου και ένα απόθεμα ζημιών την 31η Δεκεμβρίου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι αναλογικές συμβάσεις αντασφάλισης

Το απόθεμα ζημιών προσδιορίζεται στο τέλος κάθε χρήσης, εξετάζοντας όλες τις ζημίες που δεν έχουν ακόμα τακτοποιηθεί στο τέλος του έτους αυτού. Εάν το απόθεμα ζημιών μιας χρήσης αντιστοιχεί με ακρίβεια στο ποσό που θα είναι απαραίτητο στο μέλλον για την εκκαθάριση των αντίστοιχων ζημιών, δεν θα επηρεασθεί καθόλου το αποτέλεσμα της χρήσης, κατά την οποία θα επέλθει η εκκαθάριση αυτή. Είναι προφανές ότι η πολιτική υποτίμησης ή υπερτίμησης του αποθέματος ζημιών επηρεάζει σημαντικά τη ζωή μιας ασφαλιστικής εταιρείας, Στην περίπτωση όπου προβλέπεται απόθεμα ζημιών για γεγονότα που έχουν επέλθει αλλά δεν έχουν ακόμα κοινοποιηθεί στην εταιρεία, προκύπτει το απόθεμα ζημιών που έχουν επισυμβεί χωρίς να καταγγελθούν (IBNR - Incurred But Not Reported).

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΖΗΜΙΩΝ

Συνήθως, το απόθεμα ζημιών χρεώνεται σε λογαριασμό καταθέσεων του αντασφαλιστή ως εγγύηση των συμβατικών υποχρεώσεων του αντασφαλιστή έναντι των ζημιών που θα καταβληθούν, ενδεχομένως, στις επόμενες χρήσεις. Όμως, είναι προφανές ότι μία περαιτέρω παρακράτηση σε λογαριασμό καταθέσεων μπορεί να καταστήσει τη σύμβαση λιγότερο ελκυστική για τους αντασφαλιστές. Ως εκ τούτου, αποτελεί κοινή πρακτική η κατάθεση του α-ποθέματος ζημιών να χρεώνεται στον αντασφαλιστή μόνο σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης.

ΤΟΚΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Υπενθυμίζεται ότι, σε μερικές περιπτώσεις, οι καταθέσεις είναι υποχρεωτικές από το νόμο. Σε αντίθετη περίπτωση, η χρησιμοποίηση τους στην αντασφαλιστική σύμβαση αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων ανάμεσα στον εκχωρητή και τους αντασφαλιστές. Είναι προφανές ότι οι καταθέσεις αυτές μπορούν να εφαρμοσθούν εύκολα, μόνο στην περίπτωση συμβάσεων με ιδιαίτερα ευνοϊκά αποτελέσματα. Οι καταθέσεις αυτές είναι στην κατοχή της εκχωρήτριας εταιρείας αλλά, σε τελευταία ανάλυση, ανήκουν στους αντασφαλιστές. Δεδομένου ότι οι αντασφαλιστές δεν τις έχουν στην κατοχή τους και, επομένως,

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

δεν μπορούν να τις επενδύσουν, ο εκχωρητής αναγνωρίζει, επί των παρακρατηθέντων ποσών, τους τόκους ως αντιστάθμισμα των διαφυγόντων εισοδημάτων, λόγω της έλλειψης διαθεσιμότητας των ποσών που απαρτίζουν τις καταθέσεις. Οι τόκοι αυτοί είναι γενικά ανάλογοι των τόκων που καταβάλλονται από τα τραπεζικά ιδρύματα.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Το χαρτοφυλάκιο ασφαλίστρων

Όταν ο αντασφαλιστής αρχίζει να μετέχει σε μια αντασφαλιστική σύμβαση, μπορούν να προκύψουν δύο περιπτώσεις:

Εάν η σύμβαση δεν προβλέπει την πίστωση του αποθέματος ασφαλίστρων στην αρχή της συμμετοχής του, ο συγκεκριμένος αντασφαλιστής θα συμμετάσχει μόνο στους κινδύνους που αρχίζουν ή ανανεώνονται μετά την 1η Ιανουαρίου και θα είναι υπεύθυνος μόνο για τις ζημίες που, ενδεχομένως, επέλθουν επί αυτών των κινδύνων.

Εάν, αντίθετα, ο εκχωρητής του χρεώσει πράγματι το απόθεμα ασφαλίστρων την 1 η Ιανουαρίου για το ποσοστό συμμετοχής του, τότε ο συγκεκριμένος αντασφαλιστής υποχρεούται να πληρώσει όλες τις ζημιές που θα επέλθουν από την 1η Ιανουαρίου και εξής, ανεξάρτητα από το εάν το ασφαλιστήριο συμβόλαιο ανανεώθηκε ή όχι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης. Κατ' αναλογία, ο αντασφαλιστής που διακόπτει την αντασφαλιστική σχέση θα κληθεί να πληρώσει για τις ζημίες που θα επέλθουν μετά την καταγγελία (που αφορούν, όμως, ασφάλιστρα συμβολαίων που εκχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια της συμβατικής σχέσης), εκτός και αν δεν παρακρατήθηκε το απόθεμα ασφαλίστρων.

Το χαρτοφυλάκιο ζημιών

Τα ίδια επιχειρήματα μπορούν να αναπτυχθούν για την ενδεχόμενη χρέωση και πίστωση του αποθέματος ζημιών, που μεταφέρει στον αντασφαλιστή το βάρος της συμμετοχής ή μη (στην αποζημίωση των ζημιών που επήλθαν πριν από τη συμμετοχή του στην αντασφαλιστική σύμβαση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι αναλογικές συμβάσεις αντασφάλισης

Οι μεταφορές των χαρτοφυλακίων ασφαλίστρων και/ή ζημιών, εάν προβλέπονται από τη σύμβαση, πραγματοποιούνται υπέρ του ενός ή του άλλου μέρους, ακόμα και σε περίπτωση αύξησης/μείωσης ή ακύρωσης του ποσοστού συμμετοχής του αντασφαλιστή στη σύμβαση.

ΟΡΙΑ ΖΗΜΙΑΣ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Όπως θα δούμε στη συνέχεια, κατά το μεγαλύτερο μέρος των περιπτώσεων, όλες οι ζημίες και τα ασφάλιστρα που αφορούν σε κινδύνους που εκχωρήθηκαν σε μία σύμβαση, υπολογίζονται σε τριμηνιαία ή εξαμηνιαία βάση. Στην περίπτωση που επέλθουν ζημίες ενός κάποιου μεγέθους, ο εκχωρητής μπορεί να μην επιθυμεί να περιμένει την έκδοση των λογαριασμών, για να ζητήσει από τους αντασφαλιστές το μερίδιο τους στην εκκαθάριση της ζημίας, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στη ρευστότητα της εκχωρήτριας εταιρείας. Ο εκχωρητής μπορεί, επομένως, να ζητήσει από τους αντασφαλιστές άμεση εκκαθάριση (cash loss) της ζημίας που πληρώθηκε.

Το συνολικό ποσό πρέπει να είναι μεγαλύτερο από ένα όριο που δηλώνεται στην αντασφαλιστική σύμβαση, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ως ζημία τοις μετρητοίς. Το όριο αυτό ονομάζεται όριο ζημίας τοις μετρητοίς.

5.2. Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Είδαμε ότι ένα από τα μειονεκτήματα της σύμβασης σταθερού ποσοστού είναι ότι δεν βελτιώνει την ισορροπία του χαρτοφυλακίου που κράτησε ο εκχωρητής, δεδομένου ότι ο τελευταίος διατηρεί ένα σταθερό ποσοστό όλων των κινδύνων, που είναι διαφόρων διαστάσεων. Θα προσπαθήσουμε τώρα να δούμε κατά πόσον ένα άλλο είδος σύμβασης επιτρέπει να επιτύχουμε το σκοπό αυτό.

Στο παράδειγμα, το σχετικό με τη σύμβαση σταθερού ποσοστού, είδαμε ότι η μέγιστη έκθεση ανά κίνδυνο, που ο εκχωρητής θεωρεί ότι μπορεί να κρατήσει, ανέρχεται σε 160 εκατομμύρια λίρες. Ας πούμε ότι ο εκχωρητής δεν προτίθεται να αντασφαλίσει τους κινδύνους με έκθεση μικρότερη από το ποσό αυτό αλλά

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

μόνο αυτούς που υπερβαίνουν το ποσό των 160 εκατομμυρίων.Το ποσό αυτό ονομάζεται όριο κράτησης. Ορίζεται, λοιπόν, ως μέγιστη κράτηση (line) το μέγιστο ποσό που ο εκχωρητής επιθυμεί να κρατήσει για κάθε κίνδυνο, που είναι ταυτόχρονα και η μονάδα μέτρησης της σύμβασης υπερβάλλοντος κεφαλαίου.

Συνεπώς:

α) κάθε κίνδυνος μικρότερος από τη «γραμμή» (160 εκατομμύρια) κρατείται εξ ολοκλήρου,

β) όπως στη σύμβαση σταθερού ποσοστού, το τμήμα που υπερβαίνει τη χωρητικότητα της σύμβασης κρατείται (πρόσθετη κράτηση) ή αντασφαλίζεται εκτός της συμβάσεως, για παράδειγμα με προαιρετική εκχώρηση.

Ας δούμε τι θα συμβεί στα ασφάλιστρα που αφορούν στους κινδύνους που εκχωρήθηκαν στη σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου:

Ακόμα και στην περίπτωση της σύμβασης υπερβάλλοντος κεφαλαίου, οι προμήθειες αφαιρούνται από τα μεικτά ασφάλιστρα που εκχωρήθηκαν στους αντασφαλιστές και μετατρέπονται σε καθαρά εκχωρηθέντα ασφάλιστρα. Τέλος, ας δούμε τι θα συμβεί στις ζημίες που αφορούν στους εκχωρηθέντες κινδύνους στη σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου:

Η σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου είναι κι αυτή αναλογική σύμβαση, εφόσον:

α) κάθε κίνδυνος που υπερβαίνει τη γραμμή επιμερίζεται ποσοστιαία, για να υπολογίζεται κάθε φορά μεταξύ του εκχωρητή και του αντασφαλιστή.

β) ο αντασφαλιστής λαμβάνει για κάθε κίνδυνο μεγαλύτερο από τη γραμμή, το ίδιο ποσοστό ασφαλίστρου (μείον τις προμήθειες) αυτού του κινδύνου,

γ) εάν σε κάθε αντασφαλισμένο κίνδυνο επέλθουν ζημίες, θα καταλογισθούν στον αντασφαλιστή κατά το ίδιο ποσοστό, κατά το οποίο είχαν καταλογισθεί η έκθεση και το ασφάλιστρο (μείον τις προμήθειες).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Πλεονεκτήματα για τον εκχωρητή

Αντασφαλίζεται μόνο το τμήμα του κινδύνου που υπερβαίνει την κράτηση της εταιρείας. Εάν ένας κίνδυνος έχει ανώτατο όριο μικρότερο από την κράτηση του εκχωρητή, δεν υποχρεούται να εκχωρήσει κανένα τμήμα του και παραμένει στην κατοχή του το σύνολο του ασφαλίστρου.

Δεδομένου ότι ο εκχωρητής κρατά ένα σταθερό ανώτατο όριο (έναντι του σταθερού ποσοστού, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της σύμβασης σταθερού ποσοστού), το χαρτοφυλάκιο που διατηρεί είναι ομοιογενές/ισορροπημένο.

Επιπλέον, κρατώντας μεγαλύτερο αριθμό μικρών κινδύνων (γενικά τους καλύτερους) και μικρότερο αριθμό μεγάλων κινδύνων (γενικά τους χειρότερους), ο εκχωρητής διατηρεί μεγαλύτερη δυνατότητα κέρδους.

Μειονεκτήματα για τον εκχωρητή

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η σύμβαση υπερβάλλοντος είναι πιο πολύπλοκη στη διαχείρισή της, δεδομένου ότι πρέπει να πραγματοποιείται ένας ξεχωριστός υπολογισμός για κάθε κίνδυνο προς αντασφάλιση και για κάθε ζημία προς ανάκτηση.

Η εκχωρήτρια εταιρεία πρέπει, εξάλλου, να έχει ασφαλιστές που να διαθέτουν μεγάλη εμπειρία, δεδομένου ότι για κάθε κίνδυνο πρέπει να προσδιορίζεται το επιθυμητό επίπεδο κράτησης, ανάλογα με το είδος, την ποιότητα, την έκθεση, κ.λπ.

Η προμήθεια είναι γενικά μικρότερη από τη σύμβαση σταθερού ποσοστού.

Πλεονεκτήματα για τον αντασφαλιστή

Το μοναδικό πλεονέκτημα για τον αντασφαλιστή είναι το γεγονός ότι το ύψος των προμηθειών που αναγνωρίζονται στην εκχωρήτρια είναι μικρότερο απ' ότι στη σύμβαση σταθερού ποσοστού.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι αναλογικές συμβάσεις αντασφάλισης

Μειονεκτήματα για τον αντασφαλιστή

- Ο αντασφαλιστής λαμβάνει μεγαλύτερο αριθμό μεγάλων κινδύνων (κατά κανόνα τους χειρότερους).
- Ο αντασφαλιστής αντασφαλίζει μεγαλύτερο αριθμό κινδύνων με πολύ υψηλή έκθεση (μέγιστοι κίνδυνοι), δεδομένου ότι η εκχωρήτρια κρατάει μεγαλύτερο τμήμα ή και ολόκληρους τους πιο μικρούς κινδύνους.

Το ύψος των συνολικών ασφαλίστρων που λαμβάνει ο αντασφαλιστής στη σύμβαση Υπερβάλλοντος Κεφαλαίου είναι πολύ μικρότερο σε σχέση με το ποσό που λαμβάνει από τη σύμβαση σταθερού ποσοστού και, συνήθως, μικρότερο και από το ασφαλισμένο όριο .

5.3 Η ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Μπορούμε να ορίσουμε το εργαλείο αυτό ως ενδιάμεσο ανάμεσα στην προαιρετική αντασφάλιση και στην αντασφαλιστική σύμβαση αυτή καθεαυτή.

Πρόκειται, στην ουσία, για μια συμφωνία, κατά την οποία ο ασφαλιστής-εκχωρητής έχει τη δυνατότητα (επιλογή) να εκχωρήσει τους κινδύνους, αλλά ο αντασφαλιστής έχει την υποχρέωση να δεχθεί (δεν έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί) ένα τμήμα των μεμονωμένων κινδύνων που ανέλαβε ο ασφαλιστής-εκχωρητής. Συνήθως, αυτό το μέσο χρησιμοποιείται μετά τη σύμβαση υπερβάλλοντος και προσφέρει αυτόματη αντασφαλιστική χωρητικότητα στην εκχωρήτρια, όταν έχει επέλθει κορεσμός στη χωρητικότητα του υπερβάλλοντος. Πρόκειται για ένα μέσον που λειτουργεί ως μια περαιτέρω σύμβαση υπερβάλλοντος, με τη διαφορά ότι ο ασφαλιστής-εκχωρητής μπορεί να μην το αξιοποιήσει.

Τα πλεονεκτήματα για τον εκχωρητή είναι:

•Αυτόματη αντασφάλιση μετά τις βασικές συμβάσεις.

• Αυτόματη χωρητικότητα για κινδύνους ιδιαίτερης και ξεχωριστής φύσης.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τα μειονεκτήματα για τον αντασφαλιστή είναι:

•Δεν μπορεί να ασκηθεί κανένας έλεγχος επί των εκχωρηθέντων κινδύνων.

•Δεν παρέχεται η εγγύηση μεγάλου όγκου πράξεων, όπως στην περίπτωση της σύμβασης σταθερού ποσοστού και υπερβάλλοντος

•Υπάρχει κίνδυνος επιλογής εκ μέρους του ασφαλιστή-εκχωρητή.

Το μοναδικό ελάχιστο πλεονέκτημα για τον αντασφαλιστή είναι ότι αυτή η μέθοδος του επιτρέπει να έχει καλύτερο επιμερισμό των κινδύνων, σε σχέση με το μεμονωμένο προαιρετικό κίνδυνο.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΟΙ ΜΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Αναλύοντας τη μη αναλογική προαιρετική αντασφάλιση διαπιστώσαμε ότι: εφόσον η αναλογική αντασφάλιση χαρακτηρίζεται από την εκχώρηση, σε ίδια αναλογία, του κινδύνου, του ασφαλίστρου και, εφόσον συμβεί, της ζημίας, κάθε φορά που πραγματοποιείται μια αντασφάλιση χωρίς να τηρούνται οι αναλογίες αυτές, πρόκειται για μη αναλογική αντασφάλιση,

Η μη αναλογική αντασφαλιστική σύμβαση είναι, συνεπώς, μια συμφωνία ανάμεσα στον αντασφαλισμένο (την ασφαλιστική εταιρεία) και τον αντασφαλιστή, με την οποία ο τελευταίος δεσμεύεται να πληρώσει στον αντασφαλισμένο κάθε ζημία ανώτερη από ένα συγκεκριμένο όριο, το οποίο έχει προκαθορίσει ο αντασφαλισμένος και σχετίζεται με το χαρτοφυλάκιο των προστατευμένων κινδύνων.

Η ύπαρξη διαφόρων τύπων συγκεκριμένων ορίων εξηγεί και την ύπαρξη διαφόρων μορφών μη αναλογικής σύμβασης.

Κατηγορία ορίου	Κατηγορία μη αναλογικής σύμβασης
Χρηματικό	Υπερβάλλον ζημίας (Excess loss) - ανά κίνδυνο/ανά γεγονός (working cover) - καταστροφικών κινδύνων (cat cover)
Ποσοστιαίο	Περιορισμού ή άρσης ζημίας (stop loss)
Ανά έτος	Συνολικό υπερβάλλον ζημίας (aggregate xl) Περιεκτικό υπερβάλλον ζημιών [ομπρέλα] (umbrella xl)

Με τον τρόπο αυτόν, ο αντασφαλιστής δεν ενδιαφέρεται άμεσα για τους αρχικούς όρους που επέβαλε ο αντασφαλισμένος όταν ανέλαβε την ασφάλιση, αν και το κόστος της προστασίας για υπερβάλλον ζημίας συνυπολογίζεται στον όγκο των ασφαλίστρων προστατευμένης κατηγορίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.1. ΣΥΜΒΑΣΗ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΖΗΜΙΑΣ (Excess loss)

Η σύμβαση Υπερβάλλοντος Ζημίας είναι μια συμφωνία ανάμεσα στον αντασφαλισμένο και τον αντασφαλιστή, με την οποία ο αντασφαλιστής δεσμεύεται να πληρώσει όλες τις ζημίες που υπερβαίνουν συγκεκριμένο όριο (σημείο υπέρβασης), για ένα συγκεκριμένο κίνδυνο ή συγκεκριμένο γεγονός.

Η έννοια αυτή μπορεί να εξηγηθεί καλύτερα με ένα παράδειγμα. Ας πούμε ότι ένας αντασφαλισμένος αποφασίζει ότι το ποσό που μπορεί να αντέξει για ζημίες από ένα μεμονωμένο γεγονός ανέρχεται σε 100 εκατομμύρια. Αναζητά, συνεπώς, μια αντασφαλιστική σύμβαση$_ι$ με βάση την οποία οι αντασφαλιστές θα πληρώσουν όλες τις ζημίες που οφείλονται σε ένα μεμονωμένο γεγονός, εφόσον υπερβαίνουν το προ-αποφασισμένο ποσό των 100 εκατομμυρίων.

Αν επέλθει ζημία ύψους 300 εκατομμυρίων, ο αντασφαλισμένος θα πρέπει να καταβάλει 100 εκατομμύρια και οι αντασφαλιστές 200 εκατομμύρια. Αν, αντίθετα, η ζημία ανέρχεται σε 75 εκατομμύρια, το ποσό αυτό θα πρέπει να το επωμισθεί εξ ολοκλήρου ο αντασφαλισμένος, που δεν θα μπορεί να ζητήσει τίποτε από τους αντασφαλιστές.

Με άλλα λόγια, σε τέτοιες συμβάσεις, οι αντασφαλιστές πληρώνουν όλες τις ζημίες που ξεπερνούν την κράτηση του αντασφαλισμένου και που, συνήθως, αποκαλείται προτεραιότητα.

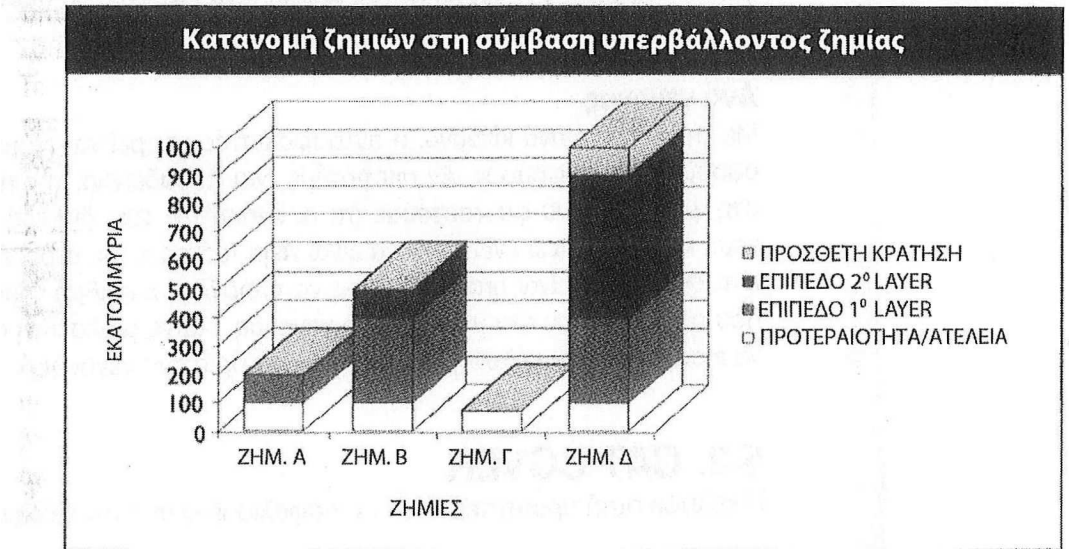
Στις συμβάσεις Υπερβάλλοντος Ζημίας δεν είναι ασυνήθιστο να υπάρχει και ένα ανώτατο όριο, πάνω από το οποίο δεν πληρώνουν οι αντασφαλιστές. Ας επανέλθουμε στο προηγούμενο παράδειγμα, υποθέτοντας ότι οι αντασφαλιστές έχουν συμφωνήσει να πληρώσουν μέχρι 300 εκατομμύρια, πάνω από τα 100 εκατομμύρια. Αν η ζημία είναι πάνω από 400 εκατομμύρια, ο αντασφαλισμένος αναλαμβάνει τόσο την ατέλεια των 100 εκατομμυρίων όσο και το ποσό που υπερβαίνει τα 400 εκατομμύρια. Ο αντασφαλισμένος μπορεί, στο σημείο αυτό, να αποφασίσει να αγοράσει μια περαιτέρω προστασία Υπερβάλλοντος Ζημίας, που θα καλύπτει όλες τις ζημίες που υπερβαίνουν τα 400 εκατομμύρια.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

Ας υποθέσουμε ότι, στο παράδειγμά μας, το χαρτοφυλάκιο του αντασφαλισμένου πλήττεται, από τέσσερις διαφορετικές ζημίες.

Ζημία που βαρύνει	Εκατ.	Ζημία Α	Ζημία Β	Ζημία Γ	Ζημία Δ
Προτεραιότητα/Ατέλεια	100	100	100	75	100
Επίπεδο 1ο Layer	300	100	300	0	300
Επίπεδο 2ο Layer	500	0	100	0	500
Πρόσθετη κράτηση	100	0	0	0	100
ΣΥΝΟΛΟ		200	500	75	1.000

Όπως προκύπτει σαφώς από το γράφημα, στις τέσσερις περιπτώσεις που αναλύσαμε, μία ζημία βαρύνει εξ ολοκλήρου τον αντασφαλισμένο (Ζημία Γ) και τρεις βαρύνουν τον αντασφαλισμένο και τους αντασφαλιστές του 1ου layer (Α, Β και Δ). Δύο ζημίες βαρύνουν και τους αντασφαλιστές του 2ου Layer (ζημίες Β και Δ). Επιπλέον, στη ζημία Δ ο αντασφαλισμένος πληρώνει και ένα επιπλέον ποσό, εφόσον η ζημία έχει υπερβεί το όριο και του 1ου και του 2ου layer.

Περιγράψαμε, σε γενικές γραμμές, πώς κατανέμονται οι ζημίες ανάμεσα στον αντασφαλισμένο και τον αντασφαλιστή, στην περίπτωση σύμβασης Υπερβάλλοντος Ζημίας. Καλό είναι, ωστόσο, να διευκρινίσουμε ότι υπάρχουν δύο κύριες κατηγορίες Υπερβάλλοντος Ζημίας:

- Η λειτουργική κάλυψη, πιο γνωστή ως working cover
- Η κάλυψη καταστροφικών κινδύνων, γνωστή και ως Cat Cover

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.2. WORKING COVER

Το Working Cover είναι μια σύμβαση Υπερβάλλοντος Ζημίας, όπου τόσο ο αντασφαλιστής όσο και ο αντασφαλισμένος αποδέχονται από την αρχή ότι θα υπάρχουν ζημίες με κάποιο περιοδικό χαρακτήρα, πάνω από το όριο της ατέλειας, που θα βαρύνουν τον αντασφαλισμένο. Οι λειτουργικές καλύψεις μπορούν να ισχύουν ανά κίνδυνο ή ανά γεγονός.

Ανά κίνδυνο

Είναι δυνατόν η εκχωρήτρια, κατά την τοποθέτηση των αναλογικών συμβάσεών της, να υποχρεούται από τους αντασφαλιστές να κρατήσει ένα ποσοστό σε κάθε χωριστό κίνδυνο, υψηλότερο από αυτό που μπορεί να αντέξει.

Για να προστατεύσει περαιτέρω την έκθεση αυτή, ο αντασφαλισμένος μπορεί να αγοράσει κάλυψη Υπερβάλλοντος Ζημίας ανά κίνδυνο. Ας δεχθούμε ότι ο αντασφαλισμένος επιθυμεί, για κάθε κίνδυνο, να μην κρατά έκθεση ανώτερη των 100 εκατομμυρίων. Ας δεχτούμε, επίσης, ότι οι αναλογικοί αντασφαλιστές απαιτούν έκθεση για κάθε κίνδυνο που αγγίζει τα 200 εκατομμύρια. Για να επιλύσει το πρόβλημα, ο αντασφαλισμένος της περίπτωσής μας θα αγοράσει σύμβαση Υπερβάλλοντος Ζημίας ανά κίνδυνο, για ποσό 100 εκατομμυρίων πέραν μιας ατέλειας ύψους 100 εκατομμυρίων.

Ανά γεγονός

Με την κάλυψη ανά κίνδυνο, ο αντασφαλιστής μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της συσσώρευσης κινδύνων. Αν σκεφτούμε, για παράδειγμα, την περίπτωση ενός ουρανοξύστη, μπορούμε να φανταστούμε ότι οι ιδιοκτήτες του, δηλαδή οι ασφαλισμένοι, και μαζί τους και οι κίνδυνοι ενδέχεται να είναι περισσότεροι του ενός. Αν καεί ο ουρανοξύστης, ο αντασφαλιστής είναι υποχρεωμένος να πληρώσει ω αριθμό ζημιών για ω αριθμό κινδύνων που οφείλονται σε ένα μεμονωμένο γεγονός. Για να μειώσει τη συσσώρευση αυτή, μπορεί να εισαγάγει στην κάλυψη ανά κίνδυνο ένα όριο ανά γεγονός.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.3 CAT COVER

Η κάλυψη αυτή προστατεύει τον αντασφαλισμένο από τον κίνδυνο συσσωρεύσεων σε περίπτωση καταστροφής, όπως ενός σεισμού ή ενός τυφώνα, που μπορούν να καταστρέψουν ολόκληρες περιοχές (π.χ σεισμός το 1995 στο Κόμπε της Ιαπωνίας , τυφώνας Αντριου στη Φλώριδα το 1992).

Οι ασφαλίσεις που έγιναν από τον αντασφαλισμένο μπορεί να έχουν λάβει χώρα όπως πρέπει, αν εξετάζουμε κάθε κίνδυνο χωριστά- η συσσώρευση, ωστόσο, των εκτεθειμένων κινδύνων μπορεί να φτάσει σε εξαιρετικά υψηλό ποσό, αν οι κίνδυνοι αυτοί εντοπίζονται στον ίδιο χώρο. Στο παράδειγμα που ακολουθεί, ο αντασφαλισμένος έχει αρκετά περιορισμένη έκθεση ανά μεμονωμένο κίνδυνο, η συνολική συσσώρευση, ωστόσο, ανέρχεται σε 21,990.000 ευρώ.

Αριθμός κινδύνων	Κράτηση κινδύνου (ευρώ/000)	Συσσώρευση (ευρώ/000)
1.050	1.000	1.050.000
2.300	2.500	5.750.000
1.222	5.000	6.110.000
580	9.000	5.220.000
150	10.000	1.500.000
100	10.000	1.000.000
60	10.000	600.000
40	10.000	400.000
20	10.000	200.000
10	10.000	100.000
5	10.000	50.000
1	10.000	10.000
	ΣΥΝΟΛΟ	21.990.000

Εφόσον ο αντασφαλισμένος μπορεί, σε περίπτωση επέλευσης ενός καταστροφικού γεγονότος, να διατρέξει τον κίνδυνο να πληρώσει ένα εξαιρετικά υψηλό ποσό ζημιών, που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος, θα αγοράσει μια κάλυψη CAT σε υπέρβαση μιας προτεραιότητας, που αντιπροσωπεύει το μέγιστο όριο που μπορεί να διακινδυνεύσει σε περίπτωση καταστροφικού κινδύνου.

Το κόστος θα είναι μικρότερο ή μεγαλύτερο, ανάλογα με το σημείο υπέρβασης που επιλέγεται. Συνήθως, το κόστος αυτό βασίζεται σε ένα σταθερό ποσοστό, που καθορίζει η αγορά για τη δεδομένη στιγμή και το δεδομένο τύπο κάλυψης.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.4. ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΖΗΜΙΑΣ

Πρέπει να σημειώσουμε ότι, στις μη αναλογικές συμβάσεις, οι λογαριασμοί είναι πολύ απλούστεροι. Ο αντασφαλισμένος καταβάλλει στον αντασφαλιστή ένα ασφάλιστρο, το οποίο βασίζεται σε ένα συντελεστή που εφαρμόζεται στον όγκο ασφαλίστρων που παρουσιάζει ο αντασφαλισμένος, για την κατηγορία δραστηριότητας που καλύπτεται. Το ασφάλιστρο αυτό μπορεί να εκφράζεται ως «σταθερό ποσό», «σταθερό ποσοστό» ή «μεταβλητό ποσοστό».

Το «σταθερό ποσό», όπως φαίνεται και από το όνομά του, δεν περιλαμβάνει μεταβολές. Το «σταθερό ποσοστό» περιλαμβάνει, γενικά, ένα προσωρινό ασφάλιστρο, που ονομάζεται προκαταβολή ασφαλίστρου. Τούτο ενδέχεται να είναι και εξαιρετικά μικρό και εξαρτάται από ένα συντελεστή που υπολογίζεται πάνω στη βάση της τελικής προσόδου. Το «μεταβλητό ποσοστό» υπολογίζεται εκ των υστέρων επί των προστατευόμενων προσόδων, με βάση την εμπειρία όπως θα αποδειχθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου μέσα στην οποία λειτουργεί η μη αναλογική κάλυψη.

Στη σύμβαση Υπερβάλλοντος Ζημίας, το ασφάλιστρο που συνίσταται σε σταθερό ποσό εφαρμόζεται, συνήθως, σε κάλυψη για κινδύνους από καταστροφές, για τους οποίους, επειδή δεν υπάρχει αξιόπιστη στατιστική πείρα από το παρελθόν, ο αντασφαλιστής ζητά ένα ποσό που θα του επιτρέψει να ανακτήσει ολόκληρο το ποσό της εγγυήσεως που δάνεισε, μετά από ω χρόνια. Το ποσοστό εγγύησης που θα πρέπει να συνιστά το ασφάλιστρο για κάθε χρόνο ονομάζεται *rate on line* ή ποσοστό στη γραμμή. Για παράδειγμα, αν το επίπεδο της ασφάλισης ανέρχεται σε 1 δισεκατομμύριο (σε υπέρβαση ενός δισεκατομμυρίου) και το ποσό του σταθερού ασφαλίστρου ανέρχεται σε 20 εκατομμύρια, το ποσοστό στη γραμμή ισούται με 2% και ο αντασφαλιστής, σε περίπτωση ολικής ζημίας, θα έπρεπε να αντασφαλίσει τον ίδιο κίνδυνο με το ίδιο ποσοστό για 50 χρόνια, ώστε να ανακτήσει το ποσό που έχει χάσει.

Φυσικά, είναι δυνατό να μετατρέψουμε την απόλυτη αξία του σταθερού ποσού σε ποσοστό του ασφαλίστρου, στη βάση της προστατευμένης προσόδου. Στην προαναφερθείσα περίπτωση, αυτό το σταθερό ποσοστό υπολογίζεται ως εξής:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

Σταθερό ποσό=20.000.000/ Εκτιμώμενη προστατευόμενη πρόσοδος = 2.000.000.000 * 100=1,0%

Στο παράδειγμά μας, συνεπώς, το σταθερό ποσοστό ανέρχεται σε 1%. Αν, κατά το τέλος της αντασφαλιστικής περιόδου, η προστατευμένη πρόσοδος ανέλθει σε 2,5 δισεκατομμύρια, το τελικό ασφάλιστρο της μη αναλογικής κάλυψης θα είναι 25 εκατομμύρια. Το σταθερό ποσοστό μπορεί, πέραν των καλύψεων για καταστροφικούς κινδύνους, να χρησιμοποιηθεί και για κάλυψη working.

Σε περιπτώσεις κάλυψης working υιοθετούνται, συνήθως, μορφές σταθερού ή μεταβλητού ποσοστού, που συνδέονται, κατά κάποιον τρόπο, με τις ζημίες που θα πλήξουν την κάλυψη, Στο σημείο αυτό είναι αναγκαίο να εισάγουμε την έννοια του burning cost ή καθαρού ασφαλίστρου. Το burning cost υπολογίζεται διαιρώντας το σύνολο των ζημιών, από το σημείο που υπερβαίνουν την προτεραιότητα μέχρι το ύψος του αντασφαλισθέντος ποσού κατά τη διάρκεια της ασφαλιστικής περιόδου, διά των ασφαλίστρων της ίδιας περιόδου, πολλαπλασιάζοντας το πηλίκο επί εκατό.

Δεν υπάρχει μία και μόνο μέθοδος που να καθορίζουν οι αντασφαλιστές για τον υπολογισμό του κόστους κάλυψης ανώτερων layers. Κάθε αντασφαλιστής εμπιστεύεται την προσωπική του εμπειρία και τις δικές του λογιστικές ικανότητες. Αυτές οι ικανότητες ονομάζονται καμπύλες εμπειρίας και κατασκευάζονται με βάση ακριβώς την εμπειρία από τέτοιες ζημίες στη συγκεκριμένη αγορά, για το συγκεκριμένο κλάδο, αλλά και την ιδιαίτερη εμπειρία κάθε αντασφαλιστή. Οι καμπύλες αυτές εκφράζουν γραφηματικά την πιθανότητα να επισυμβούν, ανάλογα με τον τύπο του χαρτοφυλακίου κινδύνων που καλύπτεται, ζημίες ανώτερες από ένα συγκεκριμένο ποσοστό του ασφαλισθέντος ποσού και επιτρέπουν, όταν καθορισθεί το επίπεδο και η προτεραιότητα της υπέρβασης ζημιών, να αποφασισθεί ποιο τμήμα του ασφαλίστρου ανήκει στον αντασφαλισμένο και ποιο στον αντασφαλιστή. Για να γίνει καλύτερα η τοποθέτηση της σύμβασης αντασφάλισης υπερβάλλοντος ζημίας, είναι αναγκαίο να γνωρίζουμε, πέραν των άλλων, τους εξής όρους:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

- Αντασφαλισμένος
- Κατηγορία πράξης
- Εδαφικά όρια
- Τύπος κάλυψης
- Εκχωρηθέν όριο ή layer ή επίπεδο
- Ατέλεια ή προτεραιότητα ή σημείο υπέρβασης
- Ποσοστό ασφαλίστρου
- Ελάχιστο και προκαταβαλλόμενο ασφάλιστρο
- Χρονική περίοδος
- Αποκατάσταση
- Όροι
- Αποκλεισμοί
- Προμήθεια του ασφαλειομεσίτη (broker)
- Πληροφορίες
- Στατιστικά στοιχεία

Ας δούμε, τώρα κάποιους νέους όρους:

ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΣ

Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να ορίσει τον ασφαλιστή, εφόσον, αντίθετα από τις αναλογικές συμβάσεις, ο τελευταίος δεν εκχωρεί τμήμα του κινδύνου αλλά τμήμα της ζημίας.

ΤΥΠΟΣ ΚΑΛΥΨΗΣ

Η κάλυψη μπορεί να παρασχεθεί με τρεις, κατά βάση, μορφές. Ειδικότερα:

α) ανά έτος επέλευσης της ζημίας, ανεξάρτητα από την ημερομηνία έναρξης του ασφαλιστηρίου συμβολαίου (losses occuring during basis - LOD)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

β) ανά έτος έναρξης ή ανανέωσης του ασφαλιστήριου συμβολαίου (policies attaching basis)

γ) ανά ημερομηνία διαπίστωσης της ζημίας, ανεξάρτητα από την ημερομηνία επέλευσης της ζημίας και την ημερομηνία έναρξης του αρχικού ασφαλιστήριου συμβολαίου (losses discovered or claims made basis).

ΕΚΧΩΡΗΘΕΝ ΟΡΙΟ Ή LAYER Η' ΕΠΙΠΕΔΟ

Το εκχωρηθέν όριο είναι το ποσό που θα κληθεί να καταβάλει ο αντασφαλιστής πέραν της προκαθορισμένης ατέλειας (ή σημείου υπέρβασης).

ΑΤΕΛΕΙΑ Ή ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Ή ΣΗΜΕΙΟ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ

Αυτό είναι το ποσό, χρηματικό ή ποσοστιαίο, το οποίο ο αντασφαλισμένος αποφασίζει να κρατήσει για λογαριασμό του, σε περίπτωση επέλευσης μιας ζημίας ή κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Ο αντασφαλιστής αρχίζει να πληρώνει τη ζημία ή τις ζημίες πάνω από το ποσό αυτό.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΟΥ

Το ποσοστό ασφαλίστρου είναι ο συντελεστής εκείνος που θα εφαρμόσει ο αντασφαλιστής στον όγκο ασφαλίστρων του χαρτοφυλακίου κινδύνων που προστατεύεται, για να καταλήξει στο ασφάλιστρο που θα ζητήσει για να παράσχει κάλυψη.

Ο συντελεστής αυτός μπορεί να είναι είτε σταθερός είτε να μεταβάλλεται (ανάμεσα σε ένα μέγιστο και ένα ελάχιστο), ανάλογα με την πορεία των ζημιών στο αντασφαλισμένο χαρτοφυλάκιο. Σε κάποιες περιπτώσεις, ο αντασφαλιστής μπορεί να εφαρμόσει σταθερό ασφάλιστρο αντί για ποσοστό. Το ποσοστό μπορεί να καταβληθεί τμηματικά (instalments). Συνήθως, καταβάλλεται ένα ελάχιστο και προκαταβαλλόμενο ασφάλιστρο, που διακανονίζεται στο τέλος της αντασφαλιστικής περιόδου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΟ

Πρόκειται για το ελάχιστο ποσό ασφαλίστρου που ο αντασφαλισμένος καταθέτει στον αντασφαλιστή. Σε περίπτωση οριστικού διακανονισμού, το ασφάλιστρο αυτό θεωρείται, σε κάθε περίπτωση, ότι ανήκει πλέον στον αντασφαλιστή. Όταν ο αντασφαλιστής αποφασίζει το ποσοστό που θα εφαρμόσει στον όγκο ασφαλίστρων του αντασφαλισμένου χαρτοφυλακίου, υπολογίζει ότι η αντασφάλιση θα κοστίσει στον αντασφαλισμένο ένα συγκεκριμένο ασφάλιστρο. Αν ο αντασφαλισμένος έδωσε υπερβολικά αισιόδοξη πρόβλεψη στον αντασφαλιστή για τον εκτιμώμενο όγκο ασφαλίστρων του χαρτοφυλακίου του, ο αντασφαλιστής μπορεί να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο, το ασφάλιστρο που θα λάβει να είναι ανεπαρκές σε σχέση με τον κίνδυνο που διατρέχει. Το ελάχιστο και προκαταβαλλόμενο ασφάλιστρο είναι το τέχνασμα που χρησιμοποιείται, για να λυθεί το ενδεχόμενο αυτό πρόβλημα.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Όπως και στις αναλογικές συμβάσεις, πρόκειται για τη χρονική περίοδο για την οποία χορηγείται η αντασφαλιστική κάλυψη.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο αγγλικός όρος είναι reinstatement. Αποτελεί μια ρήτρα, με την οποία προβλέπεται ότι σε περίπτωση που, σε μια μη αναλογική σύμβαση, επισυμβεί μια καλυπτόμενη ζημία, ο αντασφαλισμένος θα μπορεί να αποκαταστήσει πλήρως ή εν μέρει την αρχική αντασφαλιστική κάλυψη, είτε δωρεάν είτε κατόπιν πληρωμής ενός συμπληρωματικού ασφαλίστρου (επασφάλιστρο) στον αντασφαλιστή.

ΟΡΟΙ

Στο τμήμα αυτό ο αντασφαλιστής μπορεί να περιλάβει συγκεκριμένες ρήτρες, που θα εφαρμόζονται στην κάλυψη που προσφέρει.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΙ

Η σύμβαση ενδέχεται να μην καλύπτει όλες τις κατηγορίες κινδύνων σε ένα συγκεκριμένο ασφαλιστικό κλάδο. Δεν είναι, συνεπώς, σπάνιο να βρίσκουμε τέτοιες ρήτρες, ιδίως σε μη αναλογικές συμβάσεις.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.5. Η Σύμβαση περιορισμού (ή άρσης ζημιάς) (stop loss)

Ο δεύτερος τύπος μη αναλογικής αντασφαλιστικής σύμβασης είναι η σύμβαση περιορισμού ζημίας (stop loss). Η κάλυψη stop loss, γνωστή και ως υπέρβαση σχέσης ζημιών/ασφαλίστρων, καλύπτει τον αντασφαλισμένο από το ενδεχόμενο όλες οι ζημίες του, σε σχέση με τα ασφάλιστρά του για μια συγκεκριμένη κατηγορία πράξεων, να ξεπερνούν ένα προκαθορισμένο ποσοστό.

0 αντασφαλιστής δεν καλείται να πληρώσει καμία ζημία, εφόσον το σύνολο των ζημιών για το έτος δεν ξεπερνά ένα προκαθορισμένο ποσοστό των ασφαλίστρων (ατέλεια). Το επίπεδο της αντασφαλιστικής κάλυψης εκφράζεται και αυτό σαν λόγος ζημιών και ασφαλίστρων. Η κάλυψη stop loss χρησιμοποιείται, συνήθως, για προστασία από τον κίνδυνο χαλαζόπτωσης. Σε αυτή την κατηγορία πράξεων, είναι δύσκολο να καθορίσουμε ποιος είναι ο κάθε μεμονωμένος κίνδυνος, ενώ επιπλέον τα ασφαλισμένα γεγονότα είναι κατά κανόνα ασυνήθιστα γεγονότα καταστροφικής φύσεως. Σε τέτοια κατηγορία πράξεων είναι δύσκολο να χρησιμοποιήσουμε άλλους τύπους μη αναλογικής αντασφάλισης. Μια χαρακτηριστική κάλυψη Stop loss μπορεί να εμφανίζεται με την ακόλουθη μορφή: *«0 αντασφαλιστής καταβάλλει ποσό καθ' υπέρβαση του 80% του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων μέχρι το 120% του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων».*

0 αντασφαλιστής ορίζει, συνήθως, ένα χρηματικό όριο, πέρα από το οποίο δεν ισχύει η αντασφαλιστική κάλυψη. Τούτο εμποδίζει τον αντασφαλισμένο από την υπερβολική αύξηση των προσόδων του (αυξάνοντας, κατά συνέπεια, και την έκθεση του αντασφαλιστή). Ας δούμε ένα παράδειγμα:

0 αντασφαλισμένος εκτιμά ότι οι πρόσοδοι του θα ανέρχονται σε 500 εκατομμύρια. Η αντασφαλιστική κάλυψη ισούται με το 40% (επίπεδο) σε υπέρβαση του 80% (προτεραιότητα ή ατέλεια) του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων.

Ο αντασφαλιστής υπολογίζει ότι η μέγιστη έκθεση εις βάρος του θα ανέρχεται σε 200 εκατομμύρια.

Αν το σύνολο των ζημιών κατά τη διάρκεια του έτους είναι:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

1η ΥΠΟΘΕΣΗ: 300 εκατομμύρια (λόγος ζημιών/ασφαλίστρων=60%). Το ποσό θα βαρύνει τον αντασφαλισμένο.

2η ΥΠΟΘΕΣΗ: 500 εκατομμύρια (λόγος ζημιών/ασφαλίστρων= 100%). Το ποσό θα βαρύνει τον αντασφαλισμένο κατά το 80% και τον αντασφαλιστή κατά 20%.

3η ΥΠΟΘΕΣΗ: 700 εκατομμύρια (λόγος ζημιών/ασφαλίστρων = 140%). Το ποσό θα βαρύνει τον αντασφαλισμένο κατά 80% και τον αντασφαλιστή κατά 40%, ενώ ένα επιπλέον 20% θα βαρύνει εκ νέου τον αντασφαλισμένο, ως πρόσθετη κράτηση.

6.6 ΣΥΝΟΔΙΚΟ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝ ΖΗΜΙΑΣ (AGGREGATE XL)

Ο τρίτος τύπος μη αναλογικής αντασφαλιστικής σύμβασης που θα εξετάσουμε, ονομάζεται aggregate xl. Λειτουργεί με βάση την ίδια αρχή όπως και το stop loss, με τη μόνη διαφορά ότι το αντασφαλισμένο ποσό αναφέρεται με όριο χρηματικό και όχι ποσοστιαίο. Άρα, στο παράδειγμά μας, η σύμβαση μπορεί να καλύψει το σύνολο των ετήσιων ζημιών, σε υπέρβαση ατέλειας ύψους 400 εκατομμυρίων (υπενθυμίζουμε ότι στο παράδειγμα του stop loss η ατέλεια ήταν 80% των προσόδων, που εκτιμώνται σε 500 εκατομμύρια) μέχρι του επιπλέον ποσού 200 εκατομμυρίων.

Με λίγα λόγια, ο αντασφαλισμένος πληρώνει όλες τις ζημίες, μέχρι συνολικού ποσού 400 εκατομμυρίων, ενώ ο αντασφαλιστής πληρώνει όλες τις ζημίες που ξεπερνούν το ποσό αυτό μέχρι ένα μέγιστο όριο 600 εκατομμυρίων (400 + 200 εκατομμύρια). Και στην περίπτωση αυτή, ο αντασφαλιστής πρέπει να είναι εξαιρετικά προσεκτικός στη χορήγηση της κάλυψης, δεδομένου ότι μία από τις παραμέτρους (οι πρόσοδοι) είναι κατ' εκτίμηση. Για να προστατευθεί, μπορεί να αναφέρει ένα όριο λόγο ζημιών/ασφαλίστρων, κάτω από το οποίο η αντασφαλιστική κάλυψη δεν θα ισχύει. Στο παράδειγμά μας, το όριο αυτό είναι 80%.

Ας δούμε τώρα τρεις παραλλαγές, για να εξετάσουμε κάποιες δυνατότητες που προσφέρει το εργαλείο της μη αναλογικής αντασφαλιστικής σύμβασης.

Οι παραλλαγές που θα εξετάσουμε είναι οι εξής:

Υπερβάλλον ζημίας στην κράτηση (xl on net retention)

Περιεκτικό υπερβάλλοντος ζημίας (umbrella xl)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

Προαιρετική αντασφάλιση μετά τις συμβάσεις

6.7 ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝ ΖΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ

Είδαμε, τόσο κατά την ανάλυση των αναλογικών όσο και των μη αναλογικών συμβάσεων, ότι η εκχωρήτρια /αντασφαλισμένη πρέπει οπωσδήποτε να συμμετέχει στους κινδύνους που εκχωρεί, μέσω της κράτησης. Ας εξετάσουμε το παράδειγμα της εκχώρησης σύμβασης σταθερού ποσοστού.

Κίνδυνος	Ζημία	Κράτηση	Εκχώρηση	Πρόσθετη κράτηση
1	0	0	0	0
2	50	10	40	0
3	5	1	4	0
4	0	0	0	0
5	0	0	0	0
6	10	2	8	0
7	30	6	24	0
8	0	0	0	0
9	100	20	80	0
10	400	64	256	80
11	1.200	128	512	560

Η εκχωρήτρια έχει κράτηση 20%, μέχρι ένα μέγιστο ποσό έκθεσης (για τους κινδύνους 9 και 10) 160 εκατομμυρίων ευρώ. Αν ο αντασφαλιστής στη σύμβαση ποσοστού της το επιτρέψει, η εκχωρήτρια μπορεί να προστατεύσει την κράτησή της με μια μη αναλογική σύμβαση, που θα καλύπτει, παραδείγματος χάριν, όλες τις κρατηθείσες ζημίες πάνω από 50 εκατομμύρια, μέχρι ένα μέγιστο ποσό 160 εκατομμυρίων (110 εκατομμύρια σε υπέρβαση 50 εκατομμυρίων ανά κίνδυνο).

Αν η εκχωρήτρια, στην περίπτωσή μας, είχε αγοράσει προστασία Υπερβάλλοντος Ζημίας με επίπεδο 110 εκατομμύρια σε υπέρβαση 50 εκατομμυρίων (ατέλεια), οι ζημίες θα είχαν επιμερισθεί ως εξής:

Ο αντασφαλιστής θα μπορούσε να ανακτήσει 94 εκατομμύρια από τη ζημία του κινδύνου 10 και 110 εκατομμύρια από τη ζημία του κινδύνου 11, μέσω της κάλυψης Υπερβάλλοντος Ζημιάς στην Κράτηση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6.8 Περιεκτικό υπερβάλλοντος ζημίας (umbrella xl)

Μία δεύτερη και πια περίπλοκη παραλλαγή του ίδιου Θέματος είναι η περιεκτική προστασία υπερβάλλοντος ζημίας. Ο σκοπός της προστασίας αυτής είναι να αντασφαλίσει τη συνολική καθαρή κράτηση (προαιρετικές, αναλογικές συμβάσεις, μη αναλογικές συμβάσεις), σε έναν ή περισσότερους ασφαλιστικούς κλάδους.

Ένας αντασφαλιστής, μετά από ένα γεγονός καταστροφικής φύσεως (ειδικά όταν η ζημία που προκύπτει έχει, ταυτόχρονα, αντίκτυπο σε πολλούς ασφαλιστικούς κλάδους, όπως συμβαίνει με ένα σεισμό), ενδέχεται να αντιμετωπίσει ένα από τα ακόλουθα φαινόμενα ή συνδυασμό τους:

Η τελική καθαρή ζημία που κρατήθηκε υπερβαίνει τα όρια της τρέχουσας μη αναλογικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης και της προστασίας για την κράτηση (συνολική πρόσθετη κράτηση).

Η συσσώρευση των ατελειών που βαρύνουν τον αντασφαλισμένο στις διάφορες μη αναλογικές προστασίες (συσσώρευση οικειοθελών προτεραιοτήτων) υπερβαίνει το χρηματικό όριο που μπορεί να αντέξει ο αντασφαλισμένος. Τα δύο αυτά φαινόμενα, μαζί ή χωριστά, μπορούν να οδηγήσουν σε απροσδόκητη αύξηση της καθαρής ζημίας που θα βαρύνει τον αντασφαλιστή· ζημίας που δεν θα μπορεί να ανακτηθεί μέσω του κανονικού προγράμματος αντασφάλισης. Ο αντασφαλιστής, συνεπώς, πρέπει να αντλήσει το ποσό αυτό από τους δικούς του οικονομικούς πόρους. Σκοπός της περιεκτικής υπέρβασης ζημίας είναι να προστατεύσει τον αντασφαλισμένο από την πραγματοποίηση μιας τέτοιας πιθανότητας. Πώς λειτουργεί η περιεκτική προστασία υπερβάλλοντος ζημίας; Η σύμβαση αυτή καλύπτει τη συνολική καθαρή κρατηθείσα ζημία που προκλήθηκε από το ίδιο συμβάν (καταιγίδα, σεισμός, πλημμύρα, τυφώνας, κ.λπ.) που έπληξε τους ασφαλιστικούς κλάδους που προστατεύει η σύμβαση. Συνήθως, λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι κλάδοι: πυρκαγιά, τεχνολογικοί κίνδυνοι, ηλεκτρονικοί κίνδυνοι, φωτιά αυτοκινήτου, μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών, ατυχήματα). Όταν υπάρχουν συγκεκριμένες μη αναλογικές προστασίες στους προαναφερθέντες κλάδους κατά τη στιγμή της ζημίας, συμφωνείται ότι οι προστασίες

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αυτές θα έχουν θετικό όφελος (inure to the benefit) για την περιεκτική προστασία υπερβάλλοντος ζημίας.

6.9. Η προαιρετική αντασφάλιση μετά τις συμβάσεις

Σε όλα τα παραδείγματα που δώσαμε σχετικά με τις αναλογικές και μη αναλογικές συμβάσεις, διαπιστώσαμε ότι κάποιοι κίνδυνοι ενδέχεται να μην καλυφθούν από τις συμβάσεις αυτές καθ' εαυτές, αλλά κρατούνται από τον αντασφαλιστή επιπρόσθετα από τη βασική κράτηση. Την προσθήκη αυτή τη χαρακτηρίσαμε ως πρόσθετη κράτηση και είπαμε ότι και το τμήμα αυτό μπορεί να προστατευθεί, από τεχνική άποψη, διαμέσου της προαιρετικής εκχώρησης. Στην περίπτωση της πρόσθετης κράτησης για κινδύνους που εκχωρήθηκαν στην αναλογική σύμβαση, δεν θα υπάρξουν σημαντικά προβλήματα όταν πρόκειται για αναλογική προαιρετική εκχώρηση. Προφανώς, ο αντασφαλιστής του προαιρετικού θα εκδεχθεί κινδύνους, ασφάλιστρα και ζημίες (εφόσον επέλθουν) σε ένα προκαθορισμένο ποσοστό, ίσο με την πρόσθετη κράτηση (βλέπε αναλογικό προαιρετικό).

Η κατάσταση είναι διαφορετική όταν μιλούμε για μη αναλογική προστασία της πρόσθετης κράτησης.

Δεν είναι ασυνήθιστο οι ασφαλιστικές εταιρείες να ζητούν προαιρετική κάλυψη σε υπερβάλλον ζημιών, χρησιμοποιώντας το μέγιστο όριο της βασικής σύμβασης (είτε είναι αναλογική είτε μη) ως προτεραιότητα του προαιρετικού xl. Η μέθοδος αυτή δεν είναι σωστή για τους εξής λόγους:

α) αν η σύμβαση είναι αναλογική, τα ασφάλιστρα και οι ζημίες δεν εφαρμόζονται αναλογικά (άρα παραμερίζεται η βασική αρχή κάθε αναλογικής σύμβασης),

β) αν η βασική σύμβαση είναι υπερβάλλοντος ζημίας, οι αντασφαλιστές θα μπορούσαν να προβάλουν την ένσταση ότι το ποσοστό του υπερβάλλοντος ζημίας βασίστηκε σε ένα προφίλ χαρτοφυλακίου, όπου δεν αναφέρονταν κίνδυνοι που υπερέβαιναν το μέγιστο όριο ανάληψης.

Σε περίπτωση που ο αντασφαλιστής ζητούσε εγγύηση, ότι δεν θα αναλαμβάνονταν κίνδυνοι πάνω από ένα συγκεκριμένο ανώτατο όριο, η χρήση του μέγιστου ορίου της σύμβασης ως προτεραιότητας θα παραβίαζε την εγγύηση αυτή.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

Η ορθή μέθοδος συνίσταται στην εφαρμογή στη σύμβαση του ποσοστού κινδύνου που επιτρέπεται από το ίδιο το όριο της σύμβασης και στην αντασφάλιση με προαιρετική υπερβάλλοντος ζημίας του ποσού της πρόσθετης κράτησης και της βασικής κράτησης της σύμβασης.

ΜΗ ΟΡΘΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ας υποθέσουμε ότι ο εκχωρητής αποφασίζει να καλύψει το ποσό που υπερβαίνει το όριο της σύμβασης με προαιρετική υπερβάλλοντος ζημίας και ότι ο προαιρετικός αντασφαλιστής ζητά για την κάλυψη αυτή ασφάλιστρο 6 εκατομμυρίων. Ο επιμερισμός θα έχει ως εξής:

Παράδειγμα
Κίνδυνος με ασφαλισμένο ποσό 10 δισ.
- Ποσό που εκχωρήθηκε στη σύμβαση (100%) 5 δισ. λιρέτες (δεδομένου ότι το κρατηθέν είναι 50%, 2,5 δισ. θα βαρύνουν τους αντασφαλιστές της σύμβασης)
- Ασφάλιστρο που εκχωρήθηκε στη σύμβαση (100) = 14 εκατομμύρια λιρέτες (δηλαδή, η διαφορά ανάμεσα στο αρχικό ασφάλιστρο των 20 εκατομμυρίων και τα 6 εκατομμύρια που ζήτησε ο προαιρετικός αντασφαλιστής), από τα οποία 50% έχουν κρατηθεί και 50% έχουν εκχωρηθεί.
- Αντασφαλιστικό ποσό σε προαιρετική: 5 δισ. Λιρέτες σε υπερβάλλον των 5 δισ.
- Ασφάλιστρο που οφείλεται στον αντασφαλιστή για την προαιρετική προστασία: 6 εκ. Λιρέτες.

Ο επιμερισμός αυτός είναι εσφαλμένος και τούτο αποδεικνύεται από το παράδειγμα δύο υποθετικών ζημιών που πλήττουν τον υπό εξέταση κίνδυνο:

Παράδειγμα 1ης ζημίας
Ολική ζημία: 10 δισ. ευρώ
Η ζημία θα χρεωθεί στους αντασφαλιστές ως εξής:
5 δισ. ευρώ (50%) στη Σύμβαση Σταθερού Ποσοστού
5 δισ. ευρώ (50%) στην προαιρετική Υπερβάλλοντος Ζημίας

Άρα, στη σύμβαση πηγαίνει το 70% των ασφαλίστρων του κινδύνου αυτού (14 εκατομμύρια) και το 50% της ζημίας για τον εν λόγω κίνδυνο (5 δισ.). Η αρχή της αναλογικότητας επί της οποίας βασίζεται η σύμβαση σταθερού ποσοστού δεν τηρείται . Ας πάρουμε τώρα ένα άλλο παράδειγμα ζημίας:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

Παράδειγμα 2ης ζημίας
Ζημία: 6 δισ. ευρώ
5 δισ. ευρώ (83,33%) βαρύνουν τη σύμβαση Σταθερού Ποσοστού και
1 δισ. ευρώ (16,66%) βαρύνουν τους αντασφαλιστές προαιρετικής υπερβάλλοντος ζημίας

Και στο παράδειγμα αυτό δεν τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, επί της οποίας βασίζεται η σύμβαση Σταθερού Ποσοστού. Πράγματι, στη σύμβαση πηγαίνει και πάλι το 70% των ασφαλίστρων του κινδύνου αυτού (14 εκατομμύρια), αλλά χρεώνεται με το 83,3% της ζημίας**.**

Ας προσπαθήσουμε τώρα να καταλάβουμε ποια είναι η ορθή εφαρμογή του κινδύνου.

ΟΡΘΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Κρατούμε πάντα ως παράδειγμα τον ίδιο κίνδυνο. Διαπιστώνουμε ότι ο κίνδυνος που εφαρμόζεται στη σύμβαση είναι 50%, ύψους 5 δισ. ευρώ (που αποτελεί και το όριο της σύμβασης). Ο εκχωρητής έχει συνεπώς κράτηση 50%, ύψους 2,5 δισ. ευρώ. Στο ποσό αυτό προστίθεται πρόσθετη κράτηση 5 δισ. ευρώ, δεδομένου ότι ο αρχικός κίνδυνος ήταν ύψους 10 δισ. (συνεπώς, η συνολική κράτηση ανέρχεται σε 7,5 δισ.). Ας δούμε, τώρα, πώς επιμερίζεται ο κίνδυνος και το ασφάλιστρο:

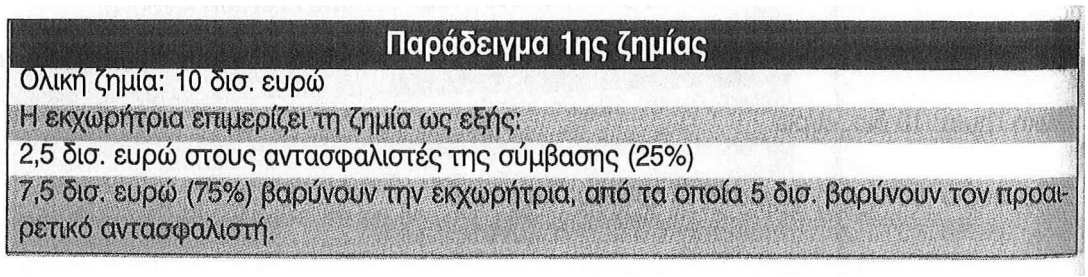
Κίνδυνος Ασφ. Ποσ.: 10 δισ. ευρώ
- Στη σύμβαση Σταθερού Ποσοστού (εκχωρηθέν τμήμα) 2,5 δισ. (25%).
- Κράτηση του εκχωρητή (συμπεριλαμβανομένης της πρόσθετης κράτησης) 7,5 δισ. (75%).
Αρχικό ασφάλιστρο 20 εκατομμύρια ευρώ
- Στη σύμβαση Σταθερού Ποσοστού (εκχωρηθέν τμήμα) 5 εκατομμύρια (25%).
- Ασφάλιστρο που κρατήθηκε από τον εκχωρητή (συμπεριλαμβανομένης της πρόσθετης κράτησης) 15 εκατομμύρια (75%).

Στο σημείο αυτό η εκχωρήτρια μπορεί να κάνει μια προαιρετική προστασία υπερβάλλοντος ζημίας για την κράτηση, για παράδειγμα για 5 δισ. σε υπερβάλλον 2,5 δισ. ευρώ. Για την κάλυψη αυτή ο αντασφαλιστής θα ζητήσει ασφάλιστρο ύψους 7,5 εκατομμυρίων. Ας δούμε τώρα τι θα συνέβαινε στις δύο προαναφερθείσες υποθετικές

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

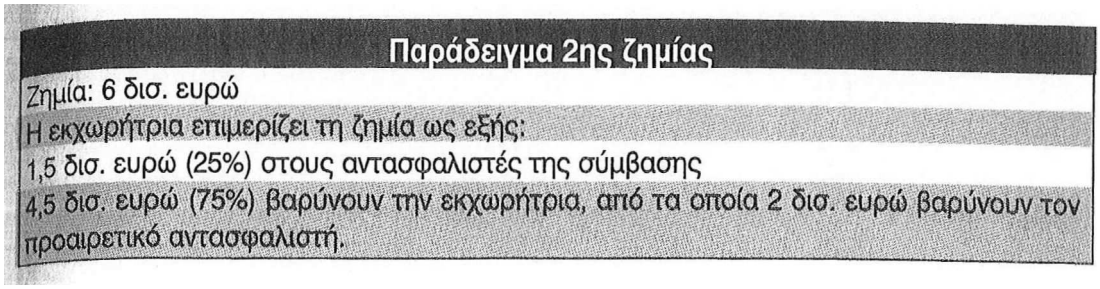
Οι μη αναλογικές αντασφαλιστικές συμβάσεις

περιπτώσεις:

Παράδειγμα 1ης ζημίας
Ολική ζημία: 10 δισ. ευρώ
Η εκχωρήτρια επιμερίζει τη ζημία ως εξής:
2,5 δισ. ευρώ στους αντασφαλιστές της σύμβασης (25%)
7,5 δισ. ευρώ (75%) βαρύνουν την εκχωρήτρια, από τα οποία 5 δισ. βαρύνουν τον προαιρετικό αντασφαλιστή.

Οι αντασφαλιστές της σύμβασης Σταθερού Ποσοστού αναλαμβάνουν, συνεπώς, το 25% του κινδύνου και του ασφαλίστρου και το 25% της ζημίας, τηρώντας έτσι την αρχή της αναλογικότητας.

Παράδειγμα 2ης ζημίας
Ζημία: 6 δισ. ευρώ
Η εκχωρήτρια επιμερίζει τη ζημία ως εξής:
1,5 δισ. ευρώ (25%) στους αντασφαλιστές της σύμβασης
4,5 δισ. ευρώ (75%) βαρύνουν την εκχωρήτρια, από τα οποία 2 δισ. ευρώ βαρύνουν τον προαιρετικό αντασφαλιστή.

Και στην περίπτωση αυτή, οι αντασφαλιστές της σύμβασης ανέλαβαν το 25% του κινδύνου και του ασφαλίστρου και το 25% της ζημίας, τηρώντας και πάλι την αρχή της αναλογικότητας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα πολλά, δραματικά και απρόβλεπτα γεγονότα των τελευταίων ετών προσέλκυσαν την προσοχή, σε παγκόσμια κλίμακα, στις συνέπειες των φυσικών καταστροφών και στην πιθανότητα να οφείλονται στη δράση του ανθρώπου.

Τα γεγονότα αυτά εξακολουθούν να αυξάνονται σε αριθμό και να απειλούν την επιβίωση των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών εταιρειών. Από τη δεκαετία του '50 και μετά, οι δαπάνες που προκαλούνται από σεισμούς, κυκλώνες, πλημμύρες και άλλες φυσικές καταστροφές γίνονται όλο και μεγαλύτερες, αγγίζοντας σημεία αιχμής, όπως το 1992, όταν ο τυφώνας Andrew έπληξε το Νοτιοανατολικό τμήμα των ΗΠΑ, οδηγώντας σε απαιτήσεις αποζημίωσης από τις ασφαλιστικές εταιρείες ύψους 17 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Σύμφωνα με μία πρόσφατη έκθεση, που έγινε για λογαριασμό του Προγράμματος του ΟΗΕ για το Περιβάλλον, στο μέλλον οι οικονομικές απώλειες που θα οφείλονται σε φυσικές καταστροφές θα διπλασιάζονται κάθε δέκα χρόνια. Οι βασικές αιτίες αυτής της αύξησης της συχνότητας και του κόστους των φυσικών φαινομένων είναι οι παρακάτω:

- αύξηση της θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας λόγω των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου
- μεγαλύτερη πυκνότητα κατοικιών
- υψηλότερη συγκέντρωση της ασφαλιστικής βιομηχανίας στις περιοχές υψηλού κινδύνου
- αυξανόμενη τρωτότητα ορισμένων σύγχρονων τεχνολογιών και υλικών
- αύξηση του μεγέθους της παγκόσμιας οικονομίας.

Σε έναν κόσμο πιο εκτεθειμένο σε αυτούς τους κλιματικούς κινδύνους, ο κόσμος της ασφάλισης /αντασφάλισης είναι ένας από τους κλάδους που διατρέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο και καταβάλλει προσπάθεια να τον αντιμετωπίσει. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη προσοχή στην αξιολόγηση του κινδύνου, με τη διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου στις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

γεωγραφικές περιοχές αλλά και με τη χρήση συστημάτων επεξεργασίας στοιχείων, που είναι σε θέση να μετρήσουν την πιθανότητα ορισμένων καταστροφών (μοντέλα).

ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ

Σε γενικές γραμμές, τα μοντέλα για την αξιολόγηση του καταστροφικού κινδύνου απαρτίζονται από «δομικές ενότητες»:

• Τη "στοχαστική" δομική ενότητα για τη γένεση των γεγονότων, διαμέσου του υπολογισμού των πιθανοτήτων (τυχαιοποιημένη προσομοίωση).

• Τη δομική ενότητα "Hazard", για τον προσδιορισμό της γεωγραφικής επίπτωσης των γεγονότων (για παράδειγμα μικρότερη ισχύς ανέμου σε συγκεκριμένες περιοχές).

• Τη δομική ενότητα «τρωτότητα», για την ποσοτική έκφραση της βλάβης στα κτήρια, στο περιεχόμενο, στη διακοπή της δραστηριότητας, κ.λπ., με βάση ένα συγκεκριμένο αριθμό παραμέτρων, ανάμεσα στις οποίες το είδος του κτηρίου (κατοικίες, εμπορικά κτήρια, κ.λπ.), η ποιότητα της κατασκευής, ο αριθμός των ορόφων του κτηρίου, το είδος της υφιστάμενης δραστηριότητας.

• Την «οικονομική» δομική ενότητα, που ορίζει την απώλεια για την ασφαλιστική εταιρεία. Η τεχνολογική πρόοδος και η παρουσία όλο και πιο ισχυρών υπολογιστών ευνόησε την ανάπτυξη, τα τελευταία δέκα χρόνια, όλο και πιο εξελιγμένων μοντέλων, που επιτρέπουν την εκτίμηση της μέγιστης πιθανής ζημίας σε διάφορα σενάρια που οφείλονται σε καταστροφικά γεγονότα.

Τα μοντέλα αυτά "δημιουργήθηκαν" από εταιρείες που συστάθηκαν για το σκοπό αυτό, με υψηλή τεχνολογική εξειδίκευση. Στις πιο σημαντικές κατατάσσονται οι Rms και Eqecat, που επεξεργάστηκαν μοντέλα αξιολόγησης πρακτικά για όλα τα πιθανά φυσικά γεγονότα και σχεδόν για όλες τις χώρες που εκτίθενται σε τέτοιους κινδύνους. Είναι αδύνατο να αναλυθούν όλα τα μοντέλα που εμφανίζονται αυτή τη στιγμή στην αγορά, διότι, εκτός των άλλων, οι πληροφορίες που αφορούν σε ορισμένα από αυτά είναι προ-σπελάσιμες μόνο στους χρήστες.

Για παράδειγμα, αναφέρονται τα βασικά χαρακτηριστικά των μοντέλων:

• RMS Europe Windstorm

• EQECAT Eurowind

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ενώ για την ιταλική αγορά περιγράφεται το μοντέλο "Afraid", για την αξιολόγηση της πλημμύρας.

7.2.1. RMS Europe Windstorm

Αυτό το μοντέλο αναλύει τις καταιγίδες στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Βασίζεται στα παρακάτω στοιχεία:

Το "στοχαστικό": δημιουργήθηκε ένα αρχείο με ευρήματα για περισσότερες από 2.000 καταιγίδες στη ζώνη της Ατλαντικής Ευρώπης, ξεκινώντας από το 1869, με στοιχεία που ελήφθησαν από περισσότερους από 150.000 χάρτες καταιγίδων, με πληροφορίες που ξεκινούν από τον 14ο αιώνα. Με τα στοιχεία αυτά, προσομοιώθηκαν 17.230 γεγονότα, βασίζοντας την πιθανότητα σε 13 παραμέτρους (ένταση, έκταση κ.λ.π.).

Τη "hasard": βασίζεται σε τοπογραφικά χαρακτηριστικά εξάγονται τιμές από στοιχεία υψηλής ευκρίνειας (1 χλμ)].

Την «τρωτότητα»: προβλέπονται ξεχωριστές καμπύλες ζημίας για τις 18 περιοχές των 9 χωρών που μελετήθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη διάφορες παραμέτρους: 23 κατηγορίες εργασιακής δραστηριότητας, 5 είδη σκεπών, 4 διαφορετικά ύψη κτηρίων.

Την «οικονομική»: τα ποσά των διαφόρων γεγονότων που προσομοιώθηκαν «ταξινομήθηκαν κατά μέγεθος» χρησιμοποιώντας πληροφορίες για πιο πρόσφατες ζημίες, εξετάζοντας και τις αντίστοιχες δαπάνες.

Αντίθετα, όσον αφορά στα απαραίτητα στοιχεία, το μοντέλο προβλέπει δύο δυνατότητες:

ALM (Aggregate Loss Model), όπου εξετάζονται μόνο αθροιστικές τιμές, σύμφωνα με τις ζώνες Cresta.

DLM (Detailed Loss Model), όπου, αντίθετα, τα στοιχεία αναφέρονται σε μεμονωμένα α-σφαλιστήρια και/ή τοποθεσίες.

Τα αποτελέσματα μπορούν να αποκτηθούν σε βάση «καθοριστική» ή «στοχαστική», δηλαδή:

καθοριστική: Η συνάρτηση της βλάβης και του υπολογιζόμενου loss ratio εισάγονται στο εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο για τον καθορισμό του ποσού *της* ζημίας, για καθεμία από τις πραγματικές ή υποθετικές καταιγίδες.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

στοχαστική: με δεδομένο ένα χαρτοφυλάκιο κτηρίων κατοικιών, υπολογίζονται τα γεγονότα που αφορούν σε διαφορετικές περιόδους επαναφοράς. Η πληροφορία αυτή μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της αθροιστικής ετήσιας κατανομής των ζημιών.

7.2.2 Eqecat Eurowind

Στο μοντέλο αυτό μελετήθηκαν οι επιπτώσεις από τις καταιγίδες στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ιρλανδία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, το Λουξεμβούργο, τη Δανία και τη Σουηδία (νότια ζώνη), δηλαδή στην περιοχή της Ευρώπης που είναι περισσότερο εκτεθειμένη σε τέτοια γεγονότα.

Τα σενάρια βασίζονται σε υποθέσεις πιθανοτήτων που εξάγονται από περίπου 6.000 διαφορετικά πιθανά γεγονότα, με διαφορετικές περιόδους επαναφοράς. Οι υποθέσεις αυτές εξάγονται χρησιμοποιώντας πληροφορίες σχετικές με την ταχύτητα του ανέμου και τη διάρκεια 125 καταιγίδων, σε ένα χρονικό διάστημα που ξεκινά το 1897. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, προσδιορίζεται η εκτίμηση της μέγιστης πιθανής ζημίας, σε ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο ή σε μία συγκεκριμένη περιοχή, εκφράζοντας ποσοτικά το μέσο όρο καθώς και άλλες στατιστικές παραμέτρους, σε περίπτωση ακριβέστερης στοχαστικής ποσοτικής έκφρασης.

Επιπλέον, είναι δυνατό να αξιολογηθεί η επίπτωση, στο ίδιο το χαρτοφυλάκιο, μιας μεμονωμένης καταιγίδας ή μιας «worst case», ανάλογα με την επιλογή του χρήστη. Τα στοιχεία που απαιτούνται είναι αυτά που περιέχονται στις κλασικές έρευνες και αφορούν κτήρια κατοικιών, εμπορικά, βιομηχανικά ή γεωργικά κτήρια, ενώ η κατάταξη της τρωτότητας τους βασίζεται στη λεπτομερή ανάλυση ενός εκατομμυρίου περίπου πρόσφατων καταιγίδων.

7.2.3 Κίνδυνος πλημμύρας στην Ιταλία: από το AFRAID στο SIGRA

AFRAID (A Flood Risk Analysis For Insurance Damages)

Στην ασφαλιστική βιομηχανία, για μεγάλο χρονικό διάστημα οι πλημμύρες έπαιζαν δευτερεύοντα ρόλο, μετά από τους σεισμούς και τις καταιγίδες. Δεδομένου ότι, στις αρχές της δεκαετίας του '90, όλες οι ήπειροι επλήγησαν από μεγάλες πλημμύρες και ο ασφαλιστικός κλάδος κατέγραψε, σχεδόν κάθε χρόνο, νέα ρεκόρ σχετικών ζημιών, η παραπάνω κατηγορία γεγονότων άρχισε να εξετάζεται από διαφορετική οπτική γωνία,

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

κυρίως στις ευρωπαϊκές αγορές, όπου ο κίνδυνος πλημμύρας και η δυνατότητα ασφάλισής του άρχισε να απασχολεί, σε μεγάλο βαθμό, τόσο τις κυβερνήσεις όσο και τις ενώσεις ασφαλιστών. Έτσι, το 1996 γεννήθηκε στην Ιταλία το πρόγραμμα AFRAID (A Flood Risk Analysis For Insurance Damages), διαμέσου της σύστασης μιας διεθνούς κοινοπραξίας, που περιλαμβάνει: την ιταλική ασφαλιστική εταιρεία Cattolica, τον ασφαλειομεσίτη Italre, την ευρωπαϊκή εταιρεία Ciar, την αντασφαλιστική εταιρεία Mapfre και την εταιρεία Telespazio. Στόχος του προγράμματος ήταν η δημιουργία ενός χάρτη που να αφορά, σε ολόκληρη την ιταλική επικράτεια, στην πιθανότητα να παρουσιαστούν πλημμύρες στους διάφορους ιταλικούς νομούς (province). Για το σκοπό αυτό, η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε ανταποκρίνεται στα παρακάτω βασικά κριτήρια:

- να οδηγήσει σε δείκτες κινδύνου πλημμύρας σε επίπεδο νομού
- να είναι εξαιρετικά απλή και να μπορεί να επεκταθεί σε όλη την επικράτεια της χώρας
- να επιτρέπει την αναπροσαρμογή των υπολογιζόμενων πιθανοτήτων, με βάση τη συχνότητα πλημμύρας που παρατηρήθηκε.

Για να συνδεθεί κάθε ιταλικός νομός με μία τιμή πιθανότητας του εξεταζόμενου γεγονότος, επιλέχτηκε μια διαδικασία που να ακολουθεί τη λογική του Bayes· δηλαδή, εισάγοντας την έννοια της «εκ των προτέρων» πιθανότητας, ανεξάρτητα από τα γεγονότα που καταγράφηκαν. Επομένως, η ζητούμενη πιθανότητα προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την προδιάθεση του εδάφους, λόγω γεωμορφολογικών και μετεωρολογικών παραγόντων, και τις πληροφορίες που προέρχονται από την ιστορική κατανομή των γεγονότων, δηλαδή:

$H(\chi)=P(\chi)$ τομή $O(\chi)$

Όπου

- $H(\chi)$ η τελική απεικόνιση των εκ των υστέρων πιθανοτήτων («Hazard» στους νομούς).
- $P(\chi)$ η εκ των προτέρων πιθανότητα, που δηλώνει το βαθμό επικινδυνότητας του εδάφους σε σχέση με το ακραίο γεγονός, σύμφωνα με τις συνοπτικές παραμέτρους των κλιματικών και εδαφολογικών στοιχείων που επιλέχτηκαν με τον κατάλληλο τρόπο.
- $O(\chi)$ ο χάρτης, που προέρχεται από την ανάλυση των ιστορικών γεγονότων για τους διάφορους νομούς, με βάση τις παρατηρήσεις που έγιναν, και αποτελεί τη διαφοροποιημένη ιστορική κατανομή του φαινομένου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στη συνέχεια, όσον αφορά στη πιθανότητα P(χ), αυτή προσδιορίζεται από την τομή δύο συνιστωσών: στη συμβολή του εδάφους στο σχηματισμό πληρώσεων (MV) και στην τάση του να πλημμυρίζει S(x), δηλαδή:

P (χ): MV(x) τομή S(x)

Η συνιστώσα P (χ) διαδραματίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο: εκφράζει ποσοτικά το πρόβλημα της δημιουργίας πληρώσεων και ακόλουθων πλημμυρών.

Για την κατάρτιση του χάρτη P(χ) χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω παράμετροι:

- Βροχομετρία
- Κλίση του εδάφους
- Διαπερατότητα του εδάφους
- Χρήση του εδάφους

που επιτρέπουν την κατασκευή του χάρτη MV (χ) καθώς και οι:

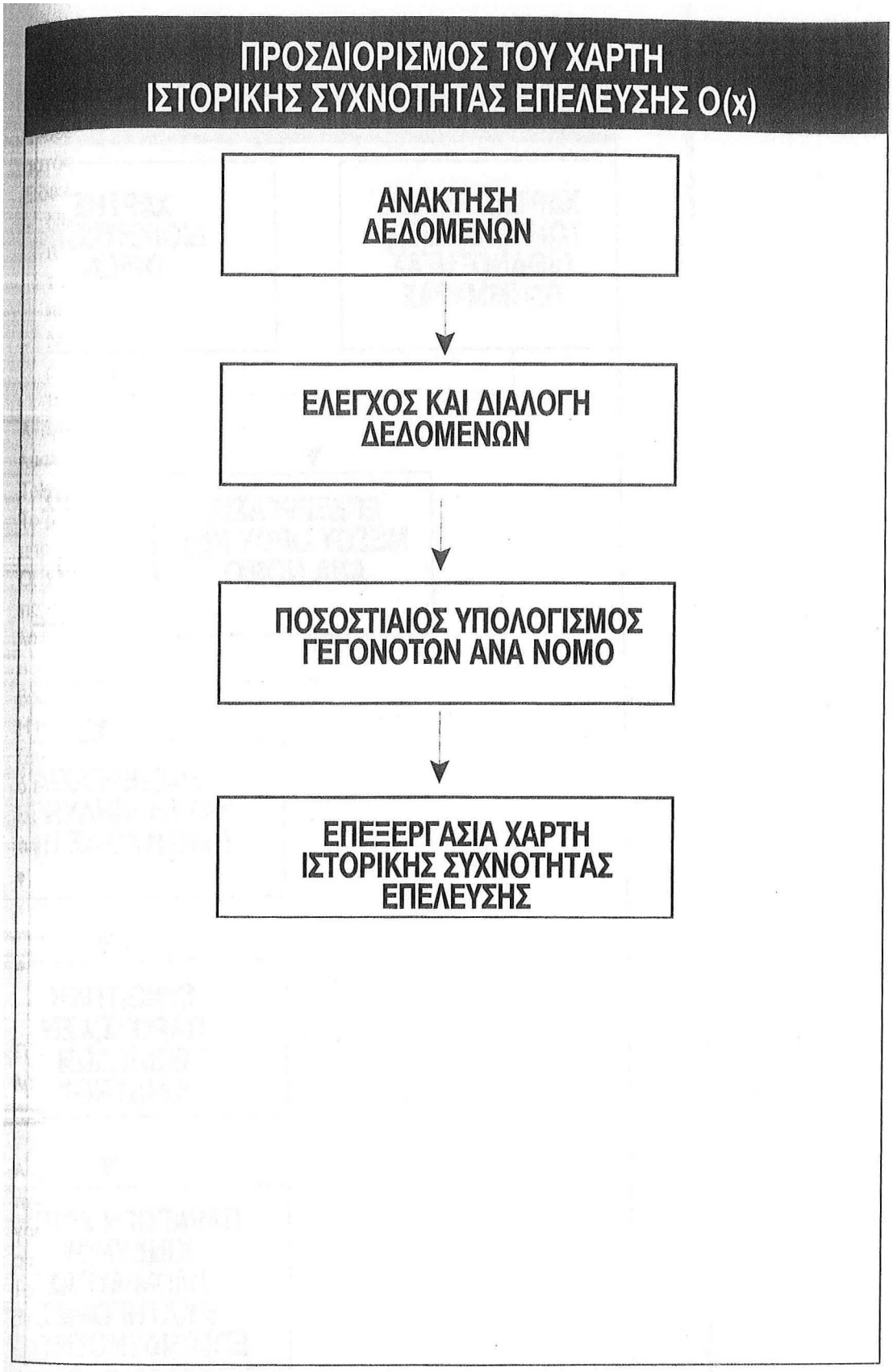
- Απόσταση της εξεταζόμενης ζώνης από το υδρογραφικό δίκτυο
- Κλίση του εδάφους
- Διαπερατότητα του εδάφους στις οποίες βασίζεται το περιεχόμενο του χάρτη S(x)

Ο χάρτης Ο (χ) κατασκευάζεται χρησιμοποιώντας μια βάση δεδομένων, που περιλαμβάνει 6.080 γεγονότα πλημμύρας, από το 1918 έως το 1990 (αποτέλεσμα του προγράμματος που διεξήγαγε ο Εθνικός Οργανισμός για την Προστασία από τις Φυσικές Καταστροφές - GNDCN). Μετά από την αφαίρεση των περιπτώσεων πλημμύρας λόγω θαλασσοταραχής, καθώς και εκείνων που δεν μπορούσαν να εντοπισθούν, εξάγεται μια παράμετρος ιστορικής εμφάνισης για κάθε εξεταζόμενο νομό, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική συχνότητα των γεγονότων πλημμύρας επί συνόλου 5.941.

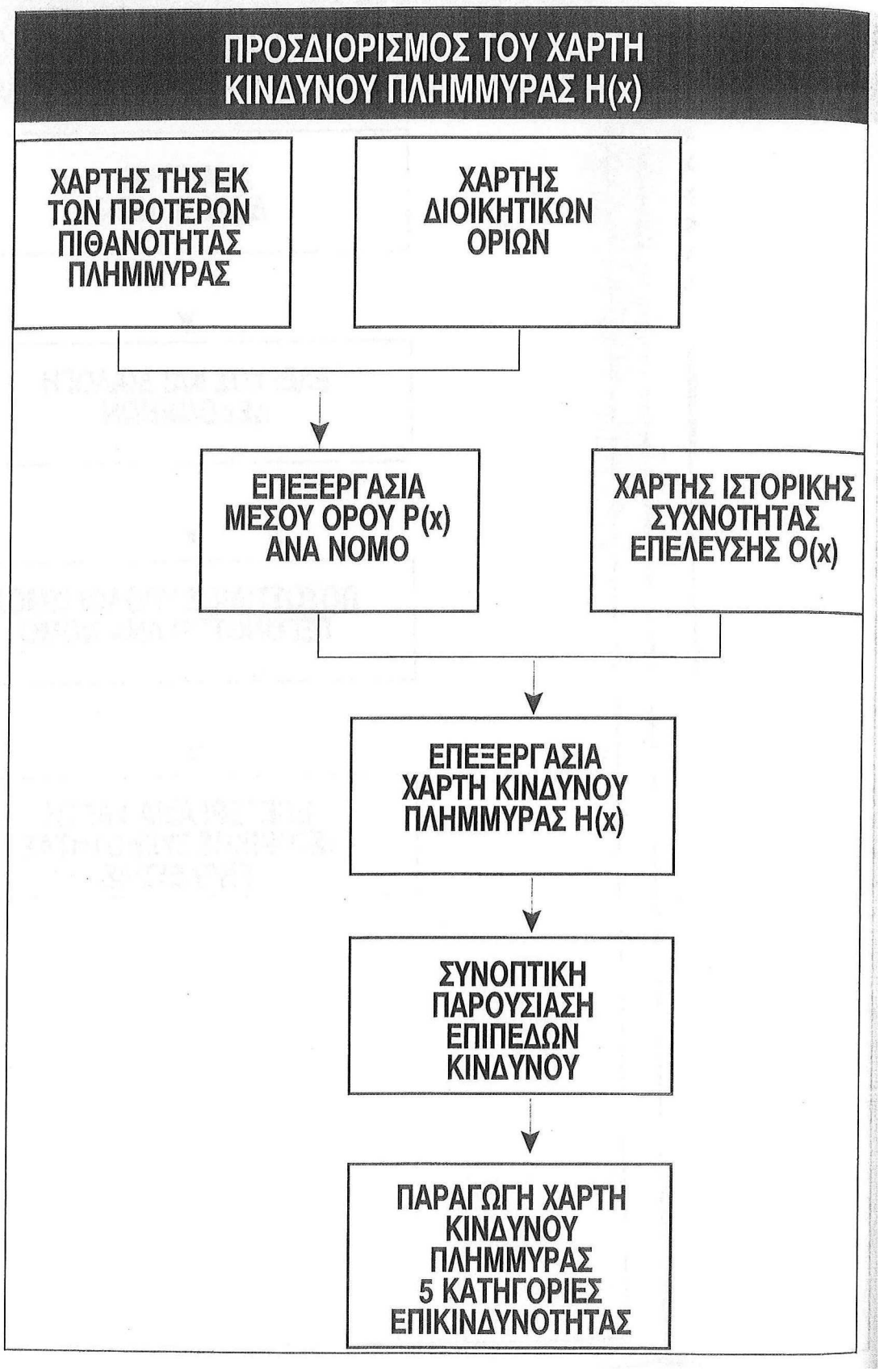
ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πείρα δεικνύει ότι δεν υπάρχει ένας τύπος προγράμματος αντασφάλισης. Κάθε ασφαλιστική εταιρεία έχει διαφορετικές απαιτήσεις και, για να τις λύσει, χρησιμοποιεί την πιο κατάλληλη αντασφαλιστική τεχνική, προσαρμόζοντάς τη στις συνθήκες της αντασφαλιστικής αγοράς.

Για να χρησιμοποιήσουμε ένα παράδειγμα από την καθημερινή ζωή, όπως ο ράφτης ράβει το ρούχο στα μέτρα του πελάτη, έτσι και η ασφαλιστική εταιρεία "ράβει" το αντασφαλιστικό της πρόγραμμα σύμφωνα με τη δομή της.

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε τους βασικούς παράγοντες της "κοπής"/δομής της ασφαλιστικής εταιρείας και τα "ενδύματα"/τύπους αντασφάλισης, που είναι οι καταλληλότεροι για τις ανάγκες της, χωρίς να ξεχνούμε να κοιτάξουμε την ετικέτα "κόστος του ενδύματος" / αντασφαλιστικό πρόγραμμα, προσπαθώντας να λάβουμε συμβουλές από τον επαγγελματία "ράφτη"/ επιλογή των αντασφαλιστών και ασφαλειομεσιτών αντασφάλισης.

8.2 " Κοπή " / Δομή της εταιρείας

Ξεκινάμε την ανάλυση μας με την πολιτική του μάνατζμεντ και της σχέσης αναγκών/στόχων, που αποτελούν παράγοντες που καθορίζουν τη δομή της ασφαλιστικής εταιρείας.

α) Πολιτική του Μάνατζμεντ

Ένα συντηρητικό μάνατζμεντ θα διαθέτει ένα συνετό αντασφαλιστικό πρόγραμμα και, συνεπώς, μια σώφρονα πολιτική για τον καθορισμό της κράτησης στους ασφαλιστικούς κλάδους που είναι αντικείμενο της αντασφαλιστικής κάλυψης. Με ένα επιθετικό μάνατζμεντ', θα συμβαίνει το αντίθετο.

Οποιαδήποτε αλλαγή στην πολιτική ανάληψης κινδύνων θα επηρεάζει, αναπόφευκτα, και το αντασφαλιστικό πρόγραμμα. Πρόκειται για καθοδηγήτρια αρχή που πρέπει να ακολουθεί συνεχώς το μάνατζμεντ, αλλάζοντας, συνεπώς, το πρόγραμμα, οποτεδήποτε υπάρξουν αλλαγές στην πολιτική ανάληψης κινδύνων. Αν το μάνατζμεντ παραβλέψει την αρχή αυτή, θα έχει ένα πρόγραμμα αντασφάλισης που δεν θα καλύπτει τις ανάγκες της εταιρείας. Εάν οι ενδεχόμενες ζημίες δεν έχουν σωστή κάλυψη, η εταιρεία θα έχει διασπαθίσει χρήματα για αγορά

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

κάλυψης που δεν ανταποκρίνεται στη δική της πραγματικότητα και, επιπλέον, θα διατρέξει τον κίνδυνο να κλυδωνίσει την οικονομική της θέση.

β) Ανάγκες - στόχοι

Οι ανάγκες-στόχοι του μάνατζμεντ μπορεί να είναι πολλοί και διάφοροι. Ας εξετάσουμε μερικούς από αυτούς:

1.Σταθερότητα του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων (loss ratio)

Σίγουρα, ένας από τους στόχους είναι η σταθερότητα στο χρόνο του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων. Τα σταθερά ετήσια αποτελέσματα χρήσεως δείχνουν ότι η εταιρεία διοικείται σωστά με εύρωστο αντασφαλιστικό πρόγραμμα και καλή πολιτική ανάληψης κινδύνων. Η επίτευξη, ωστόσο, του στόχου αυτού δεν είναι εύκολη υπόθεση -για να μην πούμε αδύνατη-, το μάνατζμεντ δεν ενδιαφέρεται για τον προγραμματισμό και τη διάρθρωση, σε κάθε λεπτομέρεια, του αντασφαλιστικού προγράμματος. Το πιο κατάλληλο αντασφαλιστικό μέσο για σταθεροποίηση του λόγου ζημιών/ασφαλίστρων είναι το Υπερβάλλον Ζημίας spread loss.

Το Υπερβάλλον Ζημίας λειτουργεί, για το σκοπό αυτό, με δύο τρόπους:

- Περιορίζει το ποσό της ζημίας, σε περίπτωση καταστροφικού συμβάντος.
- Με τον υπολογισμό του burning cost, οι ζημίες που υπερβαίνουν την κράτηση επιμερίζονται σε ένα χρονικό ορίζοντα, που έχει συνήθως διάρκεια 5 ετών.

2. Περιορισμός της καταστροφικής ζημίας

0 στόχος κάθε ασφαλιστή είναι να περιορίσει, όσο περισσότερο γίνεται, τον αντίκτυπο μιας καταστροφικής ζημίας. Στον κλάδο πυρός, για παράδειγμα, ο ασφαλιστής μπορεί να περιορίσει την έκθεση σε διάφορους τομείς κινδύνων ελέγχοντας τις συσσωρεύσεις, με τη χρήση της σύμβασης σταθερού ποσοστού ή της προαιρετικής αντασφάλισης. Η σύμβαση σταθερού ποσοστού επιτρέπει τη μείωση των συσσωρεύσεων σε διάφορους τομείς ενώ, για ειδικούς κινδύνους, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η προαιρετική αντασφάλιση. Πώς λύνεται το πρόβλημα σε περίπτωση φυσικών καταστροφών (σεισμοί, καταιγίδες, πλημμύρες); Σε τέτοιες περιπτώσεις, η σύμβαση σταθερού ποσοστού δεν μπορεί να μειώσει τον παράγοντα κινδύνου σε αποδεκτά επίπεδα. Για το λόγο αυτόν, προσφεύγουμε στο υπερβάλλον καταστροφικών ζημιών (CAT COVER).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

3. Ανάληψη ασφάλισης σε νέους κλάδους ή γεωγραφικές περιοχές

Όταν η εκχωρήτρια αποφασίζει να διεισδύσει σε νέες αγορές ή να προσφέρει ασφάλιση για έναν κλάδο στον οποίο δεν δραστηριοποιόταν παλαιότερα, περιορίζεται ως προς τη χρήση του αντασφαλιστικού τύπου.

Το πρόβλημα έγκειται στη σύγκρουση συμφερόντων που ανακύπτει ανάμεσα στην ασφαλιστική εταιρεία και τον αντασφαλιστή, λόγω του πολύ μικρού αριθμού ασφαλιστήριων συμβολαίων στο χαρτοφυλάκιο της εκχωρήτριας.

0 ασφαλιστής προτιμά να προσφύγει στη σύμβαση υπερβάλλοντος κεφαλαίου, που θα του επέτρεπε να εξισορροπήσει εκ νέου το χαρτοφυλάκιο του και να κρατήσει τους καλούς κινδύνους, εκχωρώντας τους λιγότερο ελκυστικούς.

0 αντασφαλιστής, από την άλλη πλευρά, προτείνει τη χρήση της σύμβασης σταθερού ποσοστού ή ενός υπερβάλλοντος ζημίας. Το υπερβάλλον ζημίας σπάνια χρησιμοποιείται, εφόσον, σε μια τέτοια περίπτωση, η εκχωρήτρια δεν διαθέτει ιστορικά στοιχεία, πάνω στα οποία θα στηριχθεί ο αντασφαλιστής για να καθορίσει το ποσοστό.

Η συμβιβαστική λύση επιτυγχάνεται με μια σύμβαση σταθερού ποσοστού. Ο αντασφαλιστής, εν τέλει, θα εγκρίνει την πολιτική ανάληψης ασφαλίσεων της εκχωρήτριας, η οποία, με τη σειρά της, θα πρέπει να επιλέξει προσεκτικά, μαζί με τον αντασφαλιστή, τους κινδύνους, από τη στιγμή που θα είναι δίκαια καταμερισμένοι από πλευράς κινδύνου, ασφαλίστρου και ζημίας.

8.3 «ΕΝΔΥΜΑΤΑ»/ΤΥΠΟΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Αφού διαπιστώνουμε τις ανάγκες/στόχους του μάνατζμεντ, θα εξετάσουμε, επί τροχάδην, τους τύπους αντασφάλισης που χρησιμοποιούνται περισσότερο σε κάποιους ασφαλιστικούς κλάδους.

α) Κλάδος πυρός

Το τυπικό χαρτοφυλάκιο στον κλάδο αυτό περιλαμβάνει 90% μικρούς και μεσαίους κινδύνους, ενώ το υπόλοιπο 10% είναι μεγάλοι κίνδυνοι. Ας δούμε σε γράφημα την κατάσταση αυτή:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στο γράφημα διαπιστώνουμε ότι το 90% των κινδύνων είναι ασφαλιστικής αξίας κάτω των 1.000 και το ποσό αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει την κράτηση της εκχωρήτριας. Τούτο σημαίνει ότι όλοι οι κίνδυνοι με ασφαλισμένο ποσό κάτω των 1.000 θα κρατούνται από την εκχωρήτρια, ενώ οι κίνδυνοι με ασφαλισμένο ποσό πάνω από 1.000 εκχωρούνται στο υπερβάλλον κεφαλαίου. Ο αντασφαλιστής θα αρνηθεί το υπερβάλλον κεφαλαίου, γιατί το ασφάλιστρο δεν θα ήταν αρκετό για να καλύψει την έκθεσή του και το υψηλό διοικητικό κόστος, οπότε θα στραφεί μάλλον στο συνδυασμό σταθερού ποσοστού και υπερβάλλοντος κεφαλαίου, για τους επί μέρους κινδύνους σε υπερβάλλον ζημίας για την προστασία από καταστροφές.

β) Αστική ευθύνη (Αστ. Ευθύνη Οδηγού - Γενική Αστ. Ευθύνη)

Σε κάθε περίπτωση αστικής ευθύνης, ο αντασφαλιστής αντιμετωπίζει το πρόβλημα, ότι δεν είναι δυνατό να προκαθορίσει τη μέγιστη πιθανή ζημία. Επιπλέον, πολύ συχνά, ανάμεσα στην επέλευση της ζημίας και την εκκαθάρισή της μεσολαβούν αρκετά χρόνια. Η πιο ενδεδειγμένη μορφή αντασφάλισης για τα χαρακτηριστικά αυτά είναι το υπερβάλλον ζημίας, που δίνει τη δυνατότητα να θέσουμε ένα όριο αποζημίωσης επιτρέποντας στον αντασφαλιστή να καθορίσει την έκθεσή του.

γ) Κλοπή

Στον κλάδο κλοπής, οι περισσότερες ζημίες είναι αρκετά μικρής αξίας, Για το λόγο αυτόν, οι ασφαλιστικές εταιρείες μπορούν να κρατήσουν τις μικρότερες ζημίες και να προστατευθούν προληπτικά με ένα υπερβάλλον ζημίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

δ) Ατυχήματα

Το ασφαλιστήριο για ατυχήματα προβλέπει προκαθορισμένα μέγιστα ποσά αποζημίωσης, που επιτρέπουν στην ασφαλιστική εταιρεία να περιορίζει τη μέγιστη πιθανή ζημία. Συνεπώς, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί μια κάλυψη υπερβάλλοντος ζημίας.

ε) Χαλαζόπτωση

Στον κλάδο αυτό, οι ασφαλιστικές εταιρείες προστατεύονται συνήθως με το SL. Το αντασφαλιστικό αυτό "ένδυμα" επιτρέπει να ξεπεράσουμε τη δυσκολία, του να ορίζουμε το κάθε συμβάν της χαλαζόπτωσης με τη χρήση υπερβάλλοντος ζημίας, επιτρέποντας στην εκχωρήτρια να ρυθμίζει τις ζημίες και τα ασφάλιστρα για ένα ολόκληρο λειτουργικό έτος ως ενιαία μονάδα.

8.4. "ΚΟΣΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ" / ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το κόστος είναι καθοριστικός παράγοντας στην επιλογή του αντασφαλιστικού προγράμματος. Τα κόστη είναι δύσκολα μετρήσιμα, λόγω της δυσκολίας σύγκρισης ανάμεσα στο κόστος και την αξία. Εν γένει, λέγεται ότι το κόστος της σύμβασης σταθερού ποσοστού είναι μεγαλύτερο της σύμβασης υπερβάλλοντος ζημίας. Ως καθαρή αξία, ωστόσο, ποια από τις δύο είναι ακριβότερη; Η απάντηση είναι δύσκολη, γιατί κάθε μία έχει λειτουργίες που η άλλη δεν διαθέτει.

Υπάρχουν ορισμένα άμεσα στοιχεία του κόστους, που επηρεάζουν σημαντικά τις αποφάσεις του μάνατζμεντ. Ένα από αυτά είναι η ανταγωνιστικότητα μεταξύ αντασφαλιστών. Όσοι περισσότεροι αντασφαλιστές ανταγωνίζονται για την ίδια υπόθεση, τόσο μεγαλύτερη χωρητικότητα είναι διαθέσιμη στην αγορά και τόσο μικρότερο είναι το περιθώριο κέρδους των αντασφαλιστών. Άλλο στοιχείο είναι τα αποτελέσματα της εταιρείας τα τελευταία 5 χρόνια. Ανεξάρτητα από το αν είναι καλά ή κακά, είναι αρκετά για να μειώσουν ή να αυξήσουν το τίμημα αλλά όχι, κατ' ανάγκη, και το κόστος. Αντίθετα, το κόστος μεταβάλλεται ανάλογα με το βαθμό αβεβαιότητας της μελλοντικής εμπειρίας: όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός αβεβαιότητας, τόσο μεγαλύτερο θα είναι και το κόστος, ανεξαρτήτως των

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

καλών ή κακών αποτελεσμάτων της εταιρείας. Για παράδειγμα, μια σύμβαση σε βάση PML θα κοστίσει περισσότερο από μια σύμβαση σε βάση ασφαλισμένου ποσού, ανεξάρτητα του τιμήματος.

Άλλο στοιχείο είναι οι δαπάνες διαχείρισης ή το έμμεσο κόστος. Επειδή είναι δύσκολο να υπολογισθούν στη διαχείριση της αντασφάλισης, συχνά αγνοούνται από το μάνατζμεντ.

8.5 ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ "ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΡΑΦΤΗ"/ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΗ-ΑΣΦΑΛΕΙΟΜΕΣΙΤΗ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

α) Επιλογή του αντασφαλιστή

Η απόφαση σχετικά με την επιλογή των αντασφαλιστών έχει τεράστια σημασία για την εκχωρήτρια. Όχι μόνο για το συμβατικό τμήμα, σχετικά με την προστασία και/ή επιμερισμό των κινδύνων, αλλά και για τη δημιουργία μιας επιχειρηματικής σχέσης, που μπορεί να προσφέρει πολλαπλά πρόσθετα οφέλη. Σε ότι αφορά τις κατηγορίες της αντασφαλιστικής αγοράς, η εκχωρήτρια έχει ενώπιον της απεριόριστες και όλο και πιο νέες δυνατότητες επιλογής.

Θα προσπαθήσουμε να διαπιστώσουμε βάσει ποιων δεδομένων θα πρέπει η εκχωρήτρια να μπορεί να αξιολογήσει τις λειτουργίες του αντασφαλιστή και του ασφαλειομεσίτη που διαπραγματεύεται τις συμβάσεις. Οι σκέψεις αυτές, βέβαια, δεν μπορούν να γίνουν χωρίς να ληφθεί υπόψη το θέμα των ανταλλαγών στη βάση της αμοιβαιότητας. Κρίνουμε, ωστόσο, σκόπιμο να μην υπεισέλθουμε εδώ στην πτυχή αυτή, στο μέτρο που το θέμα αυτό ανάγεται στη στρατηγική της εκχωρήτριας, που δεν αφορά στην παθητική αντασφάλιση. Για την αξιολόγηση του αντασφαλιστή, ισχύουν ορισμένοι γενικοί κανόνες, τους οποίους μπορούμε να συνοψίσουμε ως εξής:

- Οικονομική κατάσταση του αντασφαλιστή
- Πολιτική επανεκχώρησης και επανεκχωροδόχοι
- Μάνατζμεντ της αντασφαλιστικής εταιρείας
- Ευελιξία
- Πρόσθετες υπηρεσίες

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1. Οικονομική κατάσταση του αντασφαλιστή

Ακόμα και αν ο αντασφαλιστής ακολουθεί αρμονικά την εκχωρήτρια, κατά την ομαλή εξέλιξη των δραστηριοτήτων της, η χρηματοοικονομική δύναμη του τελευταίου καθίσταται ζωτικής σημασίας για την εκχωρήτρια, ιδίως κατά τη διάρκεια εξαιρετικών γεγονότων, υψηλού δείκτη ζημιών/ασφαλίστρων (καταστροφών) ή ιδιαίτερα μεγάλων ζημιών. Για το λόγο αυτόν, η αξιολόγηση αυτού του δεδομένου καθίσταται πρωταρχικός παράγοντας στην επιλογή. Υ-πάρχουν διάφορα κριτήρια και μελέτες -περισσότερο ή λιγότερο εμπεριστατωμένες- για το σκοπό αυτό (βλέπε το rating των αντασφαλιστών). Γενικά, ωστόσο, η εσωτερική επιτροπή που αναλαμβάνει την επιλογή των securites της εκχωρήτριας ή του εμπλεκόμενου ασφαλειομεσίτη, δεν μπορεί να αγνοήσει τα ακόλουθα στοιχεία:

Σχέση εισπραχθέντων ασφαλίστρων με το surplus

Σχέση κεφαλαίων με ασφάλιστρα

Μετοχικό κεφάλαιο και μέτοχοι

Σχέση κεφαλαίου και αποθεμάτων με εισπραχθέντα ασφάλιστρα.

Οι παράγοντες αυτοί πρέπει να αναλυθούν όχι μόνο με βάση την ποσότητα των προς πληρωμή ζημιών αλλά και σε σχέση με την ποιότητα και την πιθανότητα πληρωμής των ζημιών αυτών αμέσως. Όλοι αυτοί οι σχετικοί παράγοντες πρέπει να αντιπαραβληθούν για όλους τους αντασφαλιστές, ώστε να ορίσουμε τη σχετική ισχύ του καθενός. Η φήμη του αντασφαλιστή ως προς την ταχύτητα εκκαθάρισης μιας ζημίας είναι άλλος θεμελιώδης παράγων. Δεδομένου ότι το συμβόλαιο έχει συναφθεί μεταξύ μερών που έχουν γνώση κάθε πτυχής του, δεν θα πρέπει να υπάρχουν σημεία αβεβαιότητας που, συνήθως, ανακύπτουν μόνο κατά τη στιγμή της ζημίας, σε περίπτωση επισφαλών securities,

2.Πολιτική επανεκχώρησης και επανεκχωροδόχοι

Είναι προτιμότερο να συνεργάζεται κάποιος με αντασφαλιστές που δεν προσφεύγουν συνεχώς στην επανεκχώρηση, γιατί εξωτερικά γεγονότα μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη μεταξύ τους σχέση, προς βλάβη της εκχωρήτριας. Αν ο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντασφαλιστής προσφεύγει έντονα στο εργαλείο αυτό, για να αυξήσει τη χωρητικότητά του για ανάληψη ασφαλίσεων, η εκχωρήτρια πρέπει να είναι σε θέση να μπορεί να αξιολογεί την πολιτική αυτή καθώς και την επιλογή των επανεκχωροδόχων. Τούτο, γενικά, δεν συμβαίνει και, άρα, είναι δύσκολο να κρίνουμε κατά πόσον ο αντασφαλιστής προστατεύεται όπως ενδείκνυται και διακινδυνεύει όσο πρέπει σε σχέση με την οικονομική του κατάσταση.

3.Μάνατζμεντ της αντασφαλιστικής εταιρείας

Η γνώση των υπευθύνων των αντασφαλιστήκων εταιρειών αποτελεί στοιχείο-κλειδί για την επιλογή των αντασφαλιστών. Οι υπεύθυνοι πρέπει να διαθέτουν την ικανότητα να είναι καλοί σύμβουλοι, καλοί ιατροί επιχειρήσεων (business doctors) και, πιθανώς, και καλοί φίλοι. Οι διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων παραγόντων της αγοράς αυτής έχουν τεράστια αξία και συνιστούν, επιπλέον, μια πραγματική γοητεία της δουλειάς.

4.Ευελιξία

Η δομή του αντασφαλιστή πρέπει να είναι τέτοια, που να του επιτρέπει να προσφέρει, σε ανταγωνιστικές τιμές, τις μορφές αντασφάλισης που του ζητάνε. Πρέπει να είναι ευέλικτος ως προς τις καλύψεις που προσφέρει, για να είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της εκχωρήτριας. Μακροπρόθεσμα, ένας αντασφαλιστής που μένει αμετακίνητος σε τυποποιημένα προϊόντα, δεν αποτελεί μεγάλη προστιθέμενη αξία για την εκχωρήτρια.

5.Πρόσθετες υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας για την εκχωρήτρια, ιδιαίτερα κατά την έναρξη της δραστηριότητας. Η πρόσθετη τεχνογνωσία, στον τομέα της ανάληψης ασφαλίσεων, στην επιλογή των προϊόντων, στη διαχείριση των ζημιών, στα συστήματα διαδικασιών EDP που υιοθετήθηκαν, έχει τεράστια σημασία και μπορεί να κάνει τη διαφορά. Ομοίως, οι πρόσθετες υπηρεσίες του επαγγελματία διαμεσολαβητή μπορούν να αποτελέσουν πλεονέκτημα για την εκχωρήτρια απέναντι στους ανταγωνιστές.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

β) Η επιλογή των broker (ασφαλειομεσιτών)

Ο κύριος στόχος του broker αντασφάλισης είναι να θέτει στη διάθεση της εκχωρήτριας ένα σύνολο αντασφαλιστών και εκχωρητριών εταιρειών, γνώση της αγοράς και αμερόληπτη συμβουλευτική, που στηρίζεται στην εμπειρία του. Ο διαμεσολαβητής αντασφάλισης είναι, μερικές φορές, απαραίτητος κρίκος στην αλυσίδα της αντασφάλισης. Κανονικά, ο broker έχει διεθνή παρουσία και διατηρεί σχέσεις με εκχωρήτριες και αντασφαλιστές στις μεγαλύτερες αγορές. Γενικά, είναι ενημερωμένος για την κατάσταση των διάφορων ασφαλιστικών αγορών και διαθέτει εμπειρία για τα οικονομικά αποτελέσματα της κάθε αγοράς. Πρέπει να γνωρίζει καλά την τεχνική της αντασφάλισης και την κατάσταση της αγοράς, για να μπορεί να παρέχει στην εκχωρήτρια το καλύτερο δυνατό προϊόν.

Πρέπει να προσφέρει επιλεκτικές υπηρεσίες, που βασίζονται και στην ποιότητα των προτεινόμενων αντασφαλιστών, και να βοηθά την εκχωρήτρια να μειώσει το πάγιο κόστος διαχείρισης, προσφέροντας επαγγελματικό και εκπαιδευμένο αντασφαλιστικό γραφείο, απελευθερώνοντας, με τον τρόπο αυτό, την εκχωρήτρια από την ανάγκη να συστήσει η ίδια ένα τέτοιο γραφείο, γεγονός που, ενδεχόμενα, μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα δαπανηρό. Ο διαμεσολαβητής πρέπει να είναι σε θέση να διαχειριστεί όλες τις φάσεις του συμβολαίου, από τη δημιουργία και τη διαπραγμάτευση μέχρι τη διαχείριση και το κλείσιμο. Η υπηρεσία αυτή, συνήθως, προσφέρεται με χαμηλό κόστος, που υπολογίζεται ως ποσοστό στα εκχωρηθέντα ασφάλιστρα.

Υπάρχει, ωστόσο, μια χρονική στιγμή όπου το κόστος του broker ξεπερνά το κόστος που θα υφίστατο η εκχωρήτρια, αν διαχειριζόταν προσωπικά το συμβόλαιο. Τούτο συμβαίνει στα συμβόλαια εκείνα όπου ο όγκος διαμεσολαβητικών ασφαλίστρων είναι τόσο μεγάλος, ώστε η δημιουργία ενός ενδοεταιρικού γραφείου αντασφαλίσεων να αποτελεί οικονομικότερη λύση.

Στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει, διότι, μεταξύ άλλων, τούτο θα προϋπόθετε τοποθέτηση με λίγους αντασφαλιστές, ενώ γνωρίζουμε ότι η βασική αρχή της αντασφάλισης είναι ο κατακερματισμός του κινδύνου ανάμεσα σε πολλούς φορείς, εξειδικευμένους σε μεγάλα συμβόλαια.

Βέβαια, η χρησιμοποίηση του broker δεν έχει μόνο θετικά στοιχεία. Το πλεονέκτημα είναι μεγάλο αν η εκχωρήτρια χρειάζεται πολλούς αντασφαλιστές

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

σε διάφορες αγορές ή αν προσφεύγει σε αμοιβαιότητα. Επιπλέον, το κόστος του διαμεσολαβητή (ειδικά όταν δεν υπάρχει καμία προστιθέμενη αξία) θεωρείται πρόσθετο κόστος για τον αντασφαλιστή και ο τελευταίος επιδιώκει, συχνά, να φορτώσει την τιμή αυτή στο κόστος της κάλυψης. Ο broker, συνεπώς, είναι σημαντικός παράγοντας της αγοράς, μόνο αν η υπηρεσία του αποτελεί προστιθέμενη αξία για την εκχωρήτρια ή για τον αντασφαλιστή. Γενικά, η επιλογή του broker αντασφάλισης δεν περιορίζεται σε μία μόνο δομή και καθοδηγείται από την εμπειρία των γεγονότων μάλλον, παρά από τη φήμη του διαμεσολαβητικού οίκου.

8.6 Το rating των αντασφαλιστών

Πολλές φορές, οι μικρές εκχωρήτριες εταιρίες (και μερικές φορές ακόμα και οι μεγάλες) δεν είναι σε θέση να καταρτίσουν επιτροπές ανάλυσης των αντασφαλιστών. Είναι συνεπώς σκόπιμο, πέραν της επιλογής ενός πολύ καλού επαγγελματία διαμεσολαβητή, να προσφεύγουν σε εταιρείες ειδικευμένες στο Rating των αντασφαλιστών. Τέτοιες εταιρίες υπάρχουν πολλές στον κόσμο, διεθνείς ή, κάποιες, πιο τοπικές. Κατά την άποψή μας, είναι καλό να προσφεύγετε σε περισσότερα από ένα πρακτορεία Rating, ιδιαίτερα αν θέλετε να τοποθετήσετε πράξεις και σε πιο μακρινές αγορές. Η AM Best, η Standard & Poor και η AXCO είναι οι πιο γνωστές εταιρίες Rating και ανάλυσης αγοράς. Οι εταιρίες Rating, γενικά, προβαίνουν σε δύο κατηγορίες αναλύσεων: η πρώτη βασίζεται σε πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στην αγορά σχετικά με την υπό ανάλυση εταιρία και ονομάζεται πρωτογενής ανάλυση. Η δεύτερη, που είναι πιο εμπεριστατωμένη, προϋποθέτει επιθεώρηση της εταιρίας για έλεγχο των γνωστών δημοσιευθέντων στοιχείων, γνωριμία με το μάνατζμεντ και τη στρατηγική του αντασφαλιστή. Η δευτερογενής αυτή ανάλυση είναι πιο ενδιαφέρουσα και συγκλίνει περισσότερο με τις απαιτήσεις της εκχωρήτριας. Πρέπει να θυμόμαστε να ενημερώνουμε πάντα την αξιολόγηση για τους αντασφαλιστές. Η αντασφαλιστική αγορά είναι πολύ δυναμική και τα αποτελέσματα, όπως και οι τιμές, εξαρτώνται από πολλές, μη ελέγξιμες μεταβλητές. Είναι, συνεπώς, σκόπιμο να ελέγχουμε τους αντασφαλιστές μας τουλάχιστον σε ετήσια βάση και, ει δυνατόν, πριν από την περίοδο ανανέωσης των συμβολαίων.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το πρόγραμμα αντασφάλισης

Έχει λεχθεί ότι δεν υπάρχει ένα και μόνο τυποποιημένο πρόγραμμα αντασφάλισης. Κάθε εκχωρήτρια έχει διαφορετικές απαιτήσεις και χρησιμοποιεί την αντασφαλιστική τεχνική για διαφορετικούς σκοπούς.

Κάθε πρόγραμμα αντασφάλισης αποτελεί συνάρτηση των αναγκών του ασφαλισμένου και των συνθηκών στην αντασφαλιστική αγορά.

Ασφ. κλάδος	Τύπους κινδύνου	Αντασφάλιση
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ	Αναλογική και μη
	ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	Μη αναλογική
	ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΑ	Μη αναλογική
	ΟΙΚΟΔΟΜΗ	Συχνά συνδυασμός με αντασφάλιση σωματικών βλαβών
	ΠΟΛΕΜΟΥ	Αναλογική και μη
ΑΕΡΟΝΑΥΤΙΛΙΑ	ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ	Συνδυασμός
	ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ	Αναλογική
	ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	Αναλογική και μη
ΖΗΜΙΕΣ	ΠΥΡΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΩΛΕΙΩΝ	Συνδυασμός
	ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ	Αναλογική και μη
	ΚΛΟΠΗΣ	
	ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Συνήθως μόνο για καταστροφές
	ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Συνήθως χωριστή και μη αναλογική
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ	ΦΘΟΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	Χωριστά και κύρια
	CAR/EAR	Αναλογική
ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	Μη αναλογική
	ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΤ. ΕΥΘΥΝΗ	Συχνά συνδυασμένη
	1. ΑΣΤ. ΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Μη αναλογική
	2. ΑΣΤ. ΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΑΤΩΝ	
	3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΣΤ. ΕΥΘΥΝΗ	
ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	Συνδυασμένη, συχνά μαζί με τον κλάδο Ζημιών
ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	Αναλογική και μη
ΖΩΗ	ΑΤΟΜΙΚΗ ΟΜΑΔΙΚΗ	Χωριστές, αλλά και οι δύο αντασφαλισμένες στη βάση «ασφάλιστρο κινδύνου Ζ»

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

8.7 Η έννοια του Pay-Back

Στη βάση της αντασφάλισης βρίσκονται, όπως αναλύσαμε στο πρώτο κεφάλαιο, δύο κύριοι λόγοι. Η δημιουργία χωρητικότητας, με υποκατάσταση του κεφαλαίου, και η προστασία του κεφαλαίου του ασφαλιστή. Σε γενικές γραμμές, μπορούμε να πούμε ότι η αναλογική ανταφάλιση προσφέρει χωρητικότητα και η μη αναλογική προστατεύει τον ισολογισμό, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η έκθεση του ισολογισμού. Και στη μη αναλογική αντασφάλιση υπάρχει επιθυμία για μακροχρόνια σχέση, ώστε να μετριασθούν οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της ανάληψης αντασφαλίσεων.

Οι αντασφαλισμένοι ενθαρρύνονται να μην αλλάζουν συχνά τις προστασίες τους και την ομάδα αντασφαλιστών τους, μέσω του συστήματος αποθέματος ασφαλίστρων (bank) που έχει δημιουργηθεί από τα προηγούμενα αποτελέσματα (αν είναι θετικά). Αντίθετα, αν τα αποτελέσματα είναι αρνητικά, ο αντασφαλιστής θα πρέπει να είναι σε θέση να ανακτήσει τις ζημίες που πλήρωσε μέσω της ανανέωσης του αντασφαλιστικού συμβολαίου με κόστος που θα αντικατοπτρίζει την προγενέστερη κακή πορεία (έννοια του payback).

Αυτή η βασική έννοια συγκρούεται, ωστόσο, με την πραγματικότητα. Όταν η περίοδος γενικά αποφέρει αρνητικά αποτελέσματα, οι δυνάμεις της αγοράς υπερισχύουν έναντι της υποφαινόμενης συμφωνίας για μακροπρόθεσμη σχέση, ιδιαίτερα αν οι μεγάλοι αντασφαλιστές βγαίνουν από την αγορά.

Τα τελευταία χρόνια η εμφάνιση μεγάλων ζημιών και η αποχώρηση πολλών αντασφαλιστών αλλά και πρωτασφαλιστών υποχρέωσαν τα εμπλεκόμενα μέρη να μεταβάλουν την προοπτική τους, από μακροπρόθεσμη σε βραχυπρόθεσμη.

Στην αγορά των Η.Π.Α., ιδιαίτερα, χρησιμοποιείται κατά κόρον το εργαλείο της οικονομικής αντασφάλισης, που είναι μέσο και μακροπρόθεσμο εργαλείο.

Η οικονομική αντασφάλιση αποτελεί εξέλιξη του συνολικού υπερβάλλοντος ζημίας. Μπορούμε να την ορίσουμε ως προστασία της οικονομικής έκθεσης του ισολογισμού, προς κάλυψη όχι μόνο των ενδεχόμενων ζημιών του αντασφαλιστικού χαρτοφυλακίου, του οποίου είναι αντικείμενο, αλλά και άλλων στοιχείων που μπορούν να προκαλέσουν απώλειες, όπως διακυμάνσεις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

των επιτοκίων, νομισματικές διακυμάνσεις, πτώχευση των βασικών αντασφαλιστών, αρνητική απόδοση των οικονομικών επενδύσεων, κ.λπ.

Λόγω της φύσεώς της, η οικονομική αντασφάλιση δεν μπορεί να τυποποιηθεί. Δημιουργείται με βάση τις ειδικές απαιτήσεις του ασφαλιστή. Πρέπει, επιπλέον, να υπενθυμίσουμε ότι η χρησιμότητά της συνδέεται απαραίτητα με τη φορολογική νομοθεσία της χώρας στην οποία εδρεύει ο ασφαλιστής και, άρα, είναι εργαλείο που δεν μπορεί, ενδεχομένως, να χρησιμοποιηθεί αν αλλάξει η φορολογική νομοθεσία.

8.8. Η ρήτρα διαιτησίας

Πριν κλείσουμε το τμήμα για την παραδοσιακή αντασφάλιση, θα θέλαμε να θυμίσουμε μια βασική αρχή, που θεωρούμε πολύ σημαντική.

Βέβαια, υπάρχουν πολλά πρότυπα έντυπα που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε, αλλά προτιμούμε να υπογραμμίσουμε ότι βάση της αντασφάλισης πρέπει να είναι, στο μέτρο του δυνατού, η απουσία διαφορών. Μόνον έτσι θα μπορέσει η αντασφάλιση να κρατήσει τη ζωντάνια της, οπότε, αν κάτι όντως δεν λειτουργεί καλά, είναι σκόπιμη η προσφυγή στη ρήτρα διαιτησίας, που υπάρχει σε όλες τις συμβάσεις.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

9.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αντασφαλιστικός κλάδος, κατά τον ίδιο ή και μεγαλύτερο βαθμό με τον ασφαλιστικό, πρέπει να ενεργεί σε στέρεες οικονομικές βάσεις. Ένας αντασφαλιστικός κλάδος που έχει αναπτυχθεί σωστά και σε σταθερές βάσεις ενισχύει την ικανότητα των εκχωρητριών εταιρειών να επιτυγχάνουν το στόχο της συνετής κάλυψης των κινδύνων, βελτιώνει το βαθμό ρευστότητάς τους, αυξάνει το επίπεδο φερεγγυότητάς τους και συμβάλλει στη διατήρηση της σταθερότητας ολόκληρου του ασφαλιστικού συστήματος. Είναι, λοιπόν, ουσιώδες η Εποπτεία επί των αντασφαλιστικών εταιρειών να αναπτύσσεται ακολουθώντας τους ίδιους στόχους, διαδικασίες και λεπτομέρειες εφαρμογής, που θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ασφαλιστικές εταιρείες, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της αντασφαλιστικής δραστηριότητας. Είναι εξίσου απαραίτητο οι έλεγχοι της αντασφαλιστικής δραστηριότητας να ασκούνται, σε κάθε σημείο της γης, με βάση ομοιογενείς κανόνες και, επομένως, με μία όμοια προσέγγιση εποπτείας.

Όμως, σε γενικές γραμμές, η αντασφαλιστική δραστηριότητα βαρύνεται από έλλειψη στοιχείων που να αφορούν στο σχετικό κλάδο αλλά και από περιορισμούς που οφείλονται στην ετερογένεια των στοιχείων που συλλέγονται. Πράγματι, είναι δύσκολη η συλλογή ομοιογενών στοιχείων, εφόσον είναι δυνατόν οι εκχωρήτριες εταιρείες να τακτοποιούν τις ζημίες, να δημιουργούν αποθέματα και να καταγράφουν ασφαλιστικές πληροφορίες με πολύ διαφορετικούς τρόπους, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του βαθμού στατιστικής αξιοπιστίας των συνόλων. Πιο συγκεκριμένα, σε ολόκληρο τον κόσμο, οι πρακτικές λογιστικού υπολογισμού και σύστασης των αποθεμάτων εκ μέρους των εκχωρητών είναι πολύ διαφοροποιημένες μεταξύ τους. Τα ίδια τα μοντέλα κοινοποίησης των στοιχείων διαφοροποιούνται ανάλογα με την ποιότητα των επεξεργασθέντων στοιχείων, τις γραμμές των κινδύνων που καλύπτονται, τους συμβατικούς όρους και, τέλος, από τους ίδιους τους εκχωρητές και τους άλλους διαμεσολαβητές που εμπλέκονται.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Επιπλέον, οι πληροφορίες που αποστέλλονται στους αντασφαλιστές φθάνουν συχνά καθυστερημένα και με ατελή τρόπο και, επομένως, επηρεάζουν την ενημέρωση των αντασφαλιστών για τα αποθέματα για ζημίες που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν ακόμα γνωστοποιηθεί (IBNR), καθώς επίσης για ζημίες που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί επαρκώς (IBNER).

Στα πλαίσια αυτά, οι Supervisor πρέπει να κινούνται παράλληλα:

Έναντι των εκχωρητριών εταιρειών: ζητώντας τους να παρέχουν στους αντασφαλιστές συνεχείς πληροφορίες για τις ζημίες, σε πραγματικό χρόνο.

Έναντι των αντασφαλιστών: ζητώντας την απαραίτητη διαφάνεια για τις τεχνικές επιδόσεις και τους κινδύνους καθώς επίσης προβαίνοντας σε αναλογιστικές αξιολογήσεις για την επάρκεια των τεχνικών αποθεμάτων.

9.2. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η σημασία της αντασφαλιστικής δραστηριότητας και τα προαναφερθέντα όρια, μέσα στα οποία αναπτύσσεται, ωθούν τις Ασφαλιστικές Εποπτικές Αρχές όλου του κόσμου να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στους ελέγχους επί των αντασφαλιστικών εταιρειών. Κατά πρώτο λόγο, χρησιμοποιούνται κατάλληλες και σύγχρονες Αρχές Εποπτείας, με σκοπό τη διατήρηση, σε ολόκληρο τον κόσμο, ενός σταθερού, φερέγγυου, αποτελεσματικού και ανταγωνιστικού ασφαλιστικού συστήματος. Η πρόσφατη αναπροσαρμογή των αρχών αυτών από τον IAIS (International Association of Insurance Supervisor) αποτελεί ένα νέο στάδιο στον έλεγχο της αντασφαλιστικής δραστηριότητας και θέτει εκ νέου προυποθέσεις.

Στην παρακάτω παρουσίαση, θα αναφερθούμε, συχνά κατά γράμμα, στο περιεχόμενο τόσο του εγγράφου "Revision to the Insurance Core Principles (ICR) and Methodology" όσο και στο έγγραφο "Standard on Supervision of Reinsurers".

Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

Μια πολιτική, θεσμική και νομική δομή, που να προϊσταται του ελέγχου στο σύνολο του οικονομικού τομέα.

Η παρουσία μιας αποτελεσματικής και καλά αναπτυγμένης υποδομής για τη χρηματοοικονομική αγορά.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η λειτουργία αποτελεσματικών χρηματοοικονομικών αγορών.

Η έλλειψη των προϋποθέσεων αυτών θα μπορούσε να επηρεάσει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της εποπτείας. Αυτό συνεπάγεται ότι, όπου δραστηριοποιούνται εταιρείες αντασφάλισης, οι δημόσιοι φορείς, ο νόμος και οι κανονισμοί θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ομαλή ανάπτυξη και λειτουργία ολόκληρου του συστήματος. Συγκεκριμένα, τα λογιστικά και αναλογιστικά πρότυπα και τα πρότυπα οικονομικού ελέγχου θα πρέπει να είναι διεξοδικά, τεκμηριωμένα, διαφανή και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Οι λογιστές, οι αναλογιστές και οι ορκωτοί λογιστές, με τις ικανότητες και την πείρα τους, θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των στοιχείων.

Η αρχή αυτή μπορεί να αποκτήσει τεράστια σημασία για την ασφαλιστική και αντασφαλιστική δραστηριότητα, εφόσον συνδέει την ομαλή ανάπτυξή της με την ύπαρξη διαρθρωτικών προϋποθέσεων. Στην πραγματικότητα, οι κυβερνήσεις και οι δημόσιοι φορείς καλούνται να εγγυηθούν την ύπαρξη αυτή.

Η εποπτική αρχή

Σε κάθε περίπτωση, η εποπτική αρχή πρέπει να έχει την απαραίτητη εξουσία, νομική προστασία και τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για την άσκηση των καθηκόντων της. Πρέπει να χαρακτηρίζεται από ανεξαρτησία και κύρος, κατά την άσκηση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της. Πρέπει να έχει στη διάθεση της το απαραίτητο προσωπικό, με υψηλά επαγγελματικά προσόντα. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι προϋποθέσεις αυτές θεωρούνται ουσιώδεις για να επιτύχει η Εποπτική Αρχή τους ελεγκτικούς της σκοπούς. Η αρχή αυτή έχει άμεση επίδραση στην αντασφαλιστική δραστηριότητα, καθόσον θα οδηγήσει σε υψηλότερο επίπεδο εποπτείας στις χώρες που, σήμερα, χαρακτηρίζονται από ανεπαρκείς δραστηριότητες ελέγχου των εταιρειών που δρουν στην επικράτεια τους.

Η συνεργασία ανάμεσα στις εποπτικές αρχές και η ανταλλαγή πληροφοριών

Η αρχή αυτή θεωρεί ότι, για την αποτελεσματική εποπτεία, απαιτείται αποτελεσματική και έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις Αρχές που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο. Αυτό γίνεται με σκοπό τη διευκόλυνση των έγκαιρων και κατάλληλων δράσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων εποπτείας. Οι ανταλλαγές αυτές αφορούν σε κάθε καίρια πληροφορία για το

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντικείμενο της εποπτείας καθώς και πληροφορίες σχετικές με τα άτομα που κατέχουν υπεύθυνες θέσεις.

Η συνεργασία αυτή εκτυλίσσεται, λοιπόν, στα πλαίσια μιας σφαιρικής προσέγγισης, που είναι συνεπής, κατά τα άλλα, με την ανάπτυξη της ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής δραστηριότητας σε παγκόσμια κλίμακα.

Πρόκειται για μια αρχή που, ενώ εστιάζεται ιδιαίτερα στην αντασφαλιστική δραστηριότητα, συμβάλλει στην ανύψωση του συνολικού επιπέδου γνώσεων των ελεγκτικών οργάνων στις διάφορες χώρες.

Οι εξωτερικές επιθεωρήσεις

Σε κάθε περίπτωση, οι Εποπτικές Αρχές πρέπει να προβαίνουν σε επιθεωρήσεις για την εξέταση της ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής δραστηριότητας, εξετάζοντας την τήρηση της νομοθεσίας και τις αιτήσεις εποπτείας.

Αυτό σημαίνει ότι η δραστηριότητα επιθεώρησης πρέπει να θεωρείται ως ουσιαστικό τμήμα της διαδικασίας ελέγχου. Πράγματι, διαμέσου της δραστηριότητας της εξωτερικής επιθεώρησης, η Αρχή ελέγχου μπορεί να επαληθεύει την αξιοπιστία των στοιχείων και να αποκτά πληροφορίες για την αξιολόγηση και την ανάλυση της τρέχουσας και της προοπτικής φερεγγυότητας κάθε εταιρείας. Εξάλλου, ο απλός έλεγχος των εγγράφων («on-going supervision») δεν επιτρέπει τον εντοπισμό όλων των προβλημάτων που είναι συναφή με την ασφαλιστική δραστηριότητα. Έτσι, για παράδειγμα, ο εντοπισμός πιθανών παρατυπιών, όπως αυτές που αφορούν στην ποιότητα των στοιχείων του ενεργητικού, στις λογιστικές και αναλογιστικές πρακτικές, στους εσωτερικούς ελέγχους, στην ποιότητα των κινδύνων που αναλαμβάνονται, στην αξιολόγηση των τεχνικών αποθεμάτων, στη λειτουργική και στρατηγική διοίκηση, στις αντασφαλιστικές σχέσεις με τους εκχωρητές, στις δραστηριότητες in outstanding, καθίσταται δυνατός μόνο διαμέσου των εξωτερικών επιθεωρήσεων. Κατά συνέπεια, η Εποπτική Αρχή πρέπει να έχει ευρεία εξουσία για τη διεξαγωγή των επιθεωρήσεων και για τη συλλογή των πληροφοριών που θεωρούνται αναγκαίες. Στην πράξη, οι προσεκτικά σχεδιασμένες επιθεωρήσεις μπορούν να παίξουν προληπτικό ρόλο για συγκεκριμένα περιστατικά ή, σε κάθε περίπτωση, για δυσλειτουργίες που παρουσιάζονται στην υπό έλεγχο εταιρεία. Όσον αφορά στην αντασφαλιστική δραστηριότητα, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το εύρος των πληροφοριών στη διάθεση της Εποπτικής Αρχής μπορεί να βοηθήσει, τόσο τις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εκχωρήτριες εταιρείες όσο και τους αντασφαλιστές, στην καλύτερη οικοδόμηση των σχέσεων μεταξύ τους. Η Εποπτική Αρχή μπορεί να "προσκαλέσει" τους μεν και τους δε, για παράδειγμα, να μειώσουν το επίπεδο συγκέντρωσης των εκχωρηθέντων ή αναληφθέντων κινδύνων, να ζητήσει επανένταξη των εκθέσεων, να προτείνει καλύτερη κατανομή των εκθέσεων ή να εντοπίσει καλύτερα τη φύση των συμβάσεων, με την αναφορά σε πραγματικούς κινδύνους που αναλήφθηκαν ή εκχωρήθηκαν.

Εποπτικοί Κανόνες

Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων

Η Εποπτική Αρχή ζητά από τους εποπτευόμενους να αναγνωρίσουν το μέγεθος των κινδύνων που αντιμετωπίζουν, να τους αξιολογήσουν και να τους διαχειριστούν με αποτελεσματικότητα. Για το σκοπό αυτόν, κάθε εποπτευόμενος θα πρέπει να διαθέτει σε λειτουργία συστήματα συνετού «risk management», κατάλληλα με την πολυπλοκότητα, τις διαστάσεις και τη φύση της ασφαλιστικής δραστηριότητας, ώστε να εντοπίζονται και να μετρώνται τα όρια ανοχής των αναληφθέντων κινδύνων. Η Εποπτική Αρχή πρέπει να αναπτύσσει εποπτικές ρυθμίσεις και κανόνες για τη συγκράτηση των κινδύνων αυτών. Αυτές οι ρυθμίσεις και οι κανόνες δρουν προληπτικά έναντι πιθανών λαθών διαχείρισης και δεν αποτελούν επέμβαση στη διαχείριση. Οι επιλογές διαχείρισης εξακολουθούν να παραμένουν στην ευθύνη των διευθυντικών οργάνων της εταιρείας.

Τεχνικά αποθέματα

Η λεγόμενη αξιολόγηση των τεχνικών αποθεμάτων αποτελεί ένα από τα κεντρικά σημεία της ασφαλιστικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, η Αρχή του ελέγχου έχει και την εξουσία και τη δυνατότητα να αξιολογεί την επάρκεια των τεχνικών αποθεμάτων και μπορεί να ζητήσει την αύξησή τους, αν είναι απαραίτητο. Ο προσδιορισμός των επαρκών αποθεμάτων αποτελεί την εγγύηση, για την ικανότητα της εταιρείας να αντιμετωπίζει τις υποχρεώσεις της, που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Τα πρότυπα που πρέπει να ακολουθούν οι εταιρείες για τον ορισμό αυτό περιλαμβάνουν τις ζημίες που αναγγέλθηκαν, τις IBNR, τα αποθέματα ασφαλίστρων, τα αποθέματα για κινδύνους που δεν έχουν επισυμβεί (provisions

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

for unexpired risks), τα μαθηματικά αποθέματα και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο του παθητικού. Τα πρότυπα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα τεχνικά αποθέματα είναι αρκετά για να καλύψουν όλες τις ζημίες και τα έξοδα, αναμενόμενα και μη αναμενόμενα (expected and unexpected). Ομοίως, πρέπει να χρησιμοποιούν αξιόπιστες και αντικειμενικές μεθόδους και στόχους και, τέλος, να επιτρέπουν την αυστηρή σύγκριση των διαφόρων αντασφαλιστών.

Η εξέταση των τεχνικών αποθεμάτων πραγματοποιείται από την Εποπτική Αρχή, τόσο με εξωτερικές επιθεωρήσεις όσο και με ελέγχους των παραστατικών. Η Εποπτική αρχή εξασφαλίζει ότι τα πρότυπα περιλαμβάνουν τα γενικά όρια για την αξιολόγηση των ανακτήσιμων ποσών εντός των αντασφαλιστικών συμφωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τη φερεγγυότητα των αντασφαλιστών και εξετάζοντας το κατά πόσον υπάρχει ή όχι πραγματική μεταβίβαση του κινδύνου. Εξάλλου, εξασφαλίζεται η τήρηση αυστηρών λογιστικών αρχών για τη λογιστική έκφραση των σχέσεων με τους αντασφαλιστές και η αναφορά των κριτηρίων στους λογαριασμούς αποθεμάτων που τους αφορούν.

Όπως μπορούμε εύκολα να καταλάβουμε, ο έλεγχος της τήρησης αυτής της αρχής είναι σημαντικό τμήμα των λειτουργιών εποπτείας. Η φερεγγυότητα κάθε εταιρείας είναι συνάρτηση της αρχής αυτής. Στο δεύτερο μέρος, γίνεται αναφορά στο σημείο αυτό, με βάση τις ιδιαιτερότητες που απαιτούνται αποκλειστικά από τους αντασφαλιστές.

Οι επενδύσεις

Η Εποπτική Αρχή ζητά από τις εταιρείες να σέβονται τα πρότυπα που αφορούν στην επενδυτική πολιτική, στην ποιότητα του ενεργητικού τους, στην αξιολόγηση ή διαφοροποίηση τους, στο matching ενεργητικού - παθητικού και στη διαχείριση του κινδύνου. Γενικά, η διαχείριση των επενδύσεων πρέπει να πραγματοποιείται προσεκτικά: η διαχείριση αυτή επηρεάζει την κάλυψη των τεχνικών αποθεμάτων, το περιθώριο φερεγγυότητας και τις απαιτήσεις ρευστότητας. Οι απαιτήσεις που αφορούν στις επενδύσεις συμπεριλαμβάνουν και τα όρια ή τους περιορισμούς επί των πόρων που μπορούν να επενδυθούν σε ιδιαίτερες μορφές χρηματοδοτικών μέσων (π.χ. παράγωγα), ενώ, ταυτόχρονα, αφορούν στο επίπεδο ρευστότητας που πρέπει να τηρηθεί. Η Εποπτική Αρχή εξετάζει όλα τα προφίλ κινδύνου που υπεισέρχονται, τα οποία είναι: ο κίνδυνος της αγοράς, ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας και ο κίνδυνος

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

διασφάλισης του ενεργητικού. Η Εποπτική Αρχή απαιτεί να ακολουθούνται επενδυτικές διαδικασίες για τη μέτρηση, την παρακολούθηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο κάθε συναλλαγής επί του ενεργητικού, ενώ, ταυτόχρονα, απαιτεί να ακολουθούνται αυστηρές διαδικασίες λογιστικού ελέγχου.

Επομένως, συνάγεται από τα παραπάνω, ότι και η τήρηση αυτής της αρχής είναι ουσιώδης για την εγγύηση τόσο της υγιούς ασφαλιστικής διαχείρισης όσο και της φερεγγυότητας της εταιρείας.

Η επάρκεια του κεφαλαίου και η φερεγγυότητα

Η Εποπτική Αρχή οφείλει να ζητά από κάθε εταιρεία -επαναλαμβάνουμε και από τις εταιρείες αντασφάλισης- να σέβεται τους κανόνες για τη φερεγγυότητα. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν οδηγίες για την επάρκεια των κεφαλαίων και αναφέρουν τις κατάλληλες μορφές κεφαλαίου που επιτρέπουν την απορρόφηση σημαντικών και απρόβλεπτων απωλειών. Όπως συνάγεται με ευκολία, οι οδηγίες για την επάρκεια του κεφαλαίου αποτελούν τμήμα του καθεστώτος φερεγγυότητας, που περιλαμβάνει τόσο την ικανότητα των τεχνικών αποθεμάτων να καλύπτουν όλα τα κόστη, τα σχετικά με την επέλευση προβλεπόμενων και απρόβλεπτων ζημιών, όσο και την επάρκεια του κεφαλαίου για την απορρόφηση σημαντικών απρόβλεπτων απωλειών, μέχρις του ποσού που δεν καλύπτεται από τα τεχνικά αποθέματα. Η εποπτική αρχή, για το σκοπό αυτόν, πρέπει να ορίσει μια σειρά από δείκτες προειδοποίησης, που να είναι σε θέση να ειδοποιούν για την ανάγκη ανάληψης προληπτικής δράσης, πριν τα προβλήματα μετατραπούν σε απειλή για τη φερεγγυότητα της εταιρίας.

Όσον αφορά στην αντασφάλιση, για τους σκοπούς της μείωσης των απαιτήσεων σε κεφάλαια, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματικότητα της πραγματικής μεταβίβασης του υφιστάμενου σε κάθε σύμβαση κινδύνου.

Διαπιστώνουμε το πώς και αυτή η αρχή, σε σχέση με τους αντασφαλιστές, αποτελεί ένα αποφασιστικό βήμα προς τα εμπρός στην προσέγγιση της εποπτείας στο "solvency regime", χωρίς πλέον καμία διαφορά -ως προς την επάρκεια του κεφαλαίου και τη φερεγγυότητα- ανάμεσα στους ασφαλιστές και τους αντασφαλιστές.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η ενημέρωση και η διαφάνεια έναντι της αγοράς

Οι απαιτήσεις διαφάνειας στις δράσεις ενημέρωσης των εταιρειών μπορούν να αναφέρονται τόσο στους καταναλωτές όσο και στην αγορά. Ενώ ζητείται από τις εταιρείες ασφάλισης να τηρούν τις αρχές της ενημέρωσης και της διαφάνειας, τόσο απέναντι στους καταναλωτές όσο και στην αγορά, από τις εταιρείες αντασφάλισης ζητείται μόνο η τήρηση τους σε σχέση με την αγορά. Το ζητούμενο είναι να έχουν όλοι οι "stakeholders" μια σαφή εικόνα της ασφαλιστικής δραστηριότητας και της οικονομικής κατάστασης, για να διευκολύνεται η κατανόηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι εταιρείες. Από την τήρηση της αρχής αυτής μπορούν να προκύψουν σημαντικές συνέπειες για το σκοπό της προστασίας των συμφερόντων ολόκληρης της χρηματοδοτικής αγοράς, καθώς και για το σκοπό μιας αποτελεσματικής, ισότιμης και σταθερής ασφαλιστικής αγοράς. Οι εταιρείες πρέπει να παρέχουν διαφανείς πληροφορίες για την αξιολόγηση της δραστηριότητάς τους, σε εύλογο χρονικό διάστημα, με τρόπο προσπελάσιμο και, επομένως, χωρίς υπερβολικό βάρος για το χρήστη. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διεξοδικές, ουσιαστικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες, ανάμεσα στους διάφορους ασφαλιστές, και συνεκτικές με την πάροδο του χρόνου, και ως προς την ποσότητα αλλά και την ποιότητα. Πρέπει, τέλος, να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην έκθεση στους κινδύνους και στον τρόπο με τον οποίο γίνεται η διαχείριση τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, σε σχέση με τις αντασφαλιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται παντού στον κόσμο, η αρχή αυτή θίγει ένα από τα πιο ευαίσθητα προβλήματα για την αυστηρή λειτουργία του συνόλου της χρηματοοικονομικής και ασφαλιστικής αγοράς.

Οι απάτες και η νομοθεσία κατά του ξεπλύματος χρήματος

Πρόκειται για δύο στόχους -στην καταπολέμηση των απατών και του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (anti-money laundering)- που καλούνται να προσέξουν ιδιαίτερα οι Εποπτικές Αρχές.

Οι ασφαλιστές και οι οικονομικοί διαμεσολαβητές οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη, τον έλεγχο και την παρεμπόδιση των ασφαλιστικών απατών και του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Κάτι τέτοιο απαιτεί την τήρηση υψηλών προτύπων ακεραιότητας στις εργασίες, επαρκείς διαδικασίες ελέγχου και συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκομένων. Η

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

συνεργασία ανάμεσα στις αρχές εποπτείας είναι αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη των δύο αυτών στόχων.

9.3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Οι προεκτεθείσες αρχές IAIS της ασφαλιστικής Εποπτείας αφορούν στο ασφαλιστικό σύστημα στο σύνολο του. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τήρησή τους από τις αντασφαλιστικές εταιρείες, όπως και από τις ασφαλιστικές, θα αλλάξει τη μελλοντική προσέγγιση κάθε Εποπτικής Αρχής απέναντι στην αντασφάλιση.

Όμως, εκτός από τις αρχές αυτές και τα συμπληρώματά τους, υπάρχουν και εποπτικές αρχές και κατευθύνσεις που αφορούν συγκεκριμένα στους αντασφαλιστές (Standard on Supervision of Reinsurers). Οι αρχές αυτές αφορούν: στα τεχνικά αποθέματα, στις επενδύσεις και στη ρευστότητα, στις απαιτήσεις οικονομικού κεφαλαίου, στο risk management, στην corporate governance και στην ανταλλαγή πληροφοριών.

Τα τεχνικά αποθέματα

Η αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει την εκτίμηση των τεχνικών αποθεμάτων των ασφαλιστικών εταιρειών είναι ακόμα πιο έντονη στην περίπτωση της αντασφαλιστικής δραστηριότητας. Οι αντασφαλιστές πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα:

Την εξέλιξη των αποθεμάτων, κυρίως στις συμβάσεις Excess of Loss, σε σχέση με την πιθανή αύξηση του κόστους λόγω πληθωρισμού ή νέων νόμων για την αποζημίωση των ζημιών.

Το μεγαλύτερο χρόνο για το reporting, που μπορεί να παραταθεί περαιτέρω λόγω είτε του διαστήματος κοινοποίησης στον αντασφαλιστή, εκ μέρους της εκχωρήτριας εταιρείας, είτε λόγω της διαδικασίας επανεκχώρησης.

Την ετερογένεια των στοιχείων που λαμβάνονται από τους διάφορους εκχωρητές, που μπορεί να ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες, αποθέματα ή ενημερωτικούς κώδικες. Συγκεκριμένα, οι εκχωρητές μπορεί να φιλτράρουν με διαφορετικό τρόπο τα στοιχεία που αποστέλλουν στους αντασφαλιστές ή μπορεί

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

να αλλάζουν τη διαχείριση των ζημιών και την πρακτική δημιουργίας των αποθεμάτων τους.

Όπως αναφέρθηκε αρχικά, οι καθυστερήσεις στη διαδικασία αναφοράς των ζημιών και η ατέλεια των πληροφοριών εκ μέρους των εκχωρητών δυσχεραίνουν τη σύσταση των IBNR και IBNER. Αυτή ακριβώς η αβεβαιότητα δυσχεραίνει τη διαδικασία αξιολόγησης των αποθεμάτων και μπορεί να μειωθεί εάν οι εκχωρητές υποχρεούνται να παρέχουν τις κατάλληλες πληροφορίες χωρίς καθυστέρηση.

Έτσι, για μία σύμβαση excess of loss, η εκχωρήτρια εταιρεία καλείται να αποστείλει έκθεση των συσσωρευμένων απωλειών, όταν παρατηρείται υπέρβαση ενός ορισμένου επιπέδου. Κάθε αντασφαλιστής πρέπει να παρέχει την κατάλληλη διαφάνεια, σχετικά με τις ίδιες τεχνικές επιδόσεις και τους κινδύνους.

Οι σχέσεις με τις εκχωρήτριες εταιρείες πρέπει να είναι συνεχείς και μετά την υπογραφή των συμβάσεων, με σκοπό την παροχή της δυνατότητας στον αντασφαλιστή να κατανοεί πλήρως τους κινδύνους που ανέλαβε και την παρακολούθηση της πορείας τους στις αγορές. Επομένως, οι αντασφαλιστές πρέπει να διαθέτουν πλήρη γνώση της πολιτικής ανάληψης κινδύνων καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης των ζημιών εκ μέρους των εκχωρητών. Οι Εποπτικές αρχές, σε συνεργασία μεταξύ τους, πρέπει να ασχολούνται με τον έλεγχο της τήρησης αυτής της προσέγγισης εκ μέρους όλων των αντασφαλιστών.

Οι επενδύσεις και η ρευστότητα

Μια ασφαλιστική εταιρία μπορεί να πετύχει τεχνική, οικονομική και χρηματοδοτική ισορροπία, δραστηριοποιούμενη και εντός των εθνικών συνόρων της. Κατά κανόνα και παντού, οι ασφαλιστικές εταιρείες, στην πλειοψηφία τους, δραστηριοποιούνται αποκλειστικά σε εθνικό επίπεδο. Μόνο οι μεγάλες εταιρείες δρουν σε περισσότερες αγορές. Αντίθετα, οι αντασφαλιστικές εταιρείες κινούνται σε διεθνές επίπεδο και δραστηριοποιούνται, κατά κανόνα, σε πολλές αγορές.

Το παθητικό τους και τα χαρτοφυλάκια ενεργητικού και κινδύνων που διαθέτουν αποτελούν ακριβώς την έκφραση αυτής της δράσης τους σε πολλές αγορές. Στην έκθεση στον κίνδυνο της αγοράς και των επιτοκίων, προστίθεται η έκθεση στο συναλλαγματικό κίνδυνο. Η διαχείριση των κινδύνων αυτών πρέπει να αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη σύνεση από αυτή που χαρακτηρίζει τη

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

διαχείριση μιας ασφαλιστικής εταιρείας, όχι μόνο λόγω της μεγαλύτερης δυσκολίας του risk management, αλλά και γιατί μια αντασφαλιστική εταιρεία είναι συχνά υποχρεωμένη να καταβάλλει αποζημιώσεις για σημαντικές και απροσδόκητες ζημίες στις εκχωρήτριες εταιρείες. Κατά συνέπεια, πρέπει να δίνουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσοχή στα προβλήματα ρευστότητας. Πράγματι, πρέπει να διαθέτουν διαρκώς επαρκείς ρευστοποιήσιμες χρηματοπιστωτικές επενδύσεις, σε συνδυασμό με την υποστήριξη των άμεσα διαθέσιμων πιστωτικών γραμμών. Εξάλλου, η χρήση του «stress testing» και του «scenario analysis» πρέπει να είναι διαρκής, έτσι ώστε να επιτρέπει και στην Εποπτική Αρχή την αξιολόγηση, με προορατικό τρόπο, της επάρκειας του κεφαλαίου, της ρευστότητας και του risk management, ώστε να μπορεί να υποδεικνύει προληπτικά τις πρωτοβουλίες που πρέπει να υιοθετηθούν. Πράγματι, οι στενές σχέσεις ανάμεσα στα Εποπτικά όργανα και στους αντασφαλιστές μπορούν να προλάβουν, τουλάχιστον εν μέρει, τον κίνδυνο χρεοκοπίας, που είναι ιδιαίτερα υψηλός σε ορισμένες αγορές.

Οι απαιτήσεις σε κεφάλαιο

Τα εποπτικά μέτρα για την ύπαρξη επαρκών κεφαλαίων για τους κινδύνους που αναλαμβάνονται, επιτρέπουν τη μείωση του κινδύνου χρεοκοπίας. Ως εκ τούτου, το κεφάλαιο θα πρέπει να είναι ανάλογο με το ύψος της έκθεσης στον κίνδυνο και με τη μεταβλητότητα της αγοράς. Όπως είναι φυσικό, η διαφοροποίηση των κινδύνων και η διαφοροποίηση των αγορών είναι εποπτικοί κανόνες και η τήρησή τους μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στον αντασφαλιστή να αντιμετωπίσει ακόμα και καταστροφικούς κινδύνους, χωρίς να χρησιμοποιήσει το κεφάλαιο. Έναντι της ασφαλιστικής εταιρείας, ο αντασφαλιστής αντιμετωπίζει κινδύνους ασφάλισης, όπως οι κίνδυνοι σώρευσης, που ενδέχεται να είναι πολύ υψηλοί. Επιπλέον, οι αντασφαλιστές εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο έναντι των επανεκχωρητών τους. Ενίοτε, οι χρεοκοπίες των επανεκχωρητών μπορεί να οδηγήσουν σε φαινόμενο ντόμινο και να παρασύρουν και τον αντασφαλιστή στη χρεοκοπία. Οι λειτουργικοί κίνδυνοι -ακατάλληλο προσωπικό, απάτες, ανθρώπινα λάθη, ανεπαρκής τεχνολογία, συμβατικές διαφορές, διαφορετική ερμηνεία των κανόνων, κλπ είναι κοινοί και για τους ασφαλιστές και για τους αντασφαλιστές.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η Εποπτική Αρχή οφείλει να εξετάζει τα χαρακτηριστικά κάθε κινδύνου στον οποίο εκτίθεται ο αντασφαλιστής, αναλύοντας τις πιθανότητες αδυναμίας πληρωμών (default). Όπως αναφέρθηκε, το κεφάλαιο που απαιτείται πρέπει να λαμβάνει υπόψη την έκθεση στον κίνδυνο σε προοπτικά πλαίσια, όπως αυτά που υποδεικνύονται από το "stress test" και τη "scenario analysis".

Υπάρχουν ορισμένα διακεκριμένα διεθνή πρακτορεία που παρέχουν rating στους αντασφαλιστές. Τα rating αυτά χρησιμοποιούνται από τις εκχωρήτριες εταιρείες για την αξιολόγηση της φερεγγυότητας των αντασφαλιστών τους. Οι Εποπτικές Αρχές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που παρέχονται από κάθε αντασφαλιστή στα πρακτορεία.

Risk management και corporate governance

Οι αρχές που πρέπει να τηρούνται σχετικά με το risk management και την corporate governance αφορούν ασφαλιστές και αντασφαλιστές. Ιδιαίτερα οι αντασφαλιστές πρέπει να διαθέτουν πολιτικές και διαδικασίες που να αφορούν:

Στην ανάληψη ασφάλισης: θα πρέπει να εφαρμόζονται πολιτικές για τον εντοπισμό των γραμμών εργασιών και των κατηγοριών κινδύνου που αναλαμβάνονται σε κάθε αγορά. Θα πρέπει να θεσπίζονται οι κατάλληλες διαδικασίες για την ανάληψη ασφάλισης και τον έλεγχο της αντασφαλιστικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες γραμμές μιας τέτοιας πολιτικής απαιτούν επαρκή πληροφόρηση για τις εκχωρήτριες εταιρείες, ως προς το χαρακτήρα τους, τη διαχείριση τους και την πολιτική εργασιών.

Στη σώρευση των κινδύνων (τυφώνες, σεισμοί, πλημμύρες, χαλάζι, καταστροφές προκαλούμενες από τον άνθρωπο): Ο αντασφαλιστής θα πρέπει να εντοπίζει, να ελέγχει και να αξιολογεί κάθε συγκέντρωση κινδύνου επί των σχετικών γραμμών και επί του χαρτοφυλακίου που εκτίθεται στο ίδιο γεγονός. Έτσι, θεσπίζονται τα όρια για ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο και, όπου απαιτείται, ανά γραμμή εργασιών, θέτοντας όριο στο σωρευτικό αποτέλεσμα όταν πλήττονται περισσότερες της μιας γραμμές εργασίας από το ίδιο γεγονός.

Στις καταστροφές: Όπου απαιτείται, ο αντασφαλιστής πρέπει να διαθέτει μοντέλα αξιολόγησης των καταστροφών και η Εποπτική Αρχή να αξιολογεί τους ελέγχους που διεξάγονται για την έκθεση του αντασφαλιστή σε καταστροφικούς κινδύνους.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στα τεχνικά αποθέματα: Οι αντασφαλιστές πρέπει να ακολουθούν πολιτικές και διαδικασίες για τη θέσπιση ορθών τεχνικών αποθεμάτων. Ειδικότερα, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση των IBNR και των IBNER.

Στην επανεκχώρηση: Οι αντασφαλιστές πρέπει να ορίζουν τη στρατηγική τους για τη διαχείριση της επανεκχώρησης, αναφέροντας τις διαδικασίες για:

- τις προσκτήσεις σε επανεκχώρηση
- την επιλογή των επανεκχωρητών, συμπεριλαμβάνοντας και την αξιολόγηση της αξιοπιστίας τους
- τις πρόσθετες ασφάλειες που απαιτούνται
- τους ελέγχους επί του προγράμματος επανεκχώρησης (για παράδειγμα, το reporting και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου)

Στους όρους των συμβολαίων επανεκχώρησης: Οι αντασφαλιστές πρέπει να εντοπίζουν, να παρακολουθούν και να ελέγχουν κάθε ειδικό όρο και τα στοιχεία που έχουν επιπτώσεις επί του ανακτήσιμου ποσού από τον επανεκχωρητή.

Στις επενδύσεις: Οι διαδικασίες που αφορούν τις επενδύσεις πρέπει να εντοπίζουν τις εγκεκριμένες επενδύσεις, να θεσπίζουν τα όρια για κάθε στοιχείο του ενεργητικού, να περιγράφουν τα στοιχεία του ενεργητικού που θεωρούνται κατάλληλα για το συμψηφισμό των κινδύνων για διαφορετικές γραμμές εργασιών, καθώς και να περιγράφουν το πώς γίνεται η διαχείριση των διαφόρων κινδύνων. Η πολιτική των επενδύσεων πρέπει να ορίζει τα γενικά όρια της συγκέντρωσης καθώς και τα όρια ανά εταιρεία, όμιλο και βιομηχανικό κλάδο. Οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες πρέπει να είναι τέτοιες, που να επιτρέπουν την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πολιτικής επενδύσεων χωρίς διαρκείς λύσεις.

Η ανταλλαγή πληροφοριών

Οι Εποπτικές Αρχές των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο αντασφαλιστής, πρέπει να κοινοποιούν μεταξύ τους κάθε πληροφορία χρήσιμη για την εποπτεία. Ανάμεσα στο home supervisor και στο host Supervisor πρέπει να υπάρχει στενή συνεργασία, για την ανταλλαγή πληροφοριών πέραν των τυπικών συμφωνιών, οι οποίες είναι μεν επιθυμητές αλλά δεν πρέπει να θεωρούνται απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταλλαγή των πληροφοριών. Φυ-

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

σικά, κάθε "εμπιστευτική" πληροφορία πρέπει να αντιμετωπίζεται και να θεωρείται ως "απόρρητη", χωρίς καμία κοινοποίηση σε άλλα άτομα.

Ιδιαίτερα, ο home supervisor πρέπει να ενημερώνει τον host supervisor για κάθε αφαίρεση έγκρισης καθώς και για κάθε πράξη που αφορά σε ενέργειες στην αντίστοιχη αρμόδια δικαιοδοτική αρχή. Από πλευράς του, ο host supervisor πρέπει να ενημερώνει τον home supervisor για κάθε συγκεκριμένη περίσταση ή για κάθε ανησυχία που αφορά στον αντασφαλιστή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν το σκεφτούμε καλά, η εποπτεία της αντασφαλιστικής δραστηριότητας είναι ακόμα πιο σημαντική από εκείνη που ασκείται στις ασφαλιστικές εταιρείες. Και αυτό, λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο της αντασφαλιστικής δραστηριότητας, χωρίς την οποία οι ασφαλιστικές εταιρείες δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν με αποτελεσματικότητα. Η ομπρέλα ασφάλειας που προσφέρουν ως εγγύηση υγιείς και φερέγγυες εταιρείες αντασφάλισης στις εκχωρήτριες εταιρείες, επιτρέπει τη λειτουργία της ασφαλιστικής αγοράς σε πιο ανταγωνιστική βάση. Η δράση επιλογής των κινδύνων που αποδέχονται σε αντασφάλιση οι εταιρείες, επιτρέπει τον εντοπισμό των εταιρειών που έχουν καλύτερη διαχείριση, επηρεάζει την τιμολογιακή πολιτική τους, καθιστά πιο ανταγωνιστική τη σχέση ανάμεσα στους επιχειρηματίες, αυξάνει το επίπεδο ρευστότητας και, τέλος, βοηθά τους ασφαλιστές στην εξεύρεση κάλυψης σε τιμές που να είναι περισσότερο συνεπείς με τους κινδύνους που επιθυμούν να μεταβιβάσουν.

Επομένως, αυτή η λειτουργία, που επιβάλλει υψηλά πρότυπα εποπτείας, προσφέρει εγγυήσεις όχι μόνο στα υποκείμενα εταιρείες και stakeholders που δρουν σε συνεργασία με την επιμέρους εταιρεία αντασφάλισης αλλά και σε ολόκληρο το ασφαλιστικό σύστημα. Έγκειται στις Εποπτικές Αρχές, σε στενή συνεργασία μεταξύ τους σε όλο τον κόσμο, να εξασφαλίσουν ότι οι έλεγχοί τους εγγυώνται την επίτευξη των στόχων αυτών.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μιλτιάδης Νεκτάριος, Εισαγωγή στην Ιδιωτική Ασφάλιση Γ' έκδοση Αθήνα

BELLEROSE R.P. ,Reinsurance for the Beginner,3rd edition Withreby & Co.L.td., London 1987

GERATHEWOHL K., Reinsurance ,Principles and Practice, London 1982

DEPARTMENT OF TRADE AND INDUSTRY, London, Instructions 23.12.1992

BARILE, A practical guide to financial reinsurance Executive Enterprises Publ., New York, 1995

AA.W. , BY CARTER R.L. ,The reinsurance market, The Chartered Insurance Institute Tuition Service, London 1981

AA.W. , BY CARTER R.L. ,Principles of reinsurance , The Chartered Insurance Institute Tuition Service, London 1981

MULLER H. , Report: Solvency of Insurance Undertaking , Conference of Insurance Supervisory Authorities of the Member States of the European Union, 1997

ALBRECHT P. , An actuarial approach to risk management with cat insurance contracts , Convegno AFIR 1995

Giulio di Gropello ,Giussepe Gionta, Giovanni Maghetti , Reinsurance 2004 **(τα αριθμητικά παραδείγματα και οι πίνακες έχουν παρθεί από αυτό το εγχειρίδιο)**

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ